

vergadering **11**

zittingsjaar 2010-2011

Handelingen

Plenaire Vergadering

van 24 november 2010

INHOUD7

OPENING VAN DE VERGADERING	7
VERONTSCHULDIGINGEN	7
INGEKOMEN STUKKEN EN MEDEDELINGEN	7
ACTUALITEITSDEBAT over burgerzin en democratische en maatschappelijke attitudes bij de Vlaamse jongeren	7
Actualiteitsmoties	27
MEDEDELING VAN DE VOORZITTER	27
ACTUELE VRAAG van de heer Jan Roegiers tot de heer Kris Peeters, minister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Economie, Buitenlands Beleid, Landbouw en Plattelandsbeleid, over de medewerking van Dexia aan Israëlische nederzettingsprojecten op de Westelijke Jordaanoever	29
ACTUELE VRAAG van de heer Veli Yüksel tot mevrouw Ingrid Lieten, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Innovatie, Overheidsinvesteringen, Media en Armoedebestrijding, over het invoeren van diversiteitsquota voor televisieprogramma's door de VRT	
ACTUELE VRAAG van de heer Wim Wienen tot mevrouw Ingrid Lieten, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Innovatie, Overheidsinvesteringen, Media en Armoedebestrijding, over het invoeren van diversiteitsquota voor televisieprogramma's door de VRT	
ACTUELE VRAAG van de heer Jorgen Verstrepen tot mevrouw Ingrid Lieten, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Innovatie, Overheidsinvesteringen, Media en Armoedebestrijding, over het invoeren van diversiteitsquota voor televisieprogramma's door de VRT	
ACTUELE VRAAG van de heer Wilfried Vandaele tot mevrouw Ingrid Lieten, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Innovatie, Overheidsinvesteringen, Media en Armoedebestrijding, over het invoeren van diversiteitsquota voor televisieprogramma's door de VRT	
ACTUELE VRAAG van de heer Bart Tommelein tot mevrouw Ingrid Lieten, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Innovatie, Overheidsinvesteringen, Media en Armoedebestrijding, over het invoeren van diversiteitsquota voor televisieprogramma's door de VRT	32
ACTUELE VRAAG van mevrouw Cindy Franssen tot de heer Jo Vandeurzen, Vlaams minister van Welzijn, Volksgezondheid en Gezin, over economisch geweld ten aanzien van vrouwen in partnerrelaties	41
ACTUELE VRAAG van de heer Hermes Sanctorum tot mevrouw Freya Van den Bossche, Vlaams minister van Energie, Wonen, Steden en Sociale Economie, over de groenestroomcertificaten voor een biomassacentrale van Electrabel in de Gentse haven	43
REGELING VAN DE WERKZAAMHEDEN	46
ONTWERP VAN DECREET houdende wijziging van het decreet van 18 juli 2008 houdende het voeren van een Vlaams jeugd- en kinderrechtenbeleid – 694 (2010-2011) – Nrs. 1 en 2	
Algemene bespreking	47
Artikelsgewijze bespreking	48

ONTWERP VAN DECREET betreffende de private arbeidsbemiddeling – 641 (2009-2010) – Nrs. 1 tot en met 13 Artikelsgewijze bespreking (<i>Voortzetting</i>)	48
VOORSTEL VAN DECREET van mevrouw Liesbeth Homans, de heren Bart Martens, Ludwig Caluwé en Wilfried Vandaele, de dames Michèle Hostekint en Katrien Schryvers en de heer Ward Kennes houdende wijziging van het decreet van 27 april 2007 houdende vaststelling van het wapen en de vlag van de provincies, gemeenten en districten en de Vlaamse Gemeenschapscommissie – 476 (2009-2010) – Nrs. 1 tot en met 3 Algemene bespreking Artikelsgewijze bespreking	69 69
VOORSTEL VAN RESOLUTIE van de dames Tinne Rombouts, Els Robeyns en Tine Eerlingen en de heren Jos De Meyer, John Crombez, Mark Demesmaeker en Jan Verfaillie betreffende het toekomstige Europese landbouwbeleid na 2013 – 705 (2010-2011) – Nrs. 1 en 2 Bespreking	69
VOORSTEL VAN RESOLUTIE van de heren Johan Verstreken, John Crombez en Wilfried Vandaele, de dames Tinne Rombouts, Els Robeyns en Tine Eerlingen en de heer Jos De Meyer betreffende het toekomstige Europese visserijbeleid vanaf 2013 – 706 (2010-2011) – Nrs. 1 en 2 Bespreking	74
MOTIE van de heren Bart Caron, Jurgen Verstrepen en Bart Tommelein houdende raadpleging van de Strategische Adviesraad voor Cultuur, Jeugd, Sport en Media over het voorstel van decreet van mevrouw Marijke Dillen en de heren Wim Wienen en Filip Dewinter houdende wijziging van sommige bepalingen van het decreet van 27 maart 2009 betreffende radio-omroep en televisie. – 299 (2009-2010) – Nr. 2 Bespreking	76
VASTE NATIONALE CULTUURPACTCOMMISSIE Verkiezing van een Nederlandstalig vast en plaatsvervangend lid	78
VLAAMS INSTITUUT VOOR VREDE EN GEWELDPREVENTIE Benoeming van een lid van de raad van bestuur	78
ONTWERP VAN DECREET betreffende de private arbeidsbemiddeling – 641 (2009-2010) – Nrs. 1 tot en met 13 Aangehouden stemming Hoofdelijke stemming	78 82
ONTWERP VAN DECREET houdende wijziging van het decreet van 18 juli 2008 houdende het voeren van een Vlaams jeugd- en kinderrechtenbeleid – 694 (2010-2011) – Nrs. 1 en 2 Hoofdelijke stemming	82
VOORSTEL VAN DECREET van mevrouw Liesbeth Homans, de heren Bart Martens, Ludwig Caluwé en Wilfried Vandaele, de dames Michèle Hostekint en Katrien Schryvers en de heer Ward Kennes houdende wijziging van het decreet van 27 april 2007 houdende vaststelling van het wapen en de vlag van de provincies, gemeenten en districten en de Vlaamse Gemeenschapscommissie – 476 (2009-2010) – Nrs. 1 tot en met 3 Hoofdelijke stemming	82

- VOORSTEL VAN RESOLUTIE van de dames Tinne Rombouts, Els Robeyns en Tine Eerlingen en de heren Jos De Meyer, John Crombez, Mark Demesmaeker en Jan Verfaillie betreffende het toekomstige Europese landbouwbeleid na 2013
– 705 (2010-2011) – Nrs. 1 en 2
Hoofdelijke stemming 83
- VOORSTEL VAN RESOLUTIE van de heren Johan Verstreken, John Crombez en Wilfried Vandaele, de dames Tinne Rombouts, Els Robeyns en Tine Eerlingen en de heer Jos De Meyer betreffende het toekomstige Europese visserijbeleid vanaf 2013
– 706 (2010-2011) – Nrs. 1 en 2
Hoofdelijke stemming 83
- MOTIE van de heren Bart Caron, Jurgen Verstrepen en Bart Tommelein houdende raadpleging van de Strategische Adviesraad voor Cultuur, Jeugd, Sport en Media over het voorstel van decreet van mevrouw Marijke Dillen en de heren Wim Wienen en Filip Dewinter houdende wijziging van sommige bepalingen van het decreet van 27 maart 2009 betreffende radio-omroep en televisie.
– 299 (2009-2010) – Nr. 2
Hoofdelijke stemming 84
- MET REDENEN OMKLEDE MOTIE van de heer Jos De Meyer en de dames Kathleen Helsen, Vera Celis en Kathleen Deckx tot besluit van de op 9 november 2010 door de heer Jos De Meyer in commissie gehouden interpellatie tot de heer Pascal Smet, Vlaams minister van Onderwijs, Jeugd, Gelijke Kansen en Brussel, over de plotse stopzetting van de betalingen door het Agentschap voor Infrastructuur in het Onderwijs (AGION) voor het jaar 2010
– 796 (2010-2011) – Nr. 1
Hoofdelijke stemming 84
- MET REDENEN OMKLEDE MOTIE van de heer Jan Roegiers, de dames Irina De Knop, Sabine Poleyn, Vera Celis en Elisabeth Meuleman en de heer Boudewijn Bouckaert tot besluit van de op 9 november 2010 1° door mevrouw Irina De Knop in commissie gehouden interpellatie tot de heer Pascal Smet, Vlaams minister van Onderwijs, Jeugd, Gelijke Kansen en Brussel, over de uitspraken van aartsbisschop Léonard met betrekking tot homoseksualiteit en aids; 2° door de heer Jan Roegiers in commissie gehouden interpellatie tot de heer Kris Peeters, minister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Economie, Buitenlands Beleid, Landbouw en Plattelandsbeleid, tot mevrouw Ingrid Lieten, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Innovatie, Overheidsinvesteringen, Media en Armoedebestrijding, tot de heer Geert Bourgeois, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Bestuurszaken, Binnenlands Bestuur, Inburgering, Toerisme en Vlaamse Rand, tot de heer Jo Vandeurzen, Vlaams minister van Welzijn, Volksgezondheid en Gezin, tot mevrouw Hilde Crevits, Vlaams minister van Mobiliteit en Openbare Werken, tot mevrouw Freya Van den Bossche, Vlaams minister van Energie, Wonen, Steden en Sociale Economie, tot mevrouw Joke Schauvliege, Vlaams minister van Leefmilieu, Natuur en Cultuur, tot de heer Pascal Smet, Vlaams minister van Onderwijs, Jeugd, Gelijke Kansen en Brussel en tot de heer Philippe Muyters, Vlaams minister van Financiën, Begroting, Werk, Ruimtelijke Ordening en Sport, over de uitspraken van aartsbisschop Léonard betreffende homoseksualiteit, aids en longkanker
– 798 (2010-2011) – Nr. 1
Hoofdelijke stemming 85

ACTUALITEITSMOTIE van de dames Elisabeth Meuleman en Mieke Vogels en de heren Dirk Peeters en Bart Caron tot besluit van het op 24 november 2010 in plenaire vergadering gehouden actualiteitsdebat over burgerzin en democratische en maatschappelijke attitudes bij de Vlaamse jongeren – 823 (2010-2011) – Nr. 1	
Hoofdelijke stemming	86
ACTUALITEITSMOTIE van de heer Boudewijn Bouckaert tot besluit van het op 24 november 2010 in plenaire vergadering gehouden actualiteitsdebat over burgerzin en democratische en maatschappelijke attitudes bij de Vlaamse jongeren – 824 (2010-2011) – Nr. 1	
Hoofdelijke stemming	86
ACTUALITEITSMOTIE van mevrouw Kathleen Deckx, de heer Paul Delva en de dames Vera Celis, Fatma Pehlivan, Kathleen Helsen, Goedele Vermeiren en Sabine Poleyn tot besluit van het op 24 november 2010 in plenaire vergadering gehouden actualiteitsdebat over burgerzin en democratische en maatschappelijke attitudes bij de Vlaamse jongeren – 825 (2010-2011) – Nr. 1	
Hoofdelijke stemming	87
REGELING VAN DE WERKZAAMHEDEN	87
BIJLAGEN	
Aanwezigheden	90
Individuele stemmingen Vlaamse Volksvertegenwoordigers	90

■

OPENING VAN DE VERGADERING

Voorzitter: de heer Jan Peumans

– *De vergadering wordt geopend om 14.02 uur.*

De voorzitter: Dames en heren, de vergadering is geopend.

■

VERONTSCHULDIGINGEN

De voorzitter: Ik deel aan de vergadering mee dat er verontschuldiging zijn ingekomen van de volgende leden:

Ann Brusseel, Vera Van der Borgh: ambtsverplichtingen;

Steve D’Hulster: familieverplichtingen;

Erik Arckens, Mia De Vits, Danielle Godderis-T’Jonck, Peter Reekmans, Christian Van Eyken, Linda Vissers: gezondheidsredenen.

De heer D’Hulster is gisteren vader geworden van een derde dochter. (*Applaus*)

Hij heeft me een persoonlijke mail gestuurd. Ik zal die niet voorlezen. Het kwam erop neer dat hij een goede uitlaat vond in het parlementaire werk. Hij woont nu thuis immers met vier vrouwen.

■

INGEKOMEN STUKKEN EN MEDEDELINGEN

De voorzitter: Dames en heren, de lijst met de ingekomen stukken en mededelingen werd op de banken rondgedeeld. (*Parl. St. Vl. Parl. 2010-11, nr. 60/8*)

■

ACTUALITEITSDEBAT over burgerzin en democratische en maatschappelijke attitudes bij de Vlaamse jongeren

De voorzitter: Dames en heren, het debat is geopend.

De heer Delva heeft het woord.

De heer Paul Delva: Minister, voorzitter, collega’s, onlangs werden de resultaten bekend van een internationale, vergelijkende studie over een aantal onderwijsmateries. 38 regio’s of landen namen hieraan deel. De resultaten ervan zijn voor onze scholen in Vlaanderen duidelijk: wat kennis en kennisoverdracht betreft, scoren we goed. Dat ligt eigenlijk in het verlengde van wat wij al wisten uit de PISA-enquêtes. De Vlaamse scholieren scoren echter gemiddeld een stuk slechter dan hun leeftijdsgenoten wat democratische en maatschappelijke attitudes betreft.

Ik haal uit het onderzoek een drietal elementen aan die mij zorgen baren. De Vlaamse leerling staat, samen met de leerling uit Nederland, het meest terughoudend tegenover de multiculturele samenleving en de immigranten. De Vlaamse leerling gelooft minder dan gemiddeld in democratie en democratische waarden. De Vlaamse leerling ziet het nut niet of niet meer van geschiedenis en politiek of maatschappelijk debat.

Ik voeg er onmiddellijk aan toe, collega’s, dat het niet allemaal kommer en kwel is. Zo is de Vlaamse scholier zeker wel milieubewust, is hij bereid zich in te zetten voor mensenrechtenorganisaties, en hecht hij veel belang aan de gelijkheid van mannen en

vrouwen. Enige relativering is dus op zijn plaats. Bovendien is politieke desinteresse niet eigen aan de huidige generatie jongeren.

Zeer onrustwekkend daarentegen, collega's, vind ik het feit dat de negatieve elementen die ik zojuist opsomde, een verlengstuk krijgen in, of een afspiegeling vormen van de Vlaamse huiskamer. Maar dan 70 percent van de scholieren spreekt thuis nooit of bijna nooit over maatschappelijke onderwerpen. Bij hun West-Europese leeftijdsgenoten zakt dat cijfer tot iets meer dan 50 percent. Wat zich dus op school afspeelt, speelt zich ook thuis af, en omgekeerd. Met andere woorden, het gebrek aan maatschappelijk en politiek debat, aan interesse voor sociale kwesties, zit niet alleen in onze scholen, maar zit blijkbaar ook in onze hele samenleving.

Dat vind ik een heel verontrustende evolutie. De kwaliteit van de samenleving van morgen stoelt immers op de kwaliteit van de ideeën en de debatten van vandaag. En dus gaat het hier niet alleen meer over de rol van het onderwijs, maar ook over de media, de politiek, de gezinnen enzovoort. Iedereen heeft hierbij zijn of haar rol te spelen.

Minister, ik merk dat u intussen al hebt gereageerd op de resultaten van dit onderzoek. Ik lees in de krant dat u onder andere "verontrust bent over het opzichtige gebrek aan politieke betrokkenheid", zeker omdat blijkt dat de passiviteit van de scholier tijdens de schoolcarrière eerder versterkt wordt dan afneemt.

Als een van de elementen van oplossing ziet u het inzetten van masters naast bachelors in het lager secundair onderwijs. Ik zie persoonlijk niet goed in waarom dit nu een oplossing zou bieden voor de gestelde problematiek, maar u zult uw zienswijze zeker verduidelijken. In een andere optie, zoals het meer concreet maken van specifieke eindtermen voor actief burgerschap, zien we dan wel weer brood.

Het belang van de studie waarover we vandaag debatteren, kan onmogelijk overschat worden. Het geeft ons een idee waar Vlaanderen morgen zal staan, maar veel belangrijker nog waarvoor het zal staan. Deze studie en de verontrustende elementen die erin zitten, zijn niet alleen een signaal aan de minister van Onderwijs, het is een appel aan ons allemaal en aan iedereen die vandaag in Vlaanderen vorm wil geven aan morgen. (*Applaus*)

De voorzitter: Mevrouw Deckx heeft het woord.

Mevrouw Kathleen Deckx: Voorzitter, minister, collega's, we zijn allemaal geschrokken toen we enige tijd geleden de resultaten van het ICCS-onderzoek (International Civic and Citizenship Education Study) onder ogen kregen. Dit onderzoek past binnen een internationaal project van de International Association of Educational Achievement.

Deze studie die een vergelijkend onderzoek maakt tussen 38 landen of regio's over onder meer de burgerzin van 14-jarige scholieren, levert voor Vlaanderen enkele opmerkelijke resultaten op. Inzake kennisoverdracht scoort het Vlaams onderwijs nog steeds sterk. Dat blijkt ook uit de PISA-scores (Programme for International Student Assessment). Als het goed is, mogen we dat ook zeggen.

Toch stellen de onderzoekers vast dat in vergelijking met andere landen waar het hoger beroeps- en technisch onderwijsnet sterk is uitgebouwd, wij toch slechter scoren. Een van de oorzaken zou zijn dat ons onderwijs te veel gericht is op vroege selectie en differentiatie. Maar gelukkig hebt u, minister, hervormingen aangekondigd van de eerste graad van het secundair onderwijs. Dat is al een stap in de goede richting.

Ook het feit dat jongeren een grote milieubewustheid en een grote overtuiging van de gelijkheid tussen man en vrouw aan de dag leggen, zijn positieve zaken. Volgens de studie moet er meer gebeuren op het vlak van attitudevorming. De Vlaamse scholier heeft volgens de studie een eerder passieve visie op burgerschap. Op het vlak van conventioneel en sociaal georganiseerd burgerschap scoorden de Vlaamse jongeren onder het gemiddelde in vergelijking met hun leeftijdsgenoten uit andere landen en regio's.

De studie peilde ook naar hoe het gesteld is met de houding van onze jongeren ten aanzien van democratische waarden. Dat onze jongeren vooral qua democratische houding achteraan het peloton bengelen, moet ons erg verontrusten.

Wellicht ligt een deel van de oplossing in het versterken van de eindtermen. Wat de vakspecifieke eindtermen betreft, hebben we zeer concrete vakken en zeer concrete doelstellingen. Voor de vakoverschrijdende doelstellingen – en daar gaat het nu precies over – ligt de zaak anders. Dat is meer flou. De scholen vullen die in naar best vermogen. Het wordt ook wel meegenomen in doorlichtingen, maar toch op een andere manier. Daar moeten we zeker en vast bijsturen.

Jongeren moeten er zich ook van bewust zijn dat ze rechten en inspraak hebben. Ze moeten ook ervaren dat ze meetellen en iets in de pap te brokken hebben. De school is de ideale omgeving om hun dat te leren. Democratische scholen, waar leerlingen actief participeren en een open klasbeleid voeren, vormen democratische leerlingen. Dat zegt socioloog Mark Elchardus, die daar onderzoek naar heeft gedaan. Maar ook op andere plaatsen – thuis, in de jeugdbeweging, in de sportclub – kunnen kinderen en jongeren leren wat samenleven in een democratische samenleving is.

De initiatieven die het Vlaams Parlement hieromtrent al nam, door onder andere De Kracht van je Stem en de vorming van leerkrachten, zijn goede voorbeelden hoe we ook hier met die problematiek kunnen omgaan.

Er zijn ook scholen die dienaangaande heel goede inspanningen leveren om de leerlingen burgerzin bij te brengen. We hebben daar deze voormiddag nog een voorbeeld van gezien. Heel wat collega's waren daar ook aanwezig.

Minister, u deed in de media enkele voorstellen. Op welke manier en binnen welke termijn ziet u die realiseerbaar? Welke bijkomende acties onderneemt u en op welke termijn? *(Applaus bij sp.a)*

De voorzitter: Mevrouw Vanderpoorten heeft het woord.

Mevrouw Marleen Vanderpoorten: Voorzitter, minister, collega's, Vlaanderen reageerde maandag unaniem verontrust op de resultaten van de studie van de VUB en de UA rond onder andere democratische attitudes. Dat is terecht. Burgerschap en democratische waarden liggen, gelukkig, veel Vlamingen na aan het hart. Voor mijn partij en voor mijzelf is dit altijd een ongemeen belangrijk onderwerp geweest.

In de vorige legislatuur heeft de heer Keulen zwaar ingezet op maatschappelijke oriëntatie en burgerzin bij de nieuwe Belgen in het kader van de inburgering. Zelf ben ik er als parlements lid in de oppositie in 1999 in geslaagd een voorstel van decreet goedgekeurd te krijgen rond leerlingenraden, met als belangrijkste drijfveer een 'niet-aflatende bezorgdheid om het democratische weefsel van onze samenleving te versterken'.

Dat decreet is op het einde van de paarse legislatuur aangevuld met een volwaardig participatiedecreet, waarbij het de bedoeling was alle betrokkenen van een school te laten deelnemen aan inspraak en overleg over aangelegenheden die een school aangaan. Ook hier was het de bedoeling, en nu citeer ik uit het verslag van de behandeling van het decreet in de commissie, "de leerlingen via deelname aan het schoolbeleid een realistische kijk te laten krijgen op de werking van de democratie in grote en complexe organisaties en samenlevingen. Ze leren rechten en plichten tegenover elkaar afwegen, verschillende belangen inschatten, rekening houden met de mening van anderen en in samenspraak met anderen beslissingen voorbereiden."

Ook de vakoverschrijdende eindtermen rond burgerschap hebben wij altijd gekoesterd. Wij hebben ons ook altijd afgevraagd of er voldoende inspanningen worden gedaan om het veld te doordringen van het belang van het overbrengen van dit soort waarden en attitudes. Dit maar om te zeggen dat het thema een voorgeschiedenis heeft. Ik was in een eerste opwelling

dan ook blij met de reactie van de minister, die dit thema overigens ook in zijn beleidsbrief ruim aan bod laat komen.

U reageerde maandag geprikkeld maar betrokken, en oprecht ongerust – dacht ik toch – en stelde meteen een aantal mogelijke oplossingen in het vooruitzicht zoals inschakeling van leraars met een masterdiploma – maar is dit de oplossing voor dit probleem? – , de hervorming van het secundair onderwijs – dat wordt nu overal en voor alle problemen aangevoerd – en meer leerlingenparticipatie.

Dit zijn allemaal belangrijke thema's die zeker veel aandacht moeten en zullen krijgen in dit parlement. Maar wat u niet hebt gezegd, is dat u al een hele tijd weet wat het probleem is en waar het schoentje wringt. In het Participatiedecreet dat in 2004 werd goedgekeurd, werd voorzien in een expertisecentrum om de verschillende geledingen van de school te ondersteunen om op een doordachte en onderbouwde manier te leren omgaan met participatie en dus met democratische waarden. De vorige minister van Onderwijs heeft dit expertisecentrum nooit opgericht en van de ondersteuning van leerkrachten en scholen is dus ook nooit iets in huis gekomen. Een decretale bepaling die het probleem dat zich vandaag stelt voor een deel had kunnen voorkomen, is nooit uitgevoerd. Eigenlijk is dit toch wel erg cru.

Ondanks de talrijke vragen van mijn partij en andere believers – zoals mevrouw Poleyn en Jef Tavernier –, is de echte ondersteuning voor inspraak op school altijd een dode letter gebleven. De vorige minister heeft altijd verwezen naar de evaluatie van het decreet om dan te beslissen of het centrum er zou komen.

En nu wil ik het hebben over de verantwoordelijkheid van deze minister. De evaluatie is afgerond in de lente van dit jaar en ja, er is dringend nood aan dit centrum en neen, minister Smet neemt geen initiatief, zo blijkt uit de begroting en de beleidsbrief. Een andere studie van de Koning Boudewijnstichting die dateert van september dit jaar, focust vooral op de vraag naar ondersteuning bij burgerschapsvorming in het algemeen en het realiseren van de vakoverschrijdende eindtermen, burgerschap in het bijzonder. Ook hier zijn de aanbevelingen duidelijk, namelijk 'scholen hebben steun nodig'. En ook hier blijft het oorverdovend stil aan de kant van de Vlaamse Regering.

Collega's, morgen bespreken we de begroting. We vinden burgerschap blijkbaar allemaal heel belangrijk. Ik stel morgen een amendement op de begroting voor om het expertisecentrum vanaf 2011 operationeel te maken.

Minister, wat gaat u op korte termijn concreet doen om de aangehaalde problemen rond burgerzin en burgerschapsvorming op te lossen? Bent u bereid het expertisecentrum in 2011 op te richten en daarvoor morgen eventueel een amendement op de begroting mee te bepleiten? (*Applaus bij Open Vld en Groen!*)

Mevrouw Kathleen Deckx: Voorzitter, ik dank u dat u mij het woord wil verlenen, maar ik wil even verwijzen naar de beleidsbrief van minister Smet. Ik citeer: "Ondersteuning voor scholen en leraren op het vlak van burgerschapsvorming is alleszins cruciaal. Daarom steun ik een initiatief van de Koning Boudewijnstichting om materiaal en vorming rond actief burgerschap te ontwikkelen en om het aanbod aan te passen aan de nieuwe vakoverschrijdende eindtermen".

Ik denk dus dat er bezwaarlijk kan worden gezegd dat er niets wordt ondernomen.

Mevrouw Marleen Vanderpoorten: Ik vind het altijd ontzettend ontroerend hoe mevrouw Deckx de minister ondersteunt, wat natuurlijk mooi is als partijgenote. Ik ga ervan uit dat ze morgen mijn amendement zal steunen.

De voorzitter: Mevrouw Van Steenberge heeft het woord.

Mevrouw Gerda Van Steenberge: Voorzitter, minister, collega's, het is hier al aangehaald dat uit een internationaal vergelijkende studie blijkt dat het Vlaams onderwijs niet goed scoort in het aanleren van democratische waarden. In vergelijking met Europese

leeftijdgenoten bengelen de Vlaamse scholieren achteraan. Ze zien het nut niet in van vakken zoals geschiedenis en volgen het politieke debat veel minder. Ze voeren weinig of geen politieke discussies en zien geen redenen om te betogen of te protesteren. Ze zijn bovendien ook niet meteen te vinden voor een multiculturele samenleving.

Minister, in uw beleidsbrief Onderwijs verwijst u naar dit internationaal onderzoek, en u stelt dat er nog geen zicht is op de oorzaken van dit gebrek aan burgerzin.

Nochtans doen u en anderen in de kranten uitschijnen dat de oorzaken wel bekend zijn. De oorzaken van het gebrek aan burgerzin moeten worden gezocht in het onderwijs. Leraren zouden zich onzeker voelen om burgerschapsthema's te onderwijzen. Een van de zaken die u voorstelt om het probleem op te lossen, is het inzetten van masters in de lagere jaren van de middelbare school, zelfs in de basisschool, maar met dezelfde verloning als masters in het secundair onderwijs.

Minister, u doet hier voor de zoveelste keer beloftes die u niet kunt waarmaken, want in de begroting die we morgen bespreken, is dat nergens opgenomen. Ook stelt u dat in het onderwijs te veel gefocust wordt op kennisoverdracht en dat u meer wilt inzetten op 'kunnen' dan op 'kennen'. Nochtans werd er de voorbije 10 jaar al massaal ingezet op 'kunnen' en niet op 'kennen', dit in tegenstelling tot wat in mijn generatie het geval was. Ik moet dus uit het onderzoek maar vaststellen dat mijn generatie qua politiek engagement uitstijgt boven het politiek engagement van de huidige generatie en dat terwijl wij toch grootgebracht zijn met kennisoverdracht. Dat kan dus niet de reden zijn.

Er is ook nog een ander onderzoek, minister, een onderzoeksproject van de Europese Unie naar het ondersteunen en bevorderen van actief burgerschap. Daaruit blijkt dat actief burgerschap niet kan worden onderwezen, maar enkel kan worden aangeleerd. De suggestie om masters in te schakelen in de lagere jaren van de middelbare school en zelfs de basisschool zal dus niet veel uithalen. Vandaag stond in een reactie in het Belang van Limburg uit klas 2A1 van de Kinrooise middelbare school: "Het is gemakkelijk om het nu op het leerplan af te schuiven. Ons land zit al meer dan 160 dagen zonder een nieuwe regering. (...) Als de politici niet het goede voorbeeld geven, hoe kunnen zij dan weten hoe het moet?"

En inderdaad, minister, wanneer kinderen opgroeien in een land waar het democratische gehalte ver te zoeken is, dan moeten beleidsmakers niet verwonderd zijn zulke resultaten voorgeschoteld te krijgen. Om maar enkele voorbeelden te noemen: het feit dat in dit land een minderheid van 40 procent van de bevolking telkens opnieuw haar wil kan opleggen aan een meerderheid van 60 procent, het feit dat mensen worden uitgesloten uit een vakbond vanwege hun politieke overtuiging en het feit dat verkiezingen toch steeds hetzelfde resultaat opleveren.

Een tweede conclusie uit het onderzoek waar nu naar verwezen wordt in de kranten en in uw beleidsbrief, is dat scholieren niet te vinden zijn voor de multiculturele samenleving. U stelt in uw beleidsbrief dat "met het oog op de realisatie van een gezamenlijk aanbod levensbeschouwing, naast de huidige keuzemogelijkheden binnen het officieel onderwijs, we de samenwerking mogelijk maken tussen de aanbieders van de verschillende levensbeschouwelijke vakken".

Ik hoop, minister, dat ik dat niet moet opvatten als een opstap naar een eenheidsvak 'levensbeschouwing, filosofie en burgerschap' zoals Groen! nu voorstelt om, en ik citeer mevrouw Meuleman, "onze jongeren voor te bereiden op de realiteit van vandaag en op een actieve rol in een multiculturele samenleving". Onderwijs moet neutraal zijn en mag niet doordrongen zijn van enig politiek discours. Het geven van democratische waarden is niet hetzelfde als het opdringen van een politieke mening.

Het onderzoek werd afgenomen bij jongeren die zich nog geen uitgesproken politieke mening hebben gevormd en dat zegt genoeg. Ik hoop daarentegen, minister, dat we uw reactie "we oogsten wat we gezaaid hebben" niet moeten zien als een terechtwijzing van de leraren, maar

meer in algemene zin, zoals de Duitse bondskanselier Merkel en de federale premier Letermé, namelijk het falen van de opgedrongen multiculturele samenleving. (*Applaus bij het Vlaams Belang*)

De voorzitter: Mevrouw Celis heeft het woord.

Mevrouw Vera Celis: Voorzitter, minister, beste collega's, als vijfde spreker kan ik alleen maar bevestigen dat uit het internationaal vergelijkend onderzoek blijkt dat het erbarmelijk gesteld is met de democratische waarden van onze leerlingen. Onze Vlaamse scholieren scoren goed op het vlak van kennis, wat me persoonlijk zeker verheugt, maar slecht als het gaat om actief burgerschap, politieke participatie en het geloof in democratische waarden.

Aangezien het onderzoek werd gevoerd via vergelijkende studies van het onderwijs, ligt het voor de hand dat scholen en leerkrachten met de vinger worden gewezen. Daarmee doen we die duizenden mensen die zich dagelijks inzetten voor de opvoeding van onze kinderen, onrecht aan. Het is immers gemakkelijk om de schuld eenzijdig bij het onderwijs te leggen, alsof onze scholen los staan van elke sociale context.

We moeten ook kijken naar onszelf, naar onze samenleving, naar onze politieke structuur, en dan kunnen we niet buiten de vaststelling dat het vanuit het oogpunt van de democratie spaak loopt in ons land. Er is in dit land een Vlaamse democratie en een Franstalige democratie. Als zelfs Europees Commissaris De Gucht zegt dat België geen democratie is, maar een permanente diplomatieke conferentie tussen twee staten, is dat geen Vlaams-nationalistische propaganda die ik hier probeer te verkopen, maar een nuchtere vaststelling. Dit land bestaat uit twee democratieën. Dat is ook de politieke realiteit waarin onze scholieren leven. Dat is de politieke realiteit die zij ervaren. Onze scholieren zijn geen politieke analfabeten. Ook zij stellen dat vast. Zoals professor Elchardus aangeeft, leven we in een verdeeld land en zijn scholieren niet meer geïnteresseerd in België, maar toch wel in Vlaanderen. Onze scholieren zien dat democratie op het Belgische niveau niet meer werkt, dat een stem niet altijd wordt gehoord en dat beleid wordt gevoerd dat niet beantwoordt aan de democratische verlangens. Men zou voor minder ontmoedigd raken in de politiek.

De realiteit van dit land is wat ze is. Het land bestaat uit twee democratieën. Men kan dat betreuren, men kan dat toejuichen, maar men kan het niet ontkennen. We moeten de politieke structuur van dit land in overeenstemming brengen met de realiteit. Dat is de opgave, denk ik, van de staatshervorming: België democratiseren. Het is echter slechts een deel van het probleem, en een democratisering van onze eigen politieke structuur slechts een deel van de oplossing. Om opnieuw professor Elchardus aan te halen: onze samenleving is gedetraditionaliseerd. De klassieke instellingen die instonden voor de normen en waarden in onze samenleving, hebben hun gezag verloren. Ons kostbare weefsel is onder grote druk komen te staan.

Voor mij is democratie een werkwoord. We zeggen dat allemaal graag, maar wat betekent het eigenlijk? Als er geen praxis aan wordt verbonden, is het holle retoriek. In tegenstelling tot wat algemeen wordt aangenomen, zijn onze leerkrachten geen supermensen. Ook zij zijn beperkt in hun mogelijkheden. We kunnen van onze leerkrachten veel verlangen, maar niet alles. Een deel van de verantwoordelijkheid voor de democratische opvoeding van onze kinderen ligt bij de gemeenschap, maar ook bij de ouders. Overal waar mensen zich verenigen, worden er beslissingen genomen, treden mensen met elkaar in discussie, wordt er overleg gepleegd, wordt er een consensus gevonden en worden er uiteindelijk beslissingen genomen. Of dat nu gebeurt in een buurtcomité, een sportvereniging, een wiesclub of een jeugdbeweging, daar gaat het niet om. Het is een kwestie van mensen vertrouwd maken met de democratische besluitvorming en met gemeenschappelijk overleg. Burgerzin kan niet worden aangeleerd: het moet worden ervaren. Al doende leert men.

Minister, in uw beleidsbrief geeft u alvast aan dat u wilt inzetten op burgerschapseducatie. U stelt dat de ondersteuning van scholen en leerkrachten in dat verband cruciaal is.

Leerkrachten voelen zich inderdaad vaak onzeker om onderwerpen met betrekking tot burgerschap, democratie en dergelijke meer te onderwijzen. We zijn dan ook blij dat u initiatieven steunt om materiaal en vormingsmogelijkheden met betrekking tot actief burgerschap te ontwikkelen en te verspreiden en om het aanbod tijdelijk aan te passen aan nieuwe vakoverschrijdende eindtermen.

De discussie ging echter over het stimuleren van burgerzin. Democratie is een werkwoord: dat is de praxis van onze democratie. Het is meer dan partijpolitiek. Het is de manier waarop we ons als gemeenschap organiseren en waarop we mensen opnemen en socialiseren, en dat debat is breder dan dat over eindtermen en lessenspakketten. Dat is dé vraag naar de politieke structuur van onze democratie en naar de welvaart en het welzijn van onze gemeenschap. Daarin dragen wij allemaal een verantwoordelijkheid: niet alleen de politicus, maar ook de burger. (*Applaus bij CD&V, het Vlaams Belang en de N-VA*)

De voorzitter: De heer Gatz heeft het woord.

De heer Sven Gatz: Zowel het eerste deel van de toespraak van mevrouw Celis als de volledige toespraak van mevrouw Van Steenberge hebben me ontgoocheld. Het debat over burgerzin en democratie neemt daardoor een partijpolitieke wending. Er zal wel een verband zijn tussen de multicultuur en de interesse bij scholieren voor burgerzin en democratie. Er zal wel een verband zijn met onze ondoorzichtige staatsstructuren en het feit dat zowel op Vlaams als federaal niveau naar een draagvlak wordt gezocht om het land te hervormen.

Maar burgerschap en burgerzin zijn voor ons een waarde op zich, ongeacht de politieke structuren en of deze al dan niet goed functioneren. Het gaat om een basishouding. De discussie over burgerzin en burgerschap, zoals mevrouw Celis en mevrouw Van Steenberge dat deden, reduceren tot uitspraken als ‘politici geven het goede voorbeeld niet’ of ‘onze structuren werken niet’ is voor ons te kort door de bocht gaan. Het verband met burgerschap en democratie – voor onze fractie een uitgangspunt en een waarde op zich – is daarmee helemaal niet bewezen. (*Applaus bij CD&V en Open Vld*)

De voorzitter: De heer Van Der Taelen heeft het woord.

De heer Lukas Van Der Taelen: Ik sluit graag aan bij de heer Gatz en sta ook verstoeld over de opmerkingen van mevrouw Celis. Ze heeft het over twee democratieën in België en het feit dat studenten zouden aanvoelen dat België niet en Vlaanderen wel nog functioneert. Ik vrees dat u de kennis van de Vlaamse studenten over hun eigen instellingen wat overschat. Ik geef geregeld Belgische geschiedenis aan 21-jarigen. Dan peil ik altijd naar hun kennis over de Belgische instellingen. Dat werkt zeer ontvullend.

Het ligt eenvoudiger. U zegt dat democratie een werkwoord is en we aan burgerschapseducatie moeten doen. Dat is goed en wel. U verwijst naar het kostbare weefsel dat uw partij zo dierbaar is. Er is een kostbaar weefsel dat mij zeer dierbaar is en dat is het onderricht van de geschiedenis. Er is geen vak in het humanioraonderwijs dat de afgelopen jaren zo waanzinnig slecht is behandeld. We moeten nadenken wat daar de gevolgen van zijn. Men plukt er de bittere vruchten van. Er moeten geen nieuwe cursussen worden uitgevonden of gezegd worden dat democratie een werkwoord is. We moeten beginnen met de essentiële kennis, die van onze eigen geschiedenis, over te dragen. Dan zullen we niet moeten meemaken dat jaren later onze kinderen zelfs niet meer weten in welk land ze leven. (*Applaus bij CD&V, Open Vld, sp.a, en Groen!*)

De voorzitter: De heer Van Dijk heeft het woord.

De heer Kris Van Dijk: Mevrouw Celis reduceert haar betoog niet tot de problemen met de democratische werking in dit land. We moeten ze echter niet onderschatten. Vandaag nog waren we op bezoek in een school. Er zijn veel scholen actief met politiek bezig, niet alleen tijdens verkiezingen maar ook op andere momenten. We moeten de jongeren die kranten lezen, het nieuws zien en merken dat de democratische besluitvorming faalt en er twee

democratieën aan de slag zijn waarbij de kiezer niet krijgt wat hij vraagt, niet onderschatten. Op die manier krijgen onze jongeren niet het mooiste voorbeeld te zien van wat een democratie is. Ik ben ervan overtuigd dat heel wat jongeren wel een democratische inborst hebben, en er op heel wat scholen adequaat over democratie wordt gewerkt.

Mevrouw Gerda Van Steenberge: Ik begrijp de opmerking van de heer Gatz niet goed. Hij zegt dat ik het debat vereng, terwijl ik meer zaken vernoem dan alleen maar burgerzin. Ik houd het onderzoek voor ogen dat niet alleen over burgerzin ging, maar over veel meer dan dat. Ik heb twee conclusies toegelicht. Misschien moet hij de Handelingen erop nalezen. Ik heb het debat niet verengd, hij doet dat door op burgerzin te focussen.

Mevrouw Vera Celis: Mijnheer Van Der Taelen, ik deel uw mening: we moeten inzetten op kennis. U haalt het voorbeeld aan van leerlingen die niet meer weten in welk land ze leven. We kunnen een hele lijst maken. Zo weten heel veel leerlingen in katholieke scholen ook niet meer op welke datum Kerstmis valt, en als je het hun zegt, beginnen ze na te denken over de exacte datum van Pasen. Ik heb die discussie achterwege gelaten omdat het thema hier burgerzin is. Vanwege dat thema moeten we twee zaken koppelen: burgerzin heeft, als vakoverschrijdende eindterm, een plaats in het schoolleven. Wij moeten verder met die eindtermen. Ze moeten onderwezen en behaald worden. Natuurlijk verschilt de ervaring van een 14-jarige op dat vlak van die van een 22-jarige. Ik ben jaren voorzitter geweest van de vakwerkgroep Opvoeden tot burgerzin. Ik kan alleen maar bevestigen dat er op dat vlak een enorme weg wordt afgelegd. U verwijst naar de kennis en die is inderdaad zeer belangrijk. Maar er is ook nog heel wat werk te doen in het aanleren van burgerschap en het mee op weg gaan in de vorming naar dat burgerschap. De eindtermen kunnen daarvoor een goede leidraad zijn. *(Applaus bij CD&V, sp.a en de N-VA)*

De voorzitter: Mevrouw Poleyn heeft het woord.

Mevrouw Sabine Poleyn: Alle respect voor het geschiedenisonderwijs. Ik heb heel veel begrip voor de situatie. Het zou interessant zijn om meer aandacht te hebben voor het geschiedenisonderwijs. Alle respect ook voor de mensen die bekommerd zijn om de actuele politieke situatie van ons land. Maar hier gaat het over jongeren die moeten opgroeien en het gevoel moeten ontwikkelen dat ze betrokken zijn in de maatschappij, in de groep. Het onderwijs kan daarin een rol spelen via burgerschapseducatie. Er zijn wat dat betreft heel wat initiatieven. We kregen een interessant rapport, dat heel wat suggesties bevatte om de initiatieven dichter bij de leerkrachten te brengen en om meer initiatief te stimuleren. Maar de belangrijkste manier om gedrag te beïnvloeden is niet zozeer kennis – dat is daar een deel van – maar vooral beleving. Enkele sprekers, onder meer mevrouw Vanderpoorten, zegden het al: democratie moet worden beleefd. Zowel op school als in de jeugdbeweging als in de sportraad. We moeten daar alles op inzetten, zodanig dat ook op school jongeren zich betrokken voelen en mee kunnen beslissen wat er gebeurt in de klas en op de school. Zo kan er, binnen een kader, een open debatacultuur ontstaan, een betrokkenheid van jongeren op de school. Dat is de belangrijkste impact die je kunt hebben op democratische attitudes.

De voorzitter: De heer Bouckaert heeft het woord.

De heer Boudewijn Bouckaert: Voorzitter, minister, collega's, ik heb het gevoel dat ik met vijgen na Pasen afkom omdat het debat zich al heeft ontsponnen. Het zou misschien goed zijn dat elke partij eerst haar opmerkingen brengt en dat het debat daarna zou plaatsvinden. Dat is een betere systematiek.

Minister, mevrouw Van Steenberge noemde u vorige week een springmuis. Ik was daardoor gechoqueerd want ik heb heel veel respect voor excellenties. Maar nu ik vorige maandag uw uitlatingen over de resultaten van het ICCS-onderzoek heb gelezen, en uw voorstel om masters-leerklachten als masters meer te betalen dan de anderen met een bachelordiploma, moet ik mevrouw Van Steenberge bijspringen in haar springmuisbeeld. U bevestigt het.

Ik zal het over een andere boeg gooien. Ik zal het meer hebben over de personeelsproblematiek, die u koppelt aan dat onderzoek. In de ad-hoccommissie Hoger Onderwijs, voorgezeten door mevrouw Moerman, is de vraag aan bod gekomen of we niet van alle leerkrachten in het basis- en secundair onderwijs een masterdiploma zouden moeten vragen. Zou dat geen algemene kwalificatie moeten worden? Ik had gisteren een gesprek met de directeurs van het basisonderwijs. Zij stelden dat 75 percent van onze leerkrachten technisch en beroeps als vooropleiding heeft. Dat heeft zijn weerslag op de vorming. Daar moeten we inderdaad misschien een tandje bijsteken door een masterdiploma te vragen. Uit de commissiebesprekingen maakte ik op dat daar nu nog geen geld voor is en ook dat er geen consensus over de pedagogische noodzaak is.

Ik haal dat hier aan omdat dit de fatsoenlijke manier is waarop deze kwestie moet worden behandeld. Je behandelt de problematiek van het lerarentekort in het algemeen, zoals dat ook al is gebeurd in de commissie ad hoc en de commissie Onderwijs.

Maar wat doet u, minister? Op basis van een studie uitgevoerd door een gemengd team VUB, waaronder sp.a-huissocioloog Mark Elchardus, en gedeeltelijk gefinancierd door de VN en door Vlaanderen over burgerzin en burgerschapsopvoeding, lanceert u holderdebolder een voorstel om leerkrachten die nu al een masterdiploma hebben, beter te betalen. Dat is wat u doet, de springmuis aan het werk.

Zowel bij de inhoud, als bij de gevolgde werkwijze zet ik grote vraagtekens. Ik denk dat ik daarmee niet allen sta in dit halfroond. Er zijn er ook een pak van de meerderheid die mijn mening delen, maar dat niet mogen zeggen. Ten eerste over de gevolgde werkwijze, minister. Uw voorstel heeft financiële implicaties. Hebt u die berekend? Is dat doorgepraat in de Vlaamse Regering? Wordt het opgevolgd in de komende begrotingscontrole? Als ik de situatie van de Vlaamse begroting bekijk en de blog lees van Eric Van Rompuy, toch een gewaardeerd lid uit ons halfroond, dan heb ik daar geen optimistische indruk over.

Uw voorstel heeft ook heel zware implicaties voor de verhouding tussen leerkrachten. Met uw voorstel wordt uw leuze ‘gelijk loon voor gelijk werk’ doorbroken. In de scholen zul je de Elchardus-Smet-angels krijgen, die beter worden betaald dan de anderen en die de kinderen burgerschap bijbrengen, en daarnaast de ordinaire leerkrachten die de kinderen leren lezen en schrijven. Dat moet ook nog kunnen. U lanceert hiermee een clusterbom in de problematiek van het personeelsbeleid in Vlaanderen.

Nu over de inhoud. De aanleiding voor de meerbetaling van de masters in het secundair onderwijs is de studie van het ICCS over de leerlingen die te weinig burgerzin hebben, die niet multicultureel genoeg zijn enzovoort. Ik deel de mening van mevrouw Celis en mevrouw Van Steenberge. We kunnen dat onze leerlingen niet kwalijk nemen. We zitten met kwakkelende regeringen, onze democratie is nog niet in staat om een fatsoenlijke regering te vormen, we zadelen de komende generaties op met enorme schulden, met pensioenlasten. De leidende figuren in Europa en België zeggen dat ‘die Multikultur gescheitert’ is. En dan zouden wij pretentieuze gaan zeggen dat onze jongeren geen democraten zijn en niet geloven in de multicultuur en met alle middelen door superbetaalde leerkrachten moeten worden heropgevoed.

Onze jongeren geven blijk van gezond verstand. Mijnheer Gatz, u die daar ook in meegaat, misschien moeten we ons politiek huis eens in orde stellen en appreciatie afdwingen van jongeren voor politiek. Ik ben niet tegen opvoeding over burgerzin. We hebben vakoverschrijdende termen. Minister, in uw beleid doet u goede voorstellen. Laat ons daar rustig aan voortwerken. Ik ben tegen een Elchardiaans elitelerarenkorps in ons onderwijs, dat is discriminatoir. Laat ons hoog houden waar we goed in zijn, prestatiegericht, kennisoverdracht, vaardigheden, laat ons dat niet torpederen voor politieke dada's. Laten we het debat over het lerarenstatuut scheiden van deze problematiek. Dat noem ik fatsoenlijk bestuur. Ik zal de springmuis laten voor 6 december bij het feest van Sinterklaas. *(Applaus bij LDD en het Vlaams Belang, van de heer Eric Van Rompuy en mevrouw Mieke Vogels)*

De heer Sven Gatz: Mijnheer Bouckaert, ik respecteer uw mening, maar een liberale visie op burgerschap was dit niet.

De voorzitter: De heer Sannen heeft het woord.

De heer Ludo Sannen: Mijnheer Bouckaert, ik heb in Frankrijk gezien dat de scholieren op straat kwamen, juist omdat ze het niet eens waren met het politieke reilen en zeilen. De argumentatie die hier wordt gebruikt, is alsof de apolitieke houding van onze leerlingen vooral te maken heeft met hoe het politieke systeem functioneert. Als ze er zo van overtuigd waren dat ons politiek systeem niet goed functioneerde, zouden ze misschien iets politieker worden, iets wat we in het buitenland wel zien. Uw redenering klopt niet dat het een het ander beïnvloedt, los van het feit dat ik wel wat vragen heb bij ons politiek systeem en het functioneren ervan.

Een tweede puntje. Gelijk loon, gelijk werk, dat bestaat eigenlijk niet in het secundair onderwijs. In de tweede graad bijvoorbeeld, worden masters betaald als masters, en leraren secundair onderwijs, groep 1, als bachelors. Het onderscheid is al altijd aanwezig geweest.

De heer Boudewijn Bouckaert: U zet de zaken compleet op hun kop. Ik beschouw het juist als een vorm van politieke maturiteit dat kinderen heel kritisch zijn over de politiek als u ziet hoe het politieke bedrijf wordt gevoerd en welke lasten de jongere generaties worden opgelegd.

U haalt het voorbeeld van Frankrijk aan. Frankrijk is een land met een gewelddadige militante cultuur waar men probeert om beslissingen van het parlement opzij te duwen met gewelddadige syndicale acties waar men de jongeren in meesleurt. Het is een heel slecht voorbeeld.

Uw tweede punt ging over gelijk loon, gelijk werk. U hebt gelijk met uw opmerking, maar mijn opmerking was: laat ons dat rustig bespreken in de algemene discussie die we zullen hebben over het lerarenstatuut en het hier niet ad hoc naar voren schuiven naar aanleiding van deze studie over het burgerschap.

De voorzitter: Mevrouw Meuleman heeft het woord.

Mevrouw Elisabeth Meuleman: Ik steun de heer Bouckaert in zijn pleidooi – het is het enige dat ik met hem eens ben – dat het beter is om eerst de sprekers aan het woord te laten en om daarna de discussie te voeren, tenzij ik natuurlijk altijd als eerste zou mogen spreken, voorzitter. *(Gelach. Rumoer)*

De voorzitter: Voor de duidelijkheid: de volgorde van de sprekers is niet de grootte van de fracties. De volgorde werd bepaald door het indienen van actuele vragen, en de eerste vraag die daarover werd ingediend, kwam van – ere wie ere toekomt – de heer Delva. De tweede was van mevrouw Deckx, de derde van mevrouw Vanderpoorten, dan kwam de vraag van mevrouw Van Steenberge en dan volgde de rest. Als u heel snel was geweest en als eerste uw vraag had ingediend, mevrouw Meuleman, dan had u als eerste op het spreekgestoelte gestaan.

Mevrouw Elisabeth Meuleman: Minister, beste collega's, uit het internationaal vergelijkend onderzoek dat maandag officieel bekend raakte en waar u, minister, al veel vroeger van op de hoogte was, blijken twee belangrijke bevindingen: enerzijds dat Vlaanderen het niet goed doet in het aanleren van burgerschap en democratische en maatschappelijke attitudes, anderzijds dat Vlaamse scholieren ronduit negatief staan tegenover immigranten.

De resultaten van het onderzoek verbazen mij eigenlijk niet, ze bevestigen twee maatschappelijke tendensen: een desinteresse in de politiek en een afkeer van een gekleurde samenleving. Hadden we dit onderzoek bij Vlamingen uit andere leeftijdscategorieën afgenomen, dan waren de resultaten wellicht dezelfde geweest. Het zou dus unfair zijn om ons onderwijs en onze leerkrachten met de vinger te wijzen.

Ik ben echter wel van mening dat er een belangrijke taak is weggelegd voor het onderwijs om dit tijt te keren. Het zijn de toekomstige generaties, de jongeren, die binnenkort een antwoord zullen moeten formuleren op het zogenaamde failliet van de multiculturele samenleving en op de toenemende samenlevingsproblemen. Het onderwijs maakt de jongeren klaar en bereidt ze voor op de toekomst en die is – en dat is een realiteit die we allemaal onder ogen zullen moeten zien, mevrouw Van Steenberge, geen politieke mening – gekleurd, uitdagend, complex en divers.

Ik vind, minister, dat deze resultaten een positief antwoord verwachten, want er zijn hier kansen die we niet mogen laten liggen. Maar uit het antwoord dat u formuleerde op het onderzoek, bleek weinig durf of ambitie. U wilt masters inzetten in het onderwijs, en die leerkrachten dan ook naar dat diploma verlonen. Op zich is dat een idee dat misschien het onderzoeken waard is, maar het zal zeker niet automatisch de participatie, de democratie en het burgerschap of de houding ten opzichte van migranten, verbeteren.

Ook in uw beleidsnota neemt u helemaal geen klare en duidelijke standpunten in. U blijft bijzonder vaag over de hoofddoelenkwestie op school. U pleit wel voor een samenwerking tussen de levensbeschouwelijke vakken, maar dat is een minimum minimorum en zou vandaag op z'n minst al een evidentie moeten zijn.

Minister, u bent toch niet ook van mening dat de multiculturele samenleving failliet is, en dat we daar dus maar mee zullen moeten leren leven? U vindt multikul toch ook geen flauwekul? Maar u erkent toch, neem ik aan, dat een diverse en gekleurde samenleving de realiteit is en het nog meer zal worden en dat we onze jongeren daar dus het beste zo goed mogelijk op voorbereiden via waardevorming en actief pluralisme en burgerschap op school?

Minister, het zit niet snor met het samenleven in onze samenleving, maar we gaan de boeken er toch niet bij neerleggen? Er zal een rits van maatregelen nodig zijn om participatie en betrokkenheid te bevorderen, maar ook een heel duidelijk signaal van de minister van Onderwijs.

Vorige maand organiseerden wij in Antwerpen een rondetafel precies over dit thema. Met heel wat leden en experts hebben wij ons al een tijd lang verdiept in en gebogen over de vraag hoe we kunnen werken aan waardevorming en actief pluralisme en burgerschap op school. We besloten hieruit dat het invoeren van een eenheidsvak burgerschap, filosofie en levensbeschouwing, zowel in het vrij als in het officieel onderwijs, met een equivalent van twee uur in de week, en van bij aanvang van het leerplichtonderwijs, een doorbraak zou kunnen betekenen. Het vak moet ruimte maken voor vraagstukken die te maken hebben met burgerschap, morele verantwoordelijkheid, met de plaats van levensbeschouwingen in onze samenleving en met onze basiswaarden van vrijheid, gelijkwaardigheid, tolerantie en democratie. Het vak moet verschillende levensvisies beter met elkaar in contact brengen. De huidige vakken levensbeschouwing kunnen wat ons betreft worden behouden, en het is duidelijk dat de leerkrachten levensbeschouwing een grote rol zullen spelen in de vormgeving van het zo'n eenheidsvak.

We willen met de invoering van een vak burgerschap, filosofie en levensbeschouwing een meer prominente plaats geven aan de vakoverschrijdende eindtermen of aan de ontwikkelingsdoelen in het lager onderwijs. Vandaag komen die waardevolle en maatschappelijk relevante vakinhouden in de vakken van het gewone curriculum onvoldoende aan bod en zijn ze te afhankelijk van de goodwill van individuele leerkrachten of van scholen, en inderdaad, daar kunnen we niet alles van verwachten. Ik ben het eens met mevrouw Celis: leerkrachten zijn geen supermensen.

Minister, bent u bereid dit op te nemen? Op zijn minst bij de hervorming secundair onderwijs, maar het liefst vroeger wat mij betreft. Bent u bereid zo een duidelijk signaal te geven dat u zich niet neerlegt bij dat zogenaamde failliet van de multiculturele samenleving? Dat u onze jongeren wilt voorbereiden op die gekleurde en moeilijke, maar tegelijk ook

verrijkende, blikverruimende realiteit? Minister, ik hoop het, uit de grond van mijn hart. *(Applaus bij Groen! en van de heren Carl Decaluwe en Jan Roegiers)*

De voorzitter: Mevrouw Pehlivan heeft het woord.

Mevrouw Fatma Pehlivan: Voorzitter, minister, dames en heren, het zal u niet verwonderen dat het onderzoek ook mij verontrust en zorgen baart voor onze toekomst. In een onderdeel brengen de onderzoekers naar buiten dat de Vlaamse scholieren, samen met de Nederlandse, van alle West-Europese het meest terughoudend staan ten opzichte van de multiculturele samenleving en immigranten. Minister, als dat klopt, schept dat een bedroevend en ontmoedigend toekomstbeeld voor onze samenleving. Sommige collega's zullen het daar niet mee eens zijn, tot daaraan toe. Ik pleit voor het tegenovergestelde.

Burgerschapsopvoeding, wat actief burgerschap tot doel heeft, is voor mij onvolledig als we onze jeugd de culturele competenties niet bijbrengen. We kunnen niet ontkennen dat onze samenleving verkleurt en multicultureel en divers is. We leven samen met groepen met andere gewoonten en gebruiken. Onze jongeren moeten daar leren mee omgaan. We moeten hun op school kennis en vaardigheden bijbrengen om op een gezonde manier te kunnen omgaan met diversiteit. Dat zou de rode draad moeten zijn in de hele schoolloopbaan van kleuter en lager, over middelbaar, tot hoger onderwijs. Minister, ik pleit ervoor om in de eindtermen burgerschapsopvoeding interculturele competenties in te schrijven.

De heer Ludo Sannen: Ter aanvulling op de woorden van mevrouw Meuleman wil ik verwijzen naar een resolutie die we hier hebben goedgekeurd op 28 maart 2002. Ik geef toe dat dat lang geleden is. De resolutie betreffende het aanbod van degelijk filosofieonderwijs voor iedereen werd kamerbreed goedgekeurd. In de resolutie staat dat goed filosofieonderwijs door de UNESCO naar voren wordt geschoven als een sleutelement in de realisatie van het democratische ideaal.

Een ander citaat uit de memorie van toelichting luidt als volgt: "Dit komt tegemoet aan een uit een recent OESO-rapport gebleken opmerking, namelijk dat interpreteren, reflecteren en dergelijke dingen zwak aanwezig zijn bij onze Vlaamse jongeren". Dit citaat verwijst naar een rapport van de Organisatie voor Economische Samenwerking en Ontwikkeling (OESO). Hieruit blijkt dat bepaalde zaken zich herhalen. We kunnen eventueel teruggrijpen naar deze goedgekeurde resolutie over manieren om de burgerzin in het Vlaams onderwijs enigszins aan te scherpen.

De voorzitter: Minister Smet heeft het woord.

Minister Pascal Smet: Voorzitter, we zouden de studie kunnen samenvatten. De kennis van de Vlaamse scholieren is goed. Wie de studie goed leest, zal echter lezen dat er knipperlichten aan de horizon zijn. Uit eerdere onderzoeken van het Programme for International Student Assessment (PISA) is ook al gebleken dat er aan de horizon knipperlichten aanwezig zijn. Zij die na dit debat de moeite zullen nemen de studie te lezen, zullen vaststellen dat het met de kennis goed gaat, maar dat we toch waakzaam moeten zijn.

Zoals eerder al gezegd, gaat het gelukkig goed met de gendergelijkheid en met de manier waarop jongens en meisjes in Vlaanderen kijken naar de wijze waarop mannen en vrouwen gelijk moeten worden behandeld. Gelukkig zijn onze Vlaamse scholieren heel opgezet met het milieu en met het belang dat hieraan moet worden gehecht. Ze zijn gelukkig heel milieubewust. Onze Vlaamse scholieren zijn ook heel sociaal. Ze vullen dit veeleer passief in. Toch is het voor hen belangrijk mensen te helpen die het moeilijk hebben. In een solidaire samenleving is dit een zeer belangrijk gegeven. Volledigheidshalve wil ik hieraan toevoegen dat onze kinderen graag geld voor een goed doel inzamelen. Dat is een van de redenen waarom we op dit vlak heel goed scoren. Onze score ligt significant hoger dan in andere landen.

Het klopt dat we vaak gemiddeld scoren. In vergelijking met andere Europese landen, scoren we ook vaak slecht tot zeer slecht. Dit is grotendeels te wijten aan de vrij passieve invulling

van burgerschap door onze scholieren. Een aantal sprekers heeft naar de politieke toestand in dit land verwezen. Merkwaardig genoeg hebben onze Vlaamse kinderen veel respect voor politici. We gaan er meestal van uit dat de bevolking hier niet al te veel respect voor heeft. Uit verschillende onderzoeken naar burgerschap bij kinderen blijkt echter dat ze vinden dat politici en overheidsvertegenwoordigers met respect moeten worden behandeld. Ze vinden ook dat ze moeten gaan stemmen. Daar blijft het echter bij. Alles wat actiever is, zoals het vormen van een eigen mening, kranten lezen, voor een mening uitkomen of betrokkenheid bij de schoolcultuur, ligt voor de Vlaamse kinderen moeilijker. Uit deze studie blijkt dat onze Vlaamse kinderen passief zijn en bovendien geen actieve betrokkenheid of gedrag in het maatschappelijk en politiek leven ambiëren.

Een aantal mensen hebben naar de huidige politieke toestand verwezen. Zoals ik daarnet al heb verklaard, blijkt het respect volgens deze studie aanwezig. Eigenaardig genoeg, stijgt de kennis naarmate een samenleving gedetraditionaliseerd en geglobaliseerd is en een grote mate van persvrijheid kent. Diezelfde kenmerken leiden er echter toe dat het politiek zelfbeeld daalt. Naarmate er een grote persvrijheid, globalisering en detraditionalisering is, daalt het politieke zelfbeeld en de mogelijke betrokkenheid van kinderen. Dit lijkt me een zeer belangrijk uitgangspunt.

De studie omvat ook een vraag naar de houding van de kinderen ten aanzien van de geschiedenis, de andere landstalen en het land in het algemeen. Op dit vlak scoren we laag. Dit heeft allicht veel met de Belgische situatie te maken. Het onderzoek peilt naar houdingen ten aanzien van België en niet van Vlaanderen. Belgische kinderen zijn helemaal niet patriottistisch ingesteld. Aangezien er geen vragen over Vlaanderen zijn gesteld, kunnen we op dit vlak geen conclusies trekken. Allicht is dit alles een gevolg van de verhoudingen in dit land. Dit heeft gevolgen voor de houding tegenover patriottisme en het belang van de geschiedenis. Op dit vlak blijken er aandachtspunten te zijn.

Hoewel ik mevrouw Van Steenberge niet per se gelijk wil geven, heeft ze natuurlijk gelijk wanneer ze stelt dat democratie een werkwoord is. In het Engels luidt het als volgt: “Never take democracy for granted”. We moeten hier elke dag opnieuw voor vechten.

Dit is voor mij het verontrustende aspect van de studie naar de houding van veertienjarige scholieren. Andere studies tonen trouwens aan dat het niet beter wordt naarmate ze ouder worden. In het aso is er nog een lichte verbetering. In het tso en zeker in het bso is hier zeker geen sprake van. We moeten elke dag voor de democratie opkomen. Het is een kwestie van betrokkenheid. Dit geldt voor heel onze samenleving. We vinden veel zaken vanzelfsprekend. Het is echter belangrijk te onderstrepen dat ze dat niet zijn.

Dan stelt zich natuurlijk de vraag: hoe komt dat? Mevrouw Van Steenberge, natuurlijk vallen die resultaten voor mij niet van de ene dag op de andere uit de lucht. We wisten dat dat er zat aan te komen. Daarom hebben we reeds in de beleidsverklaring en in de nota ‘Mensen doen schitteren’, in het kader van de hervorming van het secundair onderwijs, naar deze studie verwezen. Ik kom daar zo dadelijk op terug. Ik heb aan die onderzoekers wel gezegd: het is mooi dat u die studie maakt, maar ga eens na hoe dat zou kunnen komen. Op een moment dat we de beleidsbrief maakten, hadden we de resultaten daar nog niet van, maar ondertussen hebben we die wel binnen.

Hoe komt dat nu? Ik zie een vijftal hoofdredenen ter verklaring. Eerst en vooral maken wij in ons onderwijssysteem een onderscheid tussen eindtermen en vakoverschrijdende eindtermen. In de eindtermen zeggen we wat kinderen moeten leren. Daar worden ze op afgerekend. Dat gaat men testen. Het komt ook op rapporten, bijvoorbeeld voor geschiedenis. Er wordt wel geschiedenis gegeven in het secundair onderwijs, misschien minder in het beroepsonderwijs, maar in het algemeen technisch komt het wel aan bod.

Vakoverschrijdende eindtermen zijn, in tegenstelling tot de eindtermen, niet resultaat-gebonden, het zijn inspanningen. Men vraagt aan scholen om ernaar te streven om dat in alle

vakken aan bod te laten komen. We meten dat ook niet echt. Als er al eens in een rapport iets over zou staan, dan gaan ouders ook niet meteen de reflex hebben om daarover opmerkingen te maken aan hun kinderen. Ze zullen dat wel doen als het niet goed gaat met wiskunde of Nederlands, maar minder op dat vlak. Dat is wat ik heb bedoeld met “we zaaien wat we oogsten”. We hebben het onderscheid tussen eindtermen en vakoverschrijdende eindtermen ingevoerd. Bij de inspectie in de scholen, merk je toch een verschil. Dat heeft daar duidelijk mee te maken.

Vervolgens is er de leerlingenparticipatie. Iemand heeft gezegd – en sloeg de nagel op de kop – dat je democratie niet moet uitleggen. Je kunt niet ex cathedra uitleggen hoe maatschappelijke betrokkenheid functioneert, dat moet je tonen. Daarom vinden we de leerlingenparticipatie belangrijk. Het klopt dat er in 2004 een decreet is geweest. We merken wel, zeker op het niveau van de basisscholen, dat dat niet zo goed functioneert. Op het niveau van het secundair onderwijs is het heel sterk schoolgebonden. U vraagt wat we allemaal hebben gedaan. Wel, de evaluatie staat in mijn beleidsnota. Ik vraag me soms af waarom we beleidsnota’s maken. We zijn dat op dit moment aan het evalueren.

Misschien weet u, of misschien weet u niet, dat de Vlaamse Onderwijsraad (Vlor) tegen februari 2011 ten laatste een advies gaat uitbrengen over leerlingenparticipatie. Ondertussen is er ook het rapport van de kinderrechtencommissaris geweest. We hebben een globale evaluatie. We zijn nu alles aan het samenbrengen. We wachten op de resultaten van het Vlor-advies tegen januari of februari. Ik moet wel wachten op mijn strategische onderwijsraad. Dan is het de bedoeling om voor de zomer aan de Vlaamse Regering een wijziging van het decreet op de leerlingenparticipatie voor te stellen. Ik kom daar zo dadelijk op terug. We zijn daar wel degelijk mee bezig. Ik stel dat niet alleen vast, ook de kinderrechtencommissaris heeft een paar dagen gelden op het belang van leerlingenparticipatie gewezen.

Er is nog een reden die ik nog niet heb gehoord, waarom het niet zo bijster goed is gesteld met die kinderen. Die kinderen komen thuis, die hebben ouders, en die ouders zijn ook niet echt met politiek bezig. Heel vaak zijn leerkrachten op hun beurt ook ouders. Het is dan ook niet verwonderlijk dat die kinderen niet altijd worden aangezet. Ze krijgen een houding van thuis mee en dat wordt onvoldoende in de scholen bijgestuurd omdat er wellicht te weinig betrokkenheid is in het globale schoolgebeuren. Dat is geen verwijt en dat is niet de schuld leggen bij mensen, het is een vaststelling

Een andere reden die duidelijk kan worden opgegeven is – ook dat is geen zaak van schuld of wat dan ook – dat het niet in onze school- en onderwijscultuur ingebakken zit. Wat bedoel ik daarmee? Ons huidige systeem is enorm op selecteren gericht. We moeten van dat selectiesysteem af. We merken overigens, als je het internationaal vergelijkt, dat landen die niet selecteren maar veel meer inzetten op onderwijzen en leerwinst boeken, heel goed scoren in deze studie. Dat betekent dat we dat moeten meenemen in onze hervorming.

Wat ook blijkt uit de ondervraging van leerkrachten – want dat is ook gebeurd – is dat ze niet echt bezig zijn met actief burgerschap. Een aantal is dat wel, maar over het algemeen merken we toch dat dat niet is wat ze bezighoudt.

Mijnheer Bouckaert, weet u wat in Europa de gemiddelde duur van een opleiding van een leraar is? U weet het blijkbaar niet. Die bedraagt 4,5 jaar. De gemiddelde opleidingsduur van een leerkracht in Europa bedraagt 4,5 jaar. In Vlaanderen bedraagt die drie jaar. Dat betekent dat de leerkracht in de Europese landen gemiddeld anderhalf jaar langer wordt gevormd. Uit deze studie blijkt zeer duidelijk dat hoe hoger, hoe meer een leraar is opgeleid, hoe beter het is gesteld met het actief burgerschap en met de participatie van kinderen. Er is een correlatie. Er is een duidelijk verband. De landen die het goed doen, zijn de Scandinavische landen, landen die mensen in het onderwijs zetten die heel hoog en heel lang zijn opgeleid. Ik kom daar zo dadelijk op terug.

Voorzitter, dat zijn volgens mij vijf redenen die kunnen verklaren waarom we onder het gemiddelde zitten en vaak niet goed scoren.

Wat gaan we daaraan doen? En, collega's, we zullen daar iets aan doen. Ik vind de democratie immers heel belangrijk. Ik ben heel blij dat heel veel mensen dezelfde mening zijn toegedaan, dat ze vinden dat democratie iets heel belangrijks is en dat onderwijs daar een heel belangrijke rol in speelt. Op 1 september van dit jaar – en dat weet u, want het parlement heeft het goedgekeurd – zijn de geactualiseerde vakoverschrijdende eindtermen van kracht geworden. Inzake actief burgerschap zijn er in ons onderwijs nieuwe vakoverschrijdende eindtermen van kracht geworden.

Mevrouw Vanderpoorten, ik weet niet of we meteen een expertisecentrum, steunpunten moeten oprichten. In Vlaanderen hebben we een hele inflatie aan allerlei zaken gehad. We moeten ons eens de vraag stellen of het altijd zo effectief is geweest om andere methoden in de klassieke structuren van onderwijs in te bedden. We hebben ook nog zoiets als pedagogische begeleidingsdiensten, nog andere ondersteuningsmechanismen in het onderwijs. Ik neem aan dat u het met me eens bent dat het niet de minister van Onderwijs is die aan de scholen zal zeggen hoe ze aan actief burgerschap moeten werken. Dat is de vrijheid van de scholen. Ik vind wel dat we samen met de scholen, met de koepels, met het Gemeenschapsonderwijs, met het Agentschap voor Kwaliteitszorg in Onderwijs en Vorming moeten kijken hoe dat nu wordt ingevuld, hoe we dat beter kunnen invullen en hoe we via instrumenten zoals klasementen op andere manieren ondersteuning aan de scholen geven. Als u dat bedoelt, ben ik het absoluut met u eens.

Ik kan trouwens verwijzen naar gemeenten. De heer De Loor heeft me nog verteld wat het OCMW van Zottegem doet om kinderen de werking van het OCMW uit te leggen, ze te betrekken, te zeggen welke initiatieven er zijn. Die initiatieven moeten we ook samenbrengen en de kennis moeten we delen. Dat moeten we wel doen. Daar ben ik het wel mee eens. Of het nu per se om een nieuw expertisecentrum moet gaan, dat laat ik nog in het midden. Misschien moet dat ook maar gebeuren in het agentschap voor kwaliteitszorg, in nauwe samenwerking met de koepels en het Gemeenschapsonderwijs, wier eerste verantwoordelijkheid het overigens in feite is.

Ik zal ook aan de inspectie vragen dat men de volgende jaren, wanneer men de scholen inspecteert, in het bijzonder nakijkt hoe men omgaat met die vakoverschrijdende eindterm 'actief burgerschap'. We zullen de prioriteiten actualiseren.

Naast de geactualiseerde, vakoverschrijdende eindtermen die van kracht zijn geworden, moeten we ook inzetten op de leerlingenparticipatie. Men kan maar uitleggen hoe men participeert, hoe men actief betrokken is, hoe belangrijk het is een eigen mening te vormen als men kinderen van kleins af aan bij de zaak betrekken. Wat dat betreft, mevrouw Vanderpoorten, ben ik het met u eens. Dat betekent dat als men de kleur in de school moet kiezen, als de speelplaats opnieuw wordt aangelegd, als gekozen moet worden waar men naartoe gaat, men de kinderen daar actief bij betreft. Dat vraag wel wat van ons qua organisatie in de scholen. Dat moeten we absoluut doen.

Ik heb al gezegd dat voor de zomer 2011 een ontwerp van decreet zal worden ingediend om het decreet op de leerlingenparticipatie aan te passen, net zoals we het hele statuut van leerlingen verder zullen bekijken. Dat doen we, zoals een parlement dat ook verwacht van een verantwoordelijke regering, op basis van een evaluatie, die nu loopt, op basis van een advies van de Vlaamse Onderwijsraad (Vlor). Het is dus niet zo, mevrouw Vanderpoorten, dat we zitten te wachten. We volgen de gewone, geëigende procedures. Begin volgend jaar komt die leerlingenparticipatie verder uitgewerkt aan bod. Dat is ook zo opgenomen in de planning die we hadden opgesteld.

In diezelfde orde, en ik ben blij dat ernaar verwezen is, ondersteun ik met de Koning Boudewijnstichting al die initiatieven die zijn genomen. De resultaten zijn maandag

voorgesteld in het BELvue-museum in Brussel. De Koning Boudewijnstichting geeft daar aan heel wat scholen participatieve uitleg over het functioneren van de democratie en geschiedenisles. Mijnheer Van Der Taelen, dat is een heel mooie manier om kinderen daarbij te betrekken. Voorzitter, het feit dat u kinderen naar dit parlement uitnodigt, is daar ook een voorbeeld van.

Dit zijn de zaken die op korte termijn gerealiseerd zullen worden. Nu wil ik het hebben over de iets langere termijn. Mijnheer Bouckaert, af en toe ben ik toch verbaasd over wat u hier komt vertellen. Ik vraag me soms af waarom wij hier beleidsbrieven en beleidsnota's maken. Wat die masteropleiding betreft, zegt u dat er plots iets uit de lucht komt vallen. U zou intussen al moeten weten, mijnheer Bouckaert, dat ik niet de gewoonte heb om dingen uit de lucht te doen vallen. Ik heb ook geen visioenen 's ochtends. Hier is wel degelijk over nagedacht.

De heer Elchardus en de andere onderzoekers zeiden heel duidelijk op die persconferentie dat volgens het onderzoek blijkt dat de duur en de inhoud van de lerarenopleiding bepalend zijn voor de resultaten van actief burgerschap en van kennisoverdracht. Dat is heel belangrijk. Een pienter journalist vroeg dan wat ik daarmee wil doen. Ik heb daarop geantwoord dat in het kader van het leerkrachtenloopbaanpact dat midden september begonnen is, met de vakbonden en met de koepels gedurende anderhalf jaar kan worden gepraat over alle aspecten van de lerarenloopbaan, dus ook over de opleiding en het mogelijke inzetten van masters in het basisonderwijs. Dat is niet zo evident. Daar hangt ook een prijskaartje aan. Ik heb ook niet gezegd dat de huidige bachelors slecht zouden zijn of dat ze niet zouden voldoen. Alleen heb ik heel duidelijk gezegd dat in dat debat om schoolteams te versterken het geen slecht idee zou zijn om masters in de eerste graad van het secundair onderwijs in te zetten alsook in het basisonderwijs.

Ben ik of de heer Elchardus nu de enige die dat vindt? Neen. Ook in Scandinavië denkt men er zo over. Ik zal u een artikel uit de New York Times doormailen waarin de minister van Onderwijs precies hetzelfde heeft voorgesteld om het niveau van het onderwijs in de Verenigde Staten op te trekken. Al de ministers van Onderwijs die ik tegenkom, onder meer tijdens de Europese Raad afgelopen vrijdag in Brussel of op de OESO-conferentie in Parijs, vinden dat dit de sleutel is voor een toekomstgericht onderwijs.

Mijnheer Bouckaert, onder punt 2 'Sterke scholen met sterke leerkrachten' van mijn beleidsnota staat: "Op alle niveaus van het onderwijs moeten hoger gekwalificeerden kunnen worden ingezet in het onderwijsproces." Dat lijkt me heel duidelijk te zijn. Onder operationele doelstelling 5.2 staat hetzelfde, maar dan met andere woorden.

Het is mijn wens om overleg te plegen met de vakbonden, de koepels en het gemeenschapsonderwijs. Ik voel in het onderwijsveld dat het maatschappelijk draagvlak daarvoor gecreëerd is. Nu moet het natuurlijk ook nog gerealiseerd worden. Dat zal wellicht wat tijd vragen.

Ongeacht wie de minister van Onderwijs is, ben ik ervan overtuigd dat dit een van de maatregelen is die we moeten nemen, zonder daarmee te zeggen dat de huidige leerkrachten niet zouden voldoen. Alleen moeten we ze versterken door ook mensen met een masteropleiding in het onderwijs te krijgen. Op die manier kunnen ze van elkaar leren en kunnen ze de school naar een hoger niveau tillen. De som van 1 plus 1 is hier immers meer dan 2, het is 3.

Al wie 'Mensen doen schitteren' heeft gelezen, de eerste oriëntatienota over de hervorming van het secundair onderwijs, zal gemerkt hebben dat de tien basiscompetenties die de uitgangspunten van die nota vormen, exact aansluiten op deze studie, inbegrepen de interculturele competenties, mevrouw Meuleman. In de nota staat heel uitdrukkelijk dat we willen dat onze kinderen daarmee leren omgaan, omdat ze inderdaad geen andere keuze hebben. We leven in onze samenleving nu eenmaal met mensen die van elders zijn gekomen,

en we moeten daar allebei het beste van maken. We moeten samen opgroeien, samen leven. En dat betekent voor de ene al wat meer aanpassing dan voor de andere. Maar we zullen dat moeten doen. Ik wil inderdaad dat dat een van de uitgangspunten is in het onderwijs, net zoals we ook actief burgerschap daarin hebben opgenomen.

We moeten de hervorming van het secundair onderwijs dus voortzetten. Dat toont ook maar aan dat we heel breed bekeken hebben waarom we ons secundair onderwijs moeten omvormen.

Voorzitter, collega's, de Vlaamse Regering acht de resultaten van deze studie wel degelijk belangrijk. We gaan daar iets aan doen. We zijn daar trouwens al mee bezig. We hebben niet gewacht op de publicatie van die studies. We gaan daar de komende weken en maanden verder aan werken, om ervoor te zorgen dat de komende tien, twintig, dertig jaar de democratie in Vlaanderen nog een goede voedingsbodem heeft met haar kinderen. *(Applaus bij de meerderheid)*

Mevrouw Gerda Van Steenberge: Minister, ik heb met aandacht naar uw antwoord geluisterd. Met grote delen daarvan ben ik zelfs tevreden.

In uw beleidsbrief staan de oorzaken inderdaad niet vermeld. Mogen die oorzaken misschien niet gekend zijn? U somt ze niet op. Ik ben nieuwsgierig naar dat onderzoek. Ik kan het niet terugvinden op de webstek. Ik vind alleen een samenvatting, niet het volledige onderzoek. Kunt u mij helpen om dat onderzoek te kunnen bekijken?

U spreekt over de gezinssituatie, een selectiesysteem, en het verlengen van de duur van de lerarenopleiding. Onze fractie vraagt dat al jaren. Wij verwezen altijd naar Finland, waar de opleiding vijf jaar duurt.

U verwijst zelf naar de Scandinavische landen. Nochtans bengelt Zweden, samen met ons en Nederland, in dat onderzoek aan het staartje in verband met burgerzin. Hoe rijmt u dat? U zei dat men dat in de Scandinavische landen niet voorheeft, terwijl in het onderzoek toch naar Zweden wordt verwezen.

Over de houding tegenover migranten zegt u heel weinig. U zegt tegen mevrouw Meuleman dat de ene zich wat meer zal moeten aanpassen dan de andere. Gisteren werden in het tv-nieuws enkele scholieren geïnterviewd, onder meer over de houding tegenover migranten. Zij zeggen allemaal: als de migranten zich aanpassen aan onze levenswijze, is er geen enkel probleem. Ik denk dus niet, minister, dat de ene zich wat meer moet aanpassen dan de andere. Degenen die naar hier komen en de intentie hebben om zich te vereenzelvigen met onze maatschappij, moeten zich aanpassen aan onze maatschappij.

Mevrouw Marleen Vanderpoorten: Minister, ik ben al heel tevreden dat u een grote voorstander bent van leerlingenparticipatie. Zo meen ik het toch te begrijpen. Het goedkeuren van het decreet was destijds niet evident. Dat heeft heel wat voeten in de aarde gehad. Wie er toen bij was, zal zich dat herinneren. Mijnheer Sannen, u hebt toen ook het expertisecentrum mee goedgekeurd.

De installatie van dat expertisecentrum is uitgesteld, omdat de toenmalige minister zei dat er na drie jaar moest worden geëvalueerd. Dat zou dan in 2007 zijn. Die evaluatie is dan echter nog eens met drie jaar uitgesteld, want ze is pas in het begin van dit jaar uitgevoerd. En nu zegt u dat u nog een jaar gaat nemen om het advies van de Vlor af te wachten.

Zo is het altijd. Wat u zegt, zou wel kunnen kloppen, maar het duurt allemaal zo lang. We zullen zeven jaar verder zijn vooraleer we iets kunnen bijsturen aan dat decreet. En dat een decreet op gezette tijdstippen wordt bijgestuurd, daar ben ik uiteraard ook grote voorstander van.

Het is natuurlijk wel zo dat het decreet geëvalueerd is op een moment dat het niet volledig was uitgevoerd. Op een bepaald moment beslist men dat er een expertisecentrum moet komen om de leerkrachten te ondersteunen. Leerkrachten hebben veel steun nodig om nieuwe dingen

in scholen te implementeren, maar men gaat die steun niet geven omdat men het expertisecentrum niet opricht. Er is dus wel een en ander misgelopen met de uitvoering van dat decreet.

We zijn het vandaag wel allemaal eens dat burgerschap en burgerzin zo belangrijk zijn, maar als we één klein, daadwerkelijk stapje kunnen zetten morgen tijdens de bespreking van de begroting in de commissie, dan is het wel het expertisecentrum goedkeuren. U kunt natuurlijk zeggen dat de commissieleden dat maar moeten goedkeuren, maar u weet ook, minister, dat als u tegen de leden van de meerderheid zegt dat het een goed idee is, dan zullen ze het echt wel doen.

Minister, als u participatie en het expertisecentrum belangrijk vindt, geef dan een seintje aan uw meerderheid zodat we het morgen kunnen goedkeuren. Dan is er een stap gezet. Al de rest wat er vandaag gezegd is, is blabla. Het zijn woorden en u moet daden stellen. U zegt heel veel mooie woorden, maar stel nu eens een daad.

Minister Pascal Smet: Mevrouw, als het zo'n goed decreet is, waarom...

Mevrouw Marleen Vanderpoorten: Omdat het niet is uitgevoerd zoals het was bedoeld. *(Opmerkingen van minister Pascal Smet)*

De voorzitter: Mevrouw Vanderpoorten heeft het woord.

Mevrouw Marleen Vanderpoorten: Omdat het niet is uitgevoerd zoals het destijds is goedgekeurd en omdat niet iedereen even enthousiast was over het decreet. Het is goedgekeurd door een parase regering, als u begrijpt wat ik bedoel.

De heer Boudewijn Bouckaert: Minister, u zegt dat ik uw beleidsbrief niet gelezen heb, maar volgende week en in de commissievergadering zult u merken dat ik die wel heb gelezen.

U zegt in uw beleidsbrief dat er meer hooggekwalficeerde leerkrachten in het onderwijs komen, dat klopt, maar wat er niet instaat, is dat ze meer moeten worden betaald. Dat is een nieuw element dat u lanceert via de pers. U moet niet zeggen dat dat reeds op voorhand was aangekondigd.

Ik heb de discussie in de ad-hoccommissie aandachtig gevolgd. We hebben inderdaad een zeer korte lerarenopleiding. Ik heb u ook gezegd dat de vooropleiding van de leraren aan het veranderen is, dat er een verschuiving is en dat er misschien nog meer redenen dan vroeger zijn om de lerarenopleiding te verlengen. De reden is echter niet alleen deze kwestie van burgerschap. Dat is een beetje mijn kritiek dat u dit onderzoek over burgerschap aangrijpt als een exclusieve reden om een hele wijziging door te voeren in de personeelsverhoudingen in het onderwijs. Ik vind dat geen goede manier om aan politiek te doen.

De lerarenproblematiek, het statuut van de leraren, de rekrutering moet je in zijn geheel bekijken. We moeten ons ook bezinnen over het kostenplaatje. Er is een dubbel kostenplaatje. Door het feit dat men langer studeert, moet er meer worden gesubsidieerd in het onderwijs en door het feit dat men hoger is gekwalificeerd, zal men meer moeten worden betaald. Over deze dingen moet eens in alle sereniteit worden gesproken. Ik vind niet dat je dat holderdebolder naar aanleiding van de studie over burgerschap moet lanceren.

Mevrouw Elisabeth Meuleman: Minister, ik ben blij met uw analyse die ik grotendeels kan delen. Ik ben er ook van overtuigd dat er een rits maatregelen nodig zal zijn en dat participatie en betrokkenheid echt een kwestie zijn van een cultuur op school waar we zullen aan werken. Ik ben het met u eens dat dat niet in een-twee-drie zal gebeuren. Het zou nuttig zijn om de expertise die in het parlement aanwezig is, de Kracht van je Stem, ook te benutten.

Wat filosofie en levensbeschouwing betreft, heeft de heer Sannen ook al verwezen naar de resolutie van 2002. Ik vind het niet mooi om nieuwe mensen met de geschiedenis om de oren

te slaan. Het is een feit dat de resolutie dode letter is gebleven, en dus is het nodig dat ik in herhaling val.

Ik heb ook, minister, de nota over de hervorming van het secundair onderwijs heel grondig gelezen. Daar mag u zeker van zijn. Ik lees daarin niets over wat u gaat doen met de levensbeschouwelijke vakken. Ik weet nochtans, minister, dat er heel wat mensen wachten op een teken van u en op een antwoord op mijn heel specifieke vraag, die ik ook vandaag heb gesteld en waar ik opnieuw geen antwoord op gekregen heb. Ik vind dat jammer. Ik hoop dat u daar toch nog wilt op antwoorden.

De heer Paul Delva: Ik wil twee korte reacties geven op wat de minister heeft gesteld. Ten eerste is het debat natuurlijk voor een stuk gekleurd, de minister heeft daarin gelijk, door het feit dat we over scholieren en leerlingen spreken. Maar dat zijn evengoed jongeren die in gezinnen opgroeien. Dat spreekt voor zich. Ik heb dat ook in mijn bijdrage gezegd. Het feit dat in zeven op tien gezinnen in Vlaanderen geen of amper maatschappelijke gesprekken worden gevoerd, vind ik even beangstigend als de vaststelling dat het op de scholen ook te weinig gebeurt. In de buurlanden gaat het over vijf op tien gezinnen. Dat wil zeggen dat we in familieverband in Vlaanderen opmerkelijk minder debatteren over politieke, maar zeker over sociale zaken dan in het buitenland. Dat overstijgt het onderwijs en het debat van vandaag. Ik vind dat het parlement zich daarover ook zou moeten bekommeren. Daar ben ik van overtuigd.

Ten tweede sprak de minister over een correlatie tussen de duurtijd van de studie van de leerkrachten enerzijds en de mate van actief burgerschap van de leerlingen anderzijds. Ik vind dat interessant. Haalt u dat uit de studie die we vandaag bespreken? Ik veronderstel dat er daar nog andere parameters een rol spelen. Ik vind het heel opmerkelijk dat u zoiets stelt. Ik dacht dat het profiel van leerkrachten die wat minder lang studeren, het maatschappelijk debat misschien dichter bij de leerlingen kan brengen omdat ze iets minder ex cathedra kunnen lesgeven. Ik was verbaasd om dat te horen en had daarover graag wat meer uitleg.

Mevrouw Vera Celis: Ik dank de minister voor zijn uitleg. Het was fijn te horen dat burgerzin niet kan worden aangeleerd, maar dat het moet ervaren worden. Ik had dat in mijn tekst naar voren gebracht en u hebt dat bevestigd. U zegt op een bepaald moment ook dat ouders niet geïnteresseerd zijn in politiek. Dat klopt. Net als het feit dat leerkrachten zich onzeker voelen. Ik wil daar nog aan toevoegen dat wanneer destijds aan het begin van het schooljaar de lijsten werden uitgehangen waarop de leerkrachten konden intekenen, dan was de lijst 'Milieueducatie, Gezondheidseducatie en Leren leren' betrekkelijk snel ingevuld, terwijl de lijst 'Opvoeden tot burgerzin' leeg bleef. Dat is een stukje onzekerheid, waar u als minister met het aanpassen van de eindtermen en het aanbieden van ondersteuning wel een tandje kunt bijsteken. Dat kan gebeuren door de tewerkstelling van een master, maar misschien moeten we er ook eens over nadenken om dergelijke zaken mee te nemen in de opdracht van de leerkracht. Er zijn zeker nog alternatieven naast die van de master.

Het klopt, mevrouw Vanderpoorten, dat we het bij de bespreking van de beleidsbrief gaan hebben over rapporten en evaluaties. Er worden er zoveel aangehaald en het duurt inderdaad heel lang vooraleer de resultaten klaar zijn. Wat daar de oplossing voor is, zou ik echt niet weten.

De heer Ludo Sannen: Minister, ik wil uw pleidooi voor meer masters in het onderwijs mee ondersteunen. Ik ken de meerwaarde ervan, maar ik denk dat het niet zo vanzelfsprekend is. Drie tot vier jaar geleden hebben we het decreet over de lerarenopleiding goedgekeurd. In het parlement ging toen de stem op om minstens vanaf de tweede graad enkel en alleen in masters te voorzien in het secundair onderwijs. De onderhandelingen met de verschillende partners in het onderwijs hebben er juist voor gezorgd dat men een uitbreiding kreeg en dat men niet alleen de eerste drie jaar maar de eerste vier jaar leraren secundair onderwijs graad 1 kon laten lesgeven. Dat is de omgekeerde beweging dan waar u vandaag voor pleit.

Als men kijkt naar de cijfers van het aantal masters dat er op dit moment een lerarenopleiding volgt en het beperkt aantal masters dat nu in het onderwijs terechtkomt en ook blijft, dan zal die oefening heel moeilijk zijn. Het is meer dan alleen maar besluiten nemen, men moet dan ook de maatschappelijke waardering en de maatschappelijke invulling van wat een leraar is, sterk wijzigen.

Mevrouw Sabine Poleyn: Participatie van jongeren is belangrijk op school, thuis maar ook in de verenigingen. Laat het ook een oproep zijn voor sterke jeugdbewegingen en een sterke participatie daar en in de andere socioculturele verenigingen.

Mevrouw Kathleen Helsen: Voorzitter, ik wil ingaan op het betoog van de heer Sannen. Minister, u zet in op meer masters in het onderwijs, zowel in het basisonderwijs als in de eerste graad van het secundair onderwijs. Mij lijkt het zeker zo belangrijk om aandacht te schenken aan een voortdurende professionalisering van de bachelors die vandaag in het onderwijs aan de slag zijn. Ook daar kunnen we nog aanzienlijke stappen voorwaarts zetten. Dat kan op korte termijn goede effecten hebben op ons onderwijs en vooral op de kwaliteit van ons onderwijs.

Minister Pascal Smet: Voorzitter, ik vind het wat jammer dat mevrouw Vanderpoorten alles toespitst op een expertisecentrum dat mijn voorganger niet heeft opgericht, want daar komt het in essentie op neer. Mevrouw Vanderpoorten, u zegt ook dat alles traag gaat. Ik vind ook dat het traag gaat, maar het onderwijssysteem is in ons land nu eenmaal zo georganiseerd, met de vrijheid van onderwijs, dat we kunnen stimuleren en een kader scheppen, maar dat het de scholen zijn die uitvoeren. We moeten met die scholen overleggen en besteden heel veel tijd aan die overlegcultuur. Dat vergt tijd, ook met de Vlaamse Onderwijsraad en de adviezen. Dat is inherent aan de manier waarop ook dit parlement vindt dat onderwijs in ons land moet worden georganiseerd.

Kom mij dus niet verwijten dat ik in een kader moet werken dat inherent voor traagheid zorgt. Ik vind soms ook dat we sneller zouden moeten kunnen gaan. We proberen dat ook te doen. Ik verwijs nogmaals naar de capaciteitsproblematiek. Daar hebben we het op 5 maanden gedaan, omdat de nood heel acuut was. Op andere domeinen doen we dat ook. We kunnen er echter ook niet altijd de zweep over leggen en alles van vandaag op morgen opgelost krijgen. We zijn er echter wel degelijk mee bezig. De evaluatie wordt behandeld. De Vlor is ermee bezig. In de planning staat dat we in het voorjaar van 2011 met een ontwerp van decreet zullen komen. We zullen die ondersteuning doen.

Mevrouw Vanderpoorten, op 1 september zijn de nieuwe vakoverschrijdende eindtermen van kracht geworden, en nu moeten de scholen daar ook mee aan de slag. U weet net zo goed als ik dat ik als minister van Onderwijs niet bevoegd ben om te bepalen hoe ze dat moeten doen. Dat is ook niet wenselijk. Dat behoort tot de pedagogische vrijheid. Wel zullen we met de nodige voorzichtigheid met de koepels in het gemeenschapsonderwijs die ondersteunende rol op ons nemen.

Wat de Scandinavische landen betreft, het ging inderdaad over Finland en Denemarken. Zweden is af en toe wel eens een uitzondering, maar er zijn natuurlijk nog wel andere studies meegenomen in de analyse.

Mijnheer Bouckaert, ik heb heel duidelijk gezegd dat we, in het kader van het leerkrachten-loopbaanpact, de hele leerkrachtenloopbaan zonder taboes met de vakbonden en de werkgevers zullen aanpakken. In dat kader moeten we het daar ook over hebben, in overleg met hen. Mijnheer Sannen, ik weet dat heel het debat over de bekwaamheidsbewijzen en de inzetbaarheid een moeilijk debat is. Er is echter niet alleen het oogpunt van dat burgerschap. Ik meen me te herinneren dat ook dit een mogelijke oplossing kan zijn voor het komende tekort aan leraren. Ik denk dat ik u dat zelfs heb gezegd. Ik ben het absoluut eens met mevrouw Helsen: we mogen ons niet alleen richten op de toekomstige leerkrachten, hoewel voorkomen natuurlijk beter is dan genezen, maar ook wie nu onderwijst, moet nascholing en

bijscholing krijgen. Dat is net een punt in heel het proces van het leerkrachtenloopbaanpact, dat overigens loopt. We zullen echter wel 15 maanden nodig hebben om over alles te praten. Het is dan ook heel ruim.

Mevrouw Meuleman, u zult zich misschien herinneren dat ook in mijn beleidsnota wel iets staat over de levensbeschouwelijke vakken, en dat we dat ook hebben besproken. Tijdens die besprekingen heb ik ook heel duidelijk gezegd dat dit vooral in het gemeenschapsonderwijs aan de orde is. Als het gemeenschapsonderwijs een initiatief neemt met betrekking tot onderricht in levensbeschouwingen en dat uitwerkt, zodat dit vak wordt aangeboden naast zedenleer en katholieke godsdienst, dan ben ik bereid dat mee te bekijken. Het gaat dus over onderricht in levensbeschouwingen, niet over levensbeschouwingen. Dat is een fundamenteel verschil. Uiteraard staat het het vrij onderwijs vrij om al dan niet een dergelijk vak in te richten. Het is dus helemaal niet zo dat ik daar argwanend tegenover sta.

Ik heb alleen van in het begin gezegd dat het veld daartoe een initiatief moest nemen. Ik was aanwezig op de studiedag in Antwerpen, mevrouw Meuleman, een jaar geleden. Ik heb er trouwens gesproken en ben het debat dus niet ongenegen, maar het initiatief moet wel uit het onderwijsveld zelf komen.

Het is een heel interessante studie. We moeten ze niet in politiek gehakketak vertalen, maar nagaan hoe we er best mee aan de slag kunnen. Dat zal de komende weken en maanden gebeuren en we zullen ervoor zorgen dat de democratie in Vlaanderen wel degelijk nog een toekomst heeft.

Mevrouw Marleen Vanderpoorten: Ik weet dat er meer nodig is dan een expertisecentrum. Ik wou dat als voorbeeld aanhalen om te laten zien hoe moeilijk en complex alles er aan toe gaat. Als er dan al iets wordt beslist, is het spijtig dat het niet wordt uitgevoerd. Dat wilde ik nog benadrukken.

De voorzitter: Vraagt nog iemand het woord? *(Nee)*

Het debat is gesloten.

Actualiteitsmoties

De voorzitter: Door mevrouw Meuleman, door de heer Bouckaert en door mevrouw Deckx werden tot besluit van dit actualiteitsdebat actualiteitsmoties aangekondigd. Ze moeten uiterlijk om 16.15 uur zijn ingediend.

Het parlement zal zich daarover straks uitspreken.

Het incident is gesloten.

■

MEDEDELING VAN DE VOORZITTER

De voorzitter: Minister Smet, ik ga nu iets doen wat ik normaal gezien niet doe, maar als voorzitter van dit parlement sta ik voor de verdediging van de belangen van de volksvertegenwoordigers. Ik heb u al vier keer keren aangeschreven over het krijgen van een toelating voor inzage in dat beroemde DBFM-contract (Design Build Finance Maintain) over scholenbouw. Ik heb u de eerste keer aangeschreven op 14 oktober en kreeg toen een automatisch antwoord dat mijn vraag was geregistreerd. Ik heb u opnieuw aangeschreven op 25 oktober. Het antwoord daarop luidde: “We onderzoeken het.” Na mijn derde brief op 9 november antwoordde u dat u een brief naar de drie privépartners hebt geschreven. De vierde brief stuurde ik u op 17 november. Ik heb u dus vier keer aangeschreven en na meer dan een maand heb ik nog altijd geen antwoord gekregen. Met alle respect, ik vind dat niet kunnen, noch ten opzichte van de voorzitter van het parlement, noch ten opzichte van de parlementsleden die dat vragen. *(Applaus bij CD&V, Open Vld, het Vlaams Belang, de N-VA, LDD en Groen!)*

Als ik als voorzitter van dit parlement vijf keer een brief moet schrijven en ik krijg daar nog altijd geen antwoord op, vind ik dat een gebrek aan burgerzin. (*Applaus bij CD&V, Open Vld, het Vlaams Belang, de N-VA, LDD en Groen!*)

Minister Pascal Smet: Democratie is meer dan burgerzin alleen. Het gaat nog altijd om de rechtsstaat. Er zijn nog altijd regels waar ook ministers zich aan moeten houden. U weet dat wij een contract hebben gesloten met een privébedrijf.

U hebt de vraag gesteld en ik heb dat bedrijf aangeschreven. Ik heb afgesproken dat punt op de regering van vrijdag te bespreken en er een beslissing in te nemen. Een beslissing hierover blijft niet zonder gevolgen. Er is een contract gesloten door de Vlaamse Regering met een bedrijf waarin een geheimhoudingclausule is opgenomen. Ik kan als minister niet alleen beslissen. Ik moet daarover het bedrijf consulteren en de nodige juridische voorzichtigheid aan de dag leggen. Vrijdag zal de regering daarover gezamenlijk beslissen. Ik heb dat bedrijf een laatste kans geboden om haar argumenten op tafel te leggen.

De voorzitter: Tijdens de vorige legislatuur, onder de leiding van mevrouw Vanderpoorten, was ik er voorstander van om een nieuw artikel in het reglement te laten opnemen dat betrekking heeft op geheimhouding over stukken die moeten worden voorgelegd.

Ik ben ook belaagd. Er is een heel dik boek geschreven over de VRT. Er zijn toen zaken vrijgegeven. Waar het mij om gaat, is dat ik als voorzitter van dit parlement geen vijf brieven moet sturen als parlementsleden mij iets vragen. De slotsom is dat parlementsleden mij niets meer vragen omdat ik volgens hen evenmin iets klaar krijg. Daar heb ik een serieus probleem mee.

Minister Pascal Smet: Ik heb u gezegd wat de termijn was, voorzitter.

De voorzitter: Ik heb alle respect en waardering voor u, minister, maar ik vind dat ik dat als voorzitter niet moet nemen.

De heer Jos De Meyer: Voorzitter, men verwijst naar het betrokken parlements lid, u mag mij dus niet kwalijk nemen dat ik heel kort tussenkom.

Minister, ik heb u deze vraag begin september vriendelijk gesteld. Aangezien ik geen antwoord kreeg, heb ik na vijf weken de voorzitter ingeschakeld. Collega's, we mogen niet vergeten dat de schoolbesturen uiterlijk volgende week dinsdag eventueel het contract moeten ondertekenen om toe te treden tot de DBFM. Minister, als dit rapport nog niet ter beschikking staat, dan vraag ik u toch dat de procedure na 75 dagen niet zou zijn afgelopen. Want dit zou betekenen dat men volgende week dinsdag zonder volledige kennis moet ondertekenen. Dit kan uiteraard niet. Ik hoop dat u minstens als bevoegde minister kunt antwoorden dat deze termijn niet van toepassing zal zijn en dat de procedure van onderhandelen ook na die 75 dagen kan worden voortgezet. Dat is toch de redelijkheid zelf?

De voorzitter: De heer Crombez heeft het woord.

De heer John Crombez: Voorzitter, het is uw goed recht om een punt aan de agenda toe te voegen, namelijk een punt dat over uzelf gaat. Want als ik u goed begrijp, bestaat uw grootste probleem erin dat u na herhaalde vragen geen duidelijk antwoord hebt gekregen. Maar u zegt dat u antwoord hebt gekregen. U zegt dat met die privéfirma's wordt bekeken wat wordt vrijgegeven.

Er is inderdaad nog zoiets als bestuurlijkheid. Ik zou het niet redelijk vinden indien de regering of ministers zomaar stukken zouden vrijgeven waarbij ze zelf nog twijfels hebben of waar er juridische twijfels bestaan of ze dat wel kunnen doen. Als de teneur in dit parlement, ook door toedoen van meerderheidsfracties, er een is waarbij je zomaar zegt dat, als er vraag is er ook een document moet komen, dan verzet ik mij daartegen. Of het nu gaat over mensen die boeken aan het schrijven zijn of anderen, dat kan mij niet schelen.

Er wordt hier opnieuw een inhoudelijke discussie gevoerd over een punt dat niet op de agenda staat, ook dat vind ik niet kunnen. Als de regering vindt dat haar manier van handelen de juiste is, hebt u gelijk. Dan moet u daar als voorzitter een antwoord op krijgen. Maar het kan hier geen discussiepunt worden in het parlement. Tenzij dat op een normale manier geagendeerd en besproken wordt. Het gaat niet om persoonlijke feiten, het gaat om complexe dossiers. Ik vraag dat dit ook juridisch goed behandeld wordt, en niet zoals we het hier nu net hebben gedaan.

De voorzitter: Mijnheer Crombez, als ik vijf keer moet vragen wat de stand van zaken van een dossier is, dan vraag ik het op den duur niet meer. Het gaat niet over mijn probleem. Het is ook niet de eerste vraag die ik krijg. Mijn probleem als voorzitter is dat ik daarop per omgaande wel een antwoord moet kunnen krijgen. Dat moet geen vijf, zes weken duren. En wel hierom. Wij hebben in dit parlement de geheimhoudingsplicht opgenomen. Die zegt dat het niet om een openbaar stuk hoeft te gaan, het stuk kan bij de voorzitter ingekeken worden.

De heer John Crombez: U zegt zelf dat u een antwoord hebt gekregen.

De voorzitter: Ik heb het de vorige legislatuur zelf aan de hand gehad. Dat dossier ligt hier nog altijd ter inzage. Ik ben het keurig gaan inkijken. Ik mocht er geen enkele aantekening van maken, maar ik weet wel wat erin staat. Of het nu de vraag is van de heer De Meyer of van iemand van de oppositie, dat maakt mij niet uit. Ik vind alleen dat ik geen vijf weken moet wachten op een antwoord. *(Opmerkingen van de heer John Crombez)*

Ja, een antwoord dat zegt dat het wordt onderzocht. Van zo'n antwoorden heb ik er een hele kast vol. Dat is geen probleem.

Minister-president Peeters heeft het woord.

Minister-president Kris Peeters: Voorzitter, de Vlaamse Regering heeft natuurlijk heel veel respect voor dit parlement en voor de voorzitter als er vragen worden gesteld.

Wij kunnen het debat afsluiten. Wij zullen hierover vrijdag in de Vlaamse Regering een beslissing nemen. Ik ga ervan uit dat wij vrijdag een duidelijk antwoord zullen kunnen geven op de vraag wat kan worden vrijgegeven of overgemaakt, al of niet verwijzend naar die clausule van geheimhouding.

Voorzitter, het is ook belangrijk dat mijn collega Pascal Smet onderstreept dat hij niet de vraag heeft gekregen en vervolgens uw brief heeft geklasseerd. Neen, er zijn stappen gezet om u te kunnen antwoorden. Vrijdag of ten laatste maandag zult u daarover het antwoord van de Vlaamse Regering krijgen.

■

ACTUELE VRAAG van de heer Jan Roegiers tot de heer Kris Peeters, minister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Economie, Buitenlands Beleid, Landbouw en Plattelandsbeleid, over de medewerking van Dexia aan Israëlische nederzettingenprojecten op de Westelijke Jordaanoever

De voorzitter: De heer Roegiers heeft het woord.

De heer Jan Roegiers: Voorzitter, minister-president, collega's, afgelopen weekend kwam in Londen het Russell Tribunaal bijeen. Voor wie dat niet zou kennen, dat is een volkstribunaal dat is opgericht ten tijde van de Vietnamoorlog en dat moet nagaan in welke mate instellingen of bedrijven zich hebben bezondigd aan oorlogsmisdaden. Het Russell Tribunaal heeft dit nu gedaan voor bedrijven die hun mogelijke medewerking hebben verleend aan de illegale nederzettingenpolitiek in Israël.

Voor mensen die zouden denken dat het Russell Tribunaal maar een vrijblijvende club is, dat is niet zo. Dit tribunaal wordt gesteund door vooraanstaanden uit de academische, politieke en culturele wereld. Het kan ook een beroep doen op eminente internationale juristen.

Op het tribunaal van het afgelopen weekend heeft men de case van Dexia onderzocht. De conclusie was niet min. Men is tot de vaststelling gekomen dat Dexia op een slechte manier meewerkt aan de illegale-nederzettingenpolitiek in Israël. Minister-president, u weet dat de Vlaamse Regering, het Vlaamse Gewest aandeelhouder is van Dexia. In het verleden hebben we daarover al vaak gediscussieerd, ook op aangeven van collega's uit andere fracties en partijen. Nu we de veroordeling hebben door het Russell Tribunaal en wetende dat er voortdurend mist wordt gespuid over die medewerking, ook door Dexia zelf, vraag ik dat u nadrukkelijk aan Dexia vraagt om met die financiering te stoppen.

De voorzitter: Minister-president Peeters heeft het woord.

Minister-president Kris Peeters: Mijnheer Roegiers, u hebt terecht gezegd dat we een aandeelhouder zijn bij Dexia, een kleine aandeelhouder. Met dat aandelenpakket hebben we niet rechtstreeks toegang tot de raad van bestuur, maar we hebben wel een stem in de algemene vergadering.

Naar aanleiding van uw actuele vraag heb ik opnieuw contact opgenomen met de top van Dexia om tekst en uitleg te krijgen. Een tijd geleden hebben de heer Diependaele en uzelf diezelfde vraag hier gesteld. Ik heb gezegd dat ik absolute zekerheid wil over de vraag of het antwoord dat Dexia mij toen heeft gegeven, nog altijd overeind staat, aangezien er in het Vlaams Parlement een actuele vraag wordt gesteld en er misschien een nieuw element is.

Verwijzend naar het antwoord van toen, heb ik gezegd dat Dexia me heeft laten weten dat het in 2001 een Israëlische financiële instelling heeft overgenomen. Dat is dan Dexia Israël Bank Ltd geworden. Toen heeft Dexia duidelijk het volgende laten weten: "Dexia kende sinds juni 2008 geen enkel nieuw krediet toe aan nederzettingen." Dat is, ook naar aanleiding van de discussie hier, door de voorzitter in de algemene vergadering uitdrukkelijk gesteld. Ik heb deze middag aan de voorzitter van Dexia opnieuw gevraagd of dat nog steeds het standpunt en de realiteit is. Hij heeft geantwoord: "Ja. Sinds 2008 is er geen enkel nieuw krediet aan nederzettingen toegekend."

Ik heb ook begrepen dat Dexia onderstreept dat het een autonoom werkende financiële instelling is, maar ook dat de Israëlische instelling niet tot de core business behoort van de Dexiagroep.

Mijnheer Roegiers, er is me nog eens bevestigd dat Dexia Israël sinds juni 2008 geen kredieten heeft gegeven voor nederzettingen, en dat men er zich heel sterk van bewust is. Ik zal dat van heel nabij opvolgen. Als er elementen zouden zijn die aantonen dat dat niet juist zou zijn, of dat er door Dexia Israël op de een of andere manier toch leningen zouden zijn gegeven voor nederzettingen, dan zal ik Dexia met dat materiaal confronteren.

Met deze elementen die ik van Dexia heb gekregen, heb ik het antwoord gegeven dat me werd overgemaakt. Als er andere informatie zou zijn, zal ik die van nabij opvolgen en ik zal ook de afspraken doen nakomen.

De heer Jan Roegiers: Minister-president, ik dank u voor het antwoord en ook voor de uitleg die u hebt gegeven.

U weet, onder meer uit de discussie die we in het voorjaar hebben gehad, dat ook op de algemene vergadering van Dexia initiatiefnemers hebben geprotesteerd. Ze hebben onweerlegbare bewijzen aangebracht dat er door Dexia ook in 2009 nog wel degelijk leningen werden uitgekeerd aan illegale nederzettingen. Dat weten we, dat hebt u ook gezegd en u zou daar uitleg over vragen. Het blijft een flou gegeven. Het feit dat de voorzitter van Dexia, de heer Dehaene, op de algemene vergadering bijzonder 'gecrispeerd' heeft gereageerd en dat hij de CEO, de heer Mariani, bij zich heeft geroepen om daar duidelijkheid over te krijgen, onderstreept dat het niet helemaal duidelijk is wat en hoe Dexia heeft gefinancierd.

Minister-president, ik wil u bedanken voor het initiatief dat u hebt genomen om contact op te nemen met Dexia, om voortgang te boeken en om heel duidelijk aan Dexia te laten weten dat

dit parlement en deze regering op geen enkele wijze willen meewerken aan de illegale-nederzettingenpolitiek in Israël.

De voorzitter: De heer Diependaele heeft het woord.

De heer Matthias Diependaele: Voorzitter, ik wil er eerst even op wijzen dat die nederzettingen wel degelijk illegaal werden verklaard door de VN, maar ook dat ze in de eerste plaats een obstakel zijn voor een duurzame oplossing, voor vrede in de regio. Het is daarom dat wij ons ertegen verzetten dat Dexia daaraan zou deelnemen.

Mijnheer Roegiers, u verwijst onder andere naar vier leningen die ik in de commissie-bespreking ook heb aangehaald, onder meer een van 23 juni 2009, dus van na 2008. Ik heb me ondertussen verder geïnformeerd en het blijkt wel iets moeilijker te zijn. Het is zo dat Dexia Israël zelf verklaart dat ze zelf geen leningen meer geeft, maar ze heeft een akkoord met de Israëlische overheid waardoor ze een service verleent voor die nederzettingen, wat volgens mij ethisch even bezwarend is.

Dexia Israël baseert zich op die akkoorden. Mijn Hebreeuws is waarschijnlijk niet veel beter dan dat van de minister-president, maar nu blijkt dat in de jaarverslagen van Dexia Israël staat dat die akkoorden afliepen op 31 december 2008. Men beroept zich dus op akkoorden die al lang niet meer bestaan. Dexia Israël zegt ook dat ze daar geen geld meer aan verdient, dat ze geen provisie voor die diensten krijgt, maar het blijft allemaal heel onduidelijk.

Het is niet mijn bedoeling geweest, in de commissie of elders, om Dexia te veroordelen of om dingen de wereld in te sturen die niet onderbouwd zijn, maar ik merk, minister-president, dat ook de informatie die u doorgespeeld krijgt, minstens onvolledig is. Mijn grootste aanklacht ten aanzien van Dexia is dan ook dat ze blijkbaar geen open kaart speelt over wat er precies gebeurt in Israël. Mochten we daar duidelijkheid over hebben, dan was het probleem al opgelost – dat hoop ik althans.

De voorzitter: De heer Bouckaert heeft het woord.

De heer Boudewijn Bouckaert: Voorzitter, met de woorden van de heer Bruno Tobback zeg ik dat ik voorstander ben van Israël als een Joodse staat, maar dat ze het mij veel gemakkelijker zouden maken indien ze zouden stoppen met die nederzettingen. Ik citeer dus Bruno Tobback, gewoon om mijn standpunt hier te verduidelijken.

De heer Diependaele zegt terecht “illegaal”, want het is natuurlijk illegaal volgens internationaalrechtelijke normen, maar het is niet illegaal volgens de eigen regels van Israël. We moeten dus opletten. Ik zou ook aarzelen om er termen zoals “oorlogsmisdaden” tegenaan te gooien.

Een vraag is echter of wij de banken en de bedrijven in Vlaanderen aan een soort algemene controle moeten onderwerpen inzake medewerking aan projecten die internationaalrechtelijk bekeken, dubieus zijn of aan projecten in regimes die niet democratisch zijn. Moeten we bijvoorbeeld bekijken of onze banken al dan niet investeren in Cuba of in Venezuela, ook dictaturen? We moeten ons met andere woorden hoeden voor selectieve verontwaardiging in deze kwestie.

Minister-president Kris Peeters: Voorzitter, het is zo dat me ook werd meegegeven dat Dexia Israël als het ware als een postbus fungeert voor de Israëlische regering. Men gebruikt Dexia Israël als bank om een aantal financiële stromen te laten lopen. Dat is één.

Twee: heeft Dexia Israël leningen toegestaan voor nederzettingen? Ik kan alleen maar de informatie meegeven die ik krijg van Dexia. Ik heb begrepen dat hierover nog enige twijfels bestaan. Ik zal nog eens om bevestiging van de berichten vragen, het liefst op papier, zodat daar geen onduidelijkheid over blijft bestaan.

Mijnheer Bouckaert, wij zijn natuurlijk aandeelhouder van Dexia. Dat geeft ons een bepaalde positie. Het gaat om het geld van ons allemaal. Ik begrijp dat u daar vragen over hebt. Ik moet

me wel tot Dexia richten om meer tekst en uitleg te krijgen. Die heb ik u gegeven op vraag van de heer Roegiers.

De heer Jan Roegiers: Ik sluit me aan bij de vraag van de heer Diependaele. Het is goed dat u het nog eens gaat navragen. Geef ons alstublieft de goede cijfers en informatie.

Mijnheer Bouckaert, de minister-president heeft terecht geantwoord waarom we het hier over Dexia hebben. Maar vergeet intussen alstublieft niet de tientallen resoluties die door de VN zijn goedgekeurd en die de nederzettingenpolitiek wel degelijk als illegaal beschouwen.

Tot slot, minister-president, doe ik een algemene oproep voor een regelgeving rond ethisch bankieren of beleggen, ook vanwege de Vlaamse Regering, in die bedrijven waar we aandeelhouder zijn of inzake die centen die we beleggen.

De voorzitter: Het incident is gesloten.

■

ACTUELE VRAAG van de heer Veli Yüksel tot mevrouw Ingrid Lieten, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Innovatie, Overheidsinvesteringen, Media en Armoedebestrijding, over het invoeren van diversiteitsquota voor televisieprogramma's door de VRT

ACTUELE VRAAG van de heer Wim Wienen tot mevrouw Ingrid Lieten, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Innovatie, Overheidsinvesteringen, Media en Armoedebestrijding, over het invoeren van diversiteitsquota voor televisieprogramma's door de VRT

ACTUELE VRAAG van de heer Jurgen Verstrepen tot mevrouw Ingrid Lieten, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Innovatie, Overheidsinvesteringen, Media en Armoedebestrijding, over het invoeren van diversiteitsquota voor televisieprogramma's door de VRT

ACTUELE VRAAG van de heer Wilfried Vandaele tot mevrouw Ingrid Lieten, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Innovatie, Overheidsinvesteringen, Media en Armoedebestrijding, over het invoeren van diversiteitsquota voor televisieprogramma's door de VRT

ACTUELE VRAAG van de heer Bart Tommelein tot mevrouw Ingrid Lieten, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Innovatie, Overheidsinvesteringen, Media en Armoedebestrijding, over het invoeren van diversiteitsquota voor televisieprogramma's door de VRT

De voorzitter: De heer Yüksel heeft het woord.

De heer Veli Yüksel: Voorzitter, minister, dames en heren, afgelopen vrijdag maakte de VRT bekend dat ze quota wil invoeren voor alloctonen en vrouwen. Er moeten 12 percent gekleurde gezichten komen op 1 en 20 percent op Canvas. Een derde van de nieuwslezers moet vrouw zijn. De VRT komt tot dat plan op basis van een steekproef uitgevoerd in 2009. Allemaal goed en wel, minister, mensen werken bij de openbare omroep en in de journalistiek wegens hun competenties en capaciteiten. Men moet trouwens geen steekproef houden om vast te stellen dat bepaalde kansengroepen bij de VRT ondervertegenwoordigd zijn. Bij de Vlaamse media werken 18.000 mensen; amper 1 percent daarvan heeft een alloctone achtergrond.

Dat er iets moet gebeuren, is duidelijk, maar wat en hoe? Het plan van de VRT stelt dat men effectief op zoek gaat naar alloctonen. Ik heb 13 jaar voor de VRT gewerkt. Ik ken de journalistiek van binnen en van buiten. Ik vind het geen goed signaal aan de alloctonen die in de media willen werken. Men zou hen zeggen: we nemen u in dienst omwille van uw

afkomst en/of huidskleur. Dat zou een slecht signaal zijn. Op die manier krijgen we alibi-Brackes en alibi-Martine Tanghes en alibi-Wim De Vilders. Dat kunnen we niet dulden.

Minister, als u uitgaat van dat plan en quota wilt invoeren, betekent dit dat u de selectiecriteria voor journalisten en programmamakers gaat versoepelen?

De voorzitter: De heer Wienen heeft het woord.

De heer Wim Wienen: Voorzitter, minister, dames en heren, ik las afgelopen vrijdag het bericht in De Standaard dat de VRT quota wil opleggen om meer vrouwen en gekleurde mensen in beeld te hebben. Ik dacht: wat is het probleem? De VRT is toch al gekleurd genoeg? (*Applaus bij het Vlaams Belang*)

Toen zag ik dat het om de huidskleur ging. Volgens mij heeft de openbare omroep echter al genoeg grote problemen om zich niet met dergelijke frivoliteiten te moeten bezighouden. De VRT moet een besparingstraject van 65 miljoen euro afleggen. Het omroepgebouw is dringend aan renovatie toe. Daar is geen geld voor. De VRT krijgt niet eens het eigen pensioenfonds gefinancierd. Daar is ook geen geld voor. In het licht van al die problemen vraag ik me dan ook af of de VRT zich met dergelijke zaken moet bezighouden.

Ondertussen zijn de quota genuanceerd en gaat het over streefcijfers. We weten echter allemaal dat de invoering van dergelijke streefcijfers de facto altijd tot een discriminatie leidt. In dit geval gaat het zelfs om een anti-Vlaams racisme. Indien er twee gelijkwaardige kandidaten zijn, zal een kandidaat afvallen omdat hij niet de juiste huidskleur of het juiste geslacht heeft. In dergelijke gevallen gaat het dan nog om gelijkwaardige kandidaten. Ik vrees dat de VRT meer zal doen om de streefcijfers te bereiken. Het zal niet enkel om de gelijkwaardige kandidaten gaan.

Ondertussen blijkt mijn vrees gegrond. In een reactie in de kranten heeft de heer Hoflack, het hoofd van de nieuwsdienst van de VRT, het volgende verklaard: “De streefcijfers betekenen voor de nieuwsdienst onder meer dat moet worden gekeken wie er aan het woord komt.” Het is, met andere woorden, de bedoeling het nieuws te manipuleren. Ik stel me vragen bij het personeelsbeleid. Dit zal tot een kwaliteitsverlies en tot een verlies aan geloofwaardigheid leiden.

Minister, wat vindt u van dit verlies aan kwaliteit?

De voorzitter: De heer Verstrepen heeft het woord.

De heer Jurgen Verstrepen: Voorzitter, het is allemaal de fout van de heer Yüksel. Hij is van de VRT naar de politiek overgestapt en de cijfers zijn gedaald. Aangezien hij een fijne collega is, wil ik hem niet terugsturen. Het zegt echter veel over de aantallen waarover het hier gaat.

Wie het rapport leest, zal merken dat de studiedienst van de VRT zich in tijden van crisis bij de openbare omroep anderhalve maand met het tellen van schaapjes heeft beziggehouden. Ze hebben op de televisie geteld hoeveel schaapjes zwart of bruin waren. Wat zij op papier hebben gezet, blijkt nu de basis voor een streefcijfer bij de openbare omroep te zijn.

Ik vraag me af over welke kwaliteiten iemand moet beschikken om op televisie te komen. Dit is tegenwoordig een groot vraagteken. Voor journalisten is het heel duidelijk. Voor entertainmentprogramma's is het ook duidelijk. Mensen moeten kunnen dansen, schaatsen of over een stel borsten beschikken. Ik stel me echter vragen bij de reacties op dit resultaat.

Als we deze redenering doortrekken, moet iemand eigenlijk niet echt iets kunnen. Iemand moet gewoon vrouw zijn, met alle respect voor de vrouwen, of een bepaalde huidskleur of afkomst hebben. Dat volstaat om een streepje voor te hebben. We praten niet over de inhoud of over hoe mensen het doen. Het gaat trouwens niet enkel om de programmamakers. Het gaat ook over de gasten. Indien een actueel programma wordt gemaakt, moet nog worden gekeken of er niet iemand anders aan de discussie kan deelnemen. Het gaat hier dan om

excuustruzen. Dit lijkt me geen goede zaak. We zijn tegen elke vorm van discriminatie, ook van positieve discriminatie.

Ik stel me vragen bij deze uitspraak van de minister over wat nu al geen quotum meer is: “Het is nog vroeg om daar nu al zware uitspraken over te doen, maar misschien moeten we zoeken naar een manier om die cijfers ook in de beheersovereenkomst hard te maken”. De enige daad die de minister blijkbaar wil stellen en waarvoor ze haar nek wil uitsteken, bestaat eruit een cijfer in de beheersovereenkomst in te voeren met betrekking tot vrouwen en andere nationaliteiten op televisie. Indien dit haar enige daad bij de openbare omroep is, komen we van de regen in de drop.

Minister, ik stel u rechtuit een vraag. U zult uiteraard heel eerlijk antwoorden. Wilt u die streefcijfers wettelijk verankeren? Wilt u die quota invoeren?

De voorzitter: De heer Vandaele heeft het woord.

De heer Wilfried Vandaele: Voorzitter, vandaag staan er streefcijfers in de beheersovereenkomst wat betreft de werkgelegenheid bij de VRT, zoals 33 percent vrouwen in het management. Vorig jaar zaten we al op 30,4 percent en we hadden onze nieuwe vrouwelijke CEO nog niet. Later heeft de VRT intern afgesproken dat er ook een streefcijfer zou zijn voor mensen met een handicap, namelijk 1 percent. Dat halen we blijkbaar. Het streefcijfer voor allochtonen was 2,5 percent, wat ook bijna wordt gehaald.

Wat nu aan de orde is, is blijkbaar een streefcijfer voor het invoeren van scherm-aanwezigheid, de aanwezigheid van een aantal groepen op het scherm. N-VA staat daar achter. We vinden dat de openbare omroep een afspiegeling moet zijn van de samenleving en dat de verschillende groepen in de samenleving zichzelf in het aanbod moeten herkennen. Dat is belangrijk. Iedereen voelt zich op die manier volwaardig lid van onze samenleving. Ook wat betreft de inburgering is dat een interessant en belangrijk element. We staan achter streefcijfers.

– *De heer Carl Decaluwe, eerste ondervoorzitter, treedt als voorzitter op.*

We zouden minder enthousiast zijn als men echt over strikte quota zou spreken. Men haalt die twee begrippen wat door elkaar in dit debat. Strikte quota, denken wij, zijn niet bruikbaar in de praktijk. Ik denk dat de programmamakers niet uit de voeten zouden kunnen als ze met een apothekersweegschaaltje zouden moet gaan werken. Waarschijnlijk zouden we dan komen op een punt waar er sprake kan zijn van inmenging in de redactionele autonomie en dat soort dingen. Daar willen we niet aan beginnen.

Minister, de VRT heeft blijkbaar een monitoring gedaan. Daar komen die percentages uit. We begrijpen niet goed waarom exact die percentages. Bijvoorbeeld voor de aanwezigheid van de gekleurde medemens is dat op Ketnet 6 percent, op Eén 12 percent en op Canvas 20 percent. Waar komen die cijfers vandaan?

De voorzitter: De heer Tommelein heeft het woord.

De heer Bart Tommelein: Minister, voor alle duidelijkheid, mijn fractie en ikzelf staan 100 percent achter diversiteit en verscheidenheid. Het is een liberale zienswijze dat men ook in een openbare omroep erover moet waken dat er verscheidenheid is. Ik denk ook dat de cijfers van 2007 bewijzen dat het kon. Toen zaten we op een bepaald moment aan 15 percent. Het cijfer is drastisch gedaald in het laatste jaar. Je kunt je ook afvragen of dit een momentopname is.

Nu, wat de openbare omroep doet om ervoor te zorgen dat er verscheidenheid en diversiteit is, is zijn taak. Met u wil ik het hebben over uw zeer snelle reactie om het quotasysteem toe te juichen, om te vragen dat dat wettelijk zou worden verankerd en om voor de eerste maal in uw carrière als minister van Media een duidelijke voorafname te doen van wat in de beheersovereenkomst zou moeten staan. Op alle onderwerpen waarover we u hebben ondervraagd de voorbije maanden, hebt u telkens gezegd dat we daar een debat over zullen

voeren, dat we het wel zullen zien, dat we het zullen meenemen of dat we het zullen onderzoeken. Maar als het over quota ging, dan was u er als de kippen bij om te vragen om dat op te nemen in de beheersovereenkomst.

Minister, wij zijn niet voor quota. Wij zijn wel voor een beleid, niet alleen in de openbare omroep – de openbare omroep heeft daar uiteraard een vooraanstaande positie in – maar in heel de samenleving, dat er diversiteit is, dat iedereen dezelfde kansen krijgt, ongeacht welke afkomst hij heeft, ongeacht welke kleur hij heeft en ongeacht welke politieke overtuiging hij heeft. Minister, bent u voor een wettelijke verankering van quota en wilt u dat absoluut in de beheersovereenkomst?

De voorzitter: Minister Lieten heeft het woord.

Minister Ingrid Lieten: Collega's, ik vind het merkwaardig dat enerzijds het thema diversiteit en anderzijds het thema kwaliteit en kijkbereik door sommige sprekers worden samengevoegd. Volgens mij staan die twee elementen niet in negatief verband met elkaar. Het is alsof we zeggen dat sinds er in het Vlaams Parlement meer vrouwen, meer gekleurde mensen en meer mensen met een handicap zitten, de kwaliteit naar beneden is gegaan. Ik denk toch niet dat iemand dat zou durven te beweren.

Laten we toch niet zo defensief reageren als het gaat over diversiteit en over streefcijfers. Voor alle duidelijkheid: niemand, noch de VRT noch ikzelf, hebben het woord quota in de mond genomen. Streefcijfers is iets wat een organisatie zichzelf oplegt en waar ze naar gaat streven. Quota is iets wat door een wetgever of een externe instantie opgelegd wordt. We spreken hier niet over quota, we spreken over streefcijfers.

Niettemin, als het debat over streefcijfers en diversiteit gaat, krijgt men allerlei defensieve reacties. De eerste is dat er geen probleem is, want de kijkcijfers zijn goed. Een tweede dat het probleem zich vanzelf oplost naarmate er tijd overheen gaat: over 20 à 30 jaar zullen er sowieso meer vrouwen en allochtonen op het scherm zijn. Een ander argument kan zijn dat het niet op te lossen is, omdat men geen goede vrouwen of allochtonen vindt. Het laatste argument, dat ook door enkele sprekers is aangehaald, is dat als men meer vrouwen en meer allochtonen op en achter het scherm brengt, de blanke mannen erop achteruit zullen gaan.

Collega's, echt waar, ik vind dat er tegenover die negatieve elementen een hele hoop positieve elementen zijn waarom we voor diversiteit zouden moeten zijn en voor streefcijfers. Ik zal ze even overlopen. Op de eerste plaats gaat het om kwaliteit. Stel u nu voor dat we vijf blanke mannen, zoals de vraagstellers – en ik neem de heer Yüksel erbij als geïntegreerde blanke man – zouden samen zetten om een programma te maken, dan zullen ze wel tot mooie ideeën komen. Maar als we dat ook aan vrouwen of aan allochtonen zouden vragen, dan zouden die andere ideeën hebben. Mijnheer Yüksel, ik neem er u nu bij als bijzonder exemplaar. Als we dat zouden vragen aan andere doelgroepen, zullen we ook andere ideeën krijgen. We zullen dan vermoedelijk veel meer goede ideeën krijgen, en veel meer goede programma's. Daarom wordt de kwaliteit zeker niet benadeeld door een grote diversiteit, wel integendeel. Ze gaat erop vooruitgaan. Uit alle studies blijkt dat ook.

Op de tweede plaats is er het bereik. Het landschap van de kijkers verandert. Er is meer diversiteit bij de kijkers. De VRT moet er toch voor zorgen dat ze voor alle Vlamingen een aanvaardbare zender is en voor alle Vlamingen een aanbod heeft. Het is dus goed dat ze daar naartoe werkt. Hoe meer ze kan appelleren aan een grotere groep van Vlamingen, hoe hoger de kijkcijfers zullen zijn en hoe succesvoller ze zal zijn.

Er is nog een derde goed argument. Inzake de sociale cohesie en de integratie, waarover we het in dit halfroond dikwijls hebben, spelen de media een bijzonder belangrijke rol. Ook daarom is het zeker en vast een goede reden dat de VRT een actief beleid voert.

Een zeer economisch argument is dat de adverteerders van de VRT er, denk ik, belang bij hebben dat er zo veel mogelijk en zo divers mogelijke Vlamingen kijken, zodat ze ook daar hun economische resultaten zullen halen.

Al die argumenten zijn zeker voor de VRT dienstig, aangezien wij hier allemaal samen, de belastingbetaler, een groot stuk van de werkingskosten van de VRT betalen. We mogen dus zeker die hoge ambities bij de VRT leggen.

Hoe bereikt men nu die doelstelling? En dan komen we bij het debat over de streefcijfers en de quota. Ik heb al duidelijk gezegd dat het gaat over streefcijfers, die de VRT zichzelf oplegt. Dat is niet nieuw, collega's. De Vlaamse Regering heeft al sinds jaar en dag een beleid inzake streefcijfers. Ze vraagt aan elk departement, aan elk inwendig verzelfstandigd agentschap (IVA) en elk extern verzelfstandigd agentschap (EVA) om streefcijfers op te maken voor zichzelf naar aanleiding van het aanwervingsbeleid. Ze vraagt ook dat er elk jaar actieplannen worden opgemaakt, dat erover gerapporteerd wordt. Ik zie dus eigenlijk niets nieuws. Het is ook logisch dat die streefcijfers dan ook mee worden opgenomen in de beheersovereenkomsten, net zoals andere cijfers die we belangrijk vinden.

We vinden het belangrijk dat de VRT een bepaald percentage aan kijkcijfers haalt. We vinden het belangrijk dat de VRT in evenwicht blijft en cijfermatig een aantal doelstellingen haalt. Daarom vinden we het ook belangrijk dat de VRT ook aan diversiteit werkt, zich cijfers oplegt en daar intern naar streeft. Dat is, denk ik, een heel goede manier om duidelijk te maken dat het diversiteitsbeleid geen taak is die men kan afwentelen op een diversiteits-ambtenaar. Een diversiteitsbeleid is een strategische keuze, en die moet door heel het management, door heel de raad van bestuur ondersteund en uitgedragen worden. Daarom hebben die streefcijfers een heel belangrijke impact.

Hoe zijn die cijfers nu geformuleerd? De VRT heeft dat zelf gedaan. Ik veronderstel dat ze dat doet zoals iedereen als het om doelstellingen gaat. Ze moeten meetbaar zijn, ze moeten ambitieus zijn, maar ze moeten ook nog net haalbaar zijn. Zo heeft de VRT gediversifieerd tussen haar verschillende netten, vertrekkende vanuit de bestaande situatie. Daarbij wordt gekeken hoe groot de kloof is, wat realistisch, haalbaar, maar toch nog ambitieus genoeg is. Dat is uiteraard een appreciatie van het VRT-management zelf.

Als het management die cijfers vooropstelt en daarvoor wil gaan, komt het erop aan om een heel pakket aan maatregelen te ontwikkelen om die cijfers te halen. Het zal niet gemakkelijk zijn om die cijfers te halen. Het zal ook niet gebeuren met een maatregel. Het zal om een pakket moeten gaan van veel verschillende maatregelen. Opnieuw is het aan de VRT zelf om na te gaan hoe zij dit in hun eigen strategie en interne procedures inbouwen. De doelstelling is dat er veel meer diversiteit komt achter de schermen en op het scherm zelf en dat de programma's die worden gemaakt, een veel diverser publiek aanspreken.

De heer Veli Yüksel: Minister, u zegt dat ik op een andere manier aan politiek doe. Ik doe aan politiek op dezelfde manier als de meeste collega's.

Minister Ingrid Lieten: Dat heb ik niet gezegd.

De heer Veli Yüksel: Ik heb ook jarenlang op dezelfde manier aan journalistiek gedaan als de journalistieke codes en redacties voorschrijven.

Ik wil een ding verduidelijken, minister. De VRT heeft gecommuniceerd over quota die u daarna hebt afgezwakt naar streefcijfers. U hebt meegewerkt aan die begripsverwarring. Ik betreur dat.

Ik heb u gevraagd wat die diversiteitsplannen van de VRT tot nu toe hebben opgeleverd. In die 7 jaar, van 2004 tot vandaag hebben zich 880 mensen aangeboden voor een stage. 40 mensen zijn uiteindelijk geselecteerd. Van die 40 mensen hebben er maar 4 een arbeidscontract gekregen. Dat bewijst dat er inderdaad iets moet gebeuren.

Wat die quota betreft, is de BBC een voorbeeld. Dichterbij is er ook de NOS. Zij voeren een diversiteitsplan, maar hanteren daarbij geen quota.

Ik pleit voor positieve actie. We moeten inderdaad iets doen. Ik vrees echter dat we die mensen geen dienst bewijzen door quota op te leggen. Men kan dan gemakkelijk het argument gebruiken dat het alibi-journalisten zijn. Dat moeten we te allen prijze vermijden.

De heer Wim Wienen: Minister, u hebt het over die blanke man die niet meer aan bod zou komen. U gaat daar nogal licht over. Wij weten natuurlijk de facto dat dit het geval zal zijn als men die streefcijfers wil halen. Je zult dan maar een ambitieuze blanke mannelijke journalist zijn die niet bij de VRT binnengeraakt.

Wat ik al even erg vind, is de vernedering en de belediging aan het adres van de vrouwen en de allochtonen in onze samenleving. Met het invoeren van die quota zegt u immers dat zij er niet geraken op eigen kracht en dat u hen zult helpen via het invoeren van streefcijfers. Dat mag niet het geval zijn. De kwaliteit moet primeren.

Als we dan in de krant de kritiek lezen van de programmamakers over die streefcijfers, dan stellen we vast dat ze allemaal hetzelfde zeggen, met name dat het zo moeilijk is om ze te vinden. Als men weet dat heel wat allochtonen niet hun best doen om zich in te burgeren en onvoldoende Nederlands spreken, dan komen ze nu eenmaal niet aan de bak. Laat dit dan ook het bewijs zijn dat inburgering en het aanleren van onze taal cruciaal zijn. *(Applaus bij het Vlaams Belang)*

De heer Jurgen Verstrepen: Minister, er moet me iets van het hart. U zei daarnet dat hier vijf blanke mannen staan, behalve dan mijn fijne collega, de heer Yüksel. Ik vind dat vrij discriminerend, maar dat ligt misschien aan mij. Ik ga ervan uit dat hier naast mij een fijne Vlaamse collega staat. En dat is niet zo uitzonderlijk, want hij heeft bewezen dat hij met de nodige kwaliteiten op de VRT kan werken en in dit Vlaams Parlement.

Ik heb nog nooit zo'n weinig steekhoudende, rond de pot draaiende, non-argumentatie gehoord op zeer duidelijke vragen. U hebt dat in het verleden al gedaan in de commissie, maar dit is het summum.

Nu moet u mij eens uitleggen op basis van welke obscure studie u hier nu komt verklaren dat de reclamewereld aan een openbare omroep, die normaal gezien niet reclamegedreven is, vraagt om meer allochtonen of een meer divers publiek in te voeren, om zo een beeld te brengen waardoor de kijkcijfers gaan stijgen, zodat dit meer zou opbrengen. Ik vind dat fijn. U hebt uw job gemist. Niet als mediaminister, maar als lucht verkopende consultant voor de openbare omroep. Daar kunt u geld mee verdienen. U weet dat. Dat staat in de cijfers.

U hebt geen antwoord gegeven op de vraag der vragen, namelijk die over de streefcijfers, of hoe u het ook noemt. Als u dat verplichtend maakt, dan zijn dat quota. Als u streefcijfers inschrijft in een beheersovereenkomst en als u die wettelijk maakt, wil dat zeggen dat zij zich daaraan moeten houden. Er staan nog andere zaken in de beheersovereenkomst waarvan wordt gezegd dat de VRT zich eraan moet houden. Als u die streefcijfers in de beheersovereenkomst zet, worden ze wettelijk en moeten zij zich daaraan houden. Dan mag u daar eender welke definitie op kleven, maar voor mij zijn dat quota.

Wilt u die streefcijfers verankeren en wettelijk maken, ja of neen?

De heer Wilfried Vandaele: We willen dat alle bevolkingsgroepen zich herkennen in de openbare omroep en alle kansen krijgen om daar als personeelslid door te groeien. Dat betekent natuurlijk niet dat iemand die toevallig én vrouw is – liefst lesbisch – én een kleurtje heeft én een beperking heeft, meteen een grote carrière te wachten staat bij de VRT. De heer Verstrepen lijkt dat een beetje te suggereren. Ik denk niet dat dat de bedoeling is.

Minister, we hebben voor het personeelsbestand inderdaad streefcijfers voor allochtonen, voor mensen met een handicap en voor vrouwen. Bij het punt waarover nu gecommuniceerd wordt, namelijk de aanwezigheid op het scherm, gaat het over vrouwen, allochtonen, ouderen

en jongeren, maar over gehandicapten wordt er niets gezegd. Ik kan me voorstellen dat de VRT ook daar een mening over heeft.

De heer Bart Tommelein: Minister, in tegenstelling tot een aantal van mijn collega's heb ik vastgesteld dat u een zeer duidelijk antwoord geeft. U bent heel duidelijk vóór quota. U wilt quota in de beheersovereenkomst en u wilt dat ze gehaald worden. U gaat dus krampachtig proberen om een aantal zaken te forceren. Dat is niet de wijze waarop wij, als liberale fractie, dat zien.

Het begint van onderuit: investeren in mensen, investeren in journalisten, investeren in mensen die de mogelijkheid krijgen om allemaal dezelfde kansen te krijgen en dezelfde kwaliteiten te ontwikkelen. Begin inderdaad met een diversiteitsbeleid te voeren. Dat is geen enkel probleem. Maar als u ze inschrijft in een beheersovereenkomst, zijn het quota.

U bent duidelijk geweest, voor de eerste maal in uw carrière als minister. U bent voor quota. Welnu, minister, wij zijn tegen. Dat is duidelijk. (*Applaus bij Open Vld*)

De voorzitter: De heer De Coene heeft het woord.

De heer Philippe De Coene: Minister, collega's, ik stel voor dat we op één suggestie niet ingaan, namelijk om ons kwieke kwintet hier vooraan de opdracht te geven om programma's te maken bij de VRT. Ik ken er één die al programma's maakt voor Telenet, en ik heb altijd een slechte slaap overgehouden aan de belabberde kwaliteit van dat programma. Maar dat is een persoonlijke mening.

Mijnheer Tommelein, de 'aanstichter' van dit hele debat is niet de VRT, laat staan de minister, die commentaar geeft op een cijfer van de VRT, maar wel uw partijgenote Ann Brussel. Zij heeft enkele weken geleden een schriftelijke vraag gesteld over wat er bij de VRT wordt gedaan inzake diversiteit, en of dat wel genoeg gebeurt. De VRT heeft toen gezegd al sinds 2004 aan monitoring te doen. Wij voeren hier nu een actualiteitsdebat over een maatregel die al 6 jaar geleden is ingevoerd en waar notoire kenners van het VRT-dossier blijkbaar niets van weten. Het antwoord was dat de cijfers wat minder goed waren dan destijds. De VRT liet weten dat ze haar streefcijfers beter zou proberen te halen.

Minister, klopt het dat die monitoring al sedert 2004 gebeurt? Het antwoord was dat de cijfers wat minder goed waren en dat de VRT de streefcijfers beter zou proberen te halen.

Minister, klopt het dat dat al jaren aan de gang is? Klopt het dat het over streefcijfers gaat?

Men kan in een beheersovereenkomst ook het onderscheid maken tussen bepalingen die dwingend zijn en bepalingen waar men naar streeft. Ik geef één voorbeeld. De Europese richtlijn 'Televisie zonder grenzen' had quota voor Europese programma's, maar die waren niet dwingend door de woorden 'in principe'. Zo nieuw is het dus ook niet.

De voorzitter: De heer Caron heeft het woord.

De heer Bart Caron: Minister, voorzitter, ik denk dat een aantal mensen vooraan dringend eens het boek van Katleen De Ridder 'De witte media' moeten lezen. Het boek is hier een paar weken geleden voorgesteld en is behartigenswaardige literatuur, met heel veel cijfers onderbouwd.

Minister, ik zal eerlijk zijn – vanuit de oppositie zijn we altijd eerlijk – maar ik zal u gelukwensen met deze beslissing. Ik wil dat van ganser harte doen. Sommige collega's beschouwen de aanwezigheid van vrouwen en allochtonen in de media en in programma's als iets normaal en ze willen ervan uitgaan dat het normaal wordt. Ook zij hebben gelijk, maar ze vergissen zich wel in het pad daarnaartoe. Als je gelijke kansen niet actief bevordert, dan ga je ze ook niet bereiken. Ik kan u trouwens duizenden voorbeelden geven waarbij het gelijkekansenbeleid een handje moet worden geholpen. Dat geldt ook voor de gekleurde media.

– De heer Jan Peumans, voorzitter, treedt opnieuw als voorzitter op.

Minister, sommigen uit het panel vooraan denken heel erg zwart-wit. Mijnheer Vandaele, het valt me op hoe progressief de N-VA uit de hoek komt. Ik wil u daarvoor feliciteren.

Voorzitter, de aanwezigheid van meer vrouwen en gekleurde mensen op televisie is een stap, maar ik zou ook willen dat de media, de radio en de televisie de diversiteit in onze samenleving niet alleen tonen, maar ook intrinsiek in zich dragen.

De voorzitter: Minister Lieten heeft het woord.

Minister Ingrid Lieten: Het moet me toch van hart dat ik teleurgesteld ben omdat we in dit debat onmiddellijk naar een aantal clichés gaan en dat men ook doelbewust informatie fout voorstelt.

Mijnheer De Coene, de VRT voert al jaren de monitor diversiteit en om de twee jaren wordt er nagegaan hoe het is gesteld met de diversiteit. Het gaat over alle netten, over vrouwen, over mannen, jong, oud, kinderen, tieners, mensen met een handicap, mensen met een allochtone achtergrond, over in welke programma's ze worden opgevoerd. De monitor van dit jaar toont duidelijk een achteruitgang ten opzichte van de cijfers van 2007.

De vorige Vlaamse Regering heeft een diversiteitsbeleid afgesproken waarin ze opgelegd heeft dat ieder agentschap, iedere administratie zelf met streefcijfers werkt. Die streefcijfers mag iedereen zelf vaststellen, maar iedereen moet er dan ook zelf een actieplan voor maken. Wat de VRT nu doet, is niets anders dan verder gaan op die piste. Mijnheer Tommelein, ik denk dat uw partij ook in de regering zat toen dat is beslist.

Dit is niet hetzelfde als quota. Quota zouden betekenen dat ik, of de regering, of het parlement die cijfers zouden bepalen en aan de VRT als een resultaatsverbintenis zouden opleggen. Dat doen we niet. Het is de VRT die zelf haar cijfers bepaalt en die zelf zegt dat het streefcijfers zijn. Noch de VRT, noch ikzelf hebben het woord 'quota' in de mond genomen, maar andere mensen met weinig kennis van zaken wel.

Dan de clichés. Er worden hier twee clichés gebruikt. Wanneer het gaat over diversiteit en de overheid, dan proberen sommige mensen altijd een vals debat over quota te voeren. Laten we nu eens even het debat voeren waarover het werkelijk gaat, namelijk dat het bedroevend is om vast te stellen dat de cijfers op twee jaar tijd achteruit zijn gegaan, dat het bedroevend is om vast te stellen dat we zo weinig vooruitgang boeken en dat er meer maatregelen moeten worden genomen als we het ernstig willen nemen. Daarover gaat het. Wat zijn de oorzaken? Welke maatregelen kunnen er worden genomen om over twee jaar een beter rapport te kunnen voorleggen? Laten we discussiëren over de zin en de onzin van die maatregelen.

Een tweede cliché – en ik denk dat heel veel vrouwen dat cliché erkennen – is dat men zegt: "De kwaliteit gaat eronder lijden. Er zijn geen goede vrouwen en geen goede allochtonen. Die vrouwen en allochtonen zullen worden opgevoerd als excuustruus."

Ik zou een oproep willen doen aan alle vrouwen, aan alle allochtonen en aan alle mensen met een handicap om zich niet in de hoek te laten duwen van excuustruus. Wees fier op uw kwaliteiten, gebruik ze, ga voor uw rechten en laat u niet door de bange blanke man in de hoek duwen. (*Applaus*)

Diversiteit is belangrijk in de media, dus niet alleen bij de VRT. Ik zal het debat ook aangaan met de andere mediaspelers om te zien hoe we hen kunnen stimuleren, weliswaar met andere argumenten dan bij de VRT. Ten slotte biedt diversiteit heel veel kansen voor Vlaanderen.

De heer Veli Yüksel: Het staat buiten kijf dat er iets moet gebeuren en CD&V zal u daarin ondersteunen. Ik heb u daarnet de cijfers gegeven waaruit blijkt dat er problemen zijn. De collega's van Groen! en sp.a zeggen dat we hier geen programma's zouden kunnen maken. Ik denk dat ik met dit gezelschap wel goede programma's kan maken.

Uiteindelijk is de kwestie natuurlijk dat we in Vlaanderen de zaken nogal zwart-wit bekijken. Bij de BBC zijn er quota en de NOS volgt de lijn van de VRT. We moeten inzetten op

positieve actie en kijken dat de discussie ook in de andere media wordt gevoerd. Ik wil wel eens zien wat kranten en de commerciële omroepen daarvan kunnen bakken. (*Applaus bij CD&V en de N-VA*)

De heer Wim Wienen: Ik vond het een nogal eigenaardige bijdrage van de heer Yüksel. Ik denk dat u indruk op hem hebt gemaakt, minister, want hij is begonnen tegen quota en streefcijfers, en nu wil hij onmiddellijk wel iets doen aan het probleem van een tekort aan allochtonen op de VRT. Ik kijk met veel plezier uit naar het debat dat we over de beheersovereenkomst zullen houden. Ik stel vast dat u van mening bent dat we de streefcijfers in de beheersovereenkomst moeten verwerken. Ik ben daartegen en ik zal dat ook laten merken. Als u dan zo graag met streefcijfers werkt, is het voor onze democratie en de objectiviteit van de openbare omroep misschien nuttig om streefcijfers in te schrijven over de gelijkwaardige behandeling van politieke partijen op die openbare omroep. (*Applaus bij het Vlaams Belang*)

De heer Jurgen Verstrepen: Minister, u maakt er zelf een karikatuur van, maar ik heb begrepen wat u zegt. Ik begrijp waarom u die oproep doet. Het is de eerste keer dat u emotioneel wordt. We zijn dus op het goede pad. Emo-tv scoort en entertainment ook. Dat was al heel goed voor u, maar dat is nu niet ter zake.

Als ik u zo bezig hoor, komt het erop neer dat dit een non-debat is. Eigenlijk gaat die evolutie vanzelf. U weet dat u, als u dergelijke praat verkoopt in het parlement, aan de media en aan de pers, uw imago bij een bepaalde achterban oppoetst. Als mediaminister hebt u geen imago. Iedereen weet dat. Daarom gaat u iets zeggen over media waarbij u een aantal vrouwen achter u krijgt en ook wat allochtonen. Bij de volgende verkiezingen hebt u misschien eens een kiespubliek. Dat lijkt me zeer interessant. Maar het gaat daar niet over.

U zegt dat het geen quota zijn. Ik stel de vraag al voor de derde keer en ik zal ze blijven stellen, ook al antwoordt u er toch niet op. U zegt dat de VRT-streefcijfers voor meer vrouwen en allochtonen op het scherm wettelijk afgedwongen moeten worden en dat we moeten zoeken naar een manier om die in de beheersovereenkomst hard te maken. Streefcijfers in een wettelijk kader, in een beheersovereenkomst, zijn quota. U wilt dat niet in de mond nemen, maar het is zo.

De heer Wilfried Vandaele: De heer Caron verbaast er zich over dat de N-VA in dit dossier zo'n progressief standpunt inneemt. Ik ben blij dat hij eindelijk het licht heeft gezien.

Ik denk dat er geen nieuwe elementen meer zijn voor dit debat, minister. De heer Tommelein verzet zich met hand en tand tegen quota, maar daarnet heeft hij mij toegefluisterd dat, als er minimale quota zouden zijn voor West-Vlamingen op de buis, hij dan eventueel wel akkoord zou gaan. Ik ook, maar dan ook voor de Limburgers.

De heer Bart Tommelein: Minister, u antwoordt naast de kwestie, uiteraard met de hulp en steun van uw fractiegenoot, de heer De Coene. Hij wijst erop dat mevrouw Brusseel het als vrouwelijk parlementslid heeft aangedurfd een vraag te stellen over diversiteit. Dat bewijst dat wij, als liberalen, daar inderdaad mee bezig zijn.

Mijnheer De Coene, het moet inderdaad worden gemonitord. Als ik hier sta, dan is dat niet omdat er verscheidenheid moet zijn op de VRT, maar dan is dat omdat de minister heeft gereageerd met de duidelijke boodschap dat die verscheidenheid wettelijk moet worden verankerd en ingeschreven in de beheersovereenkomst. Dat betekent dat zij de oorzaak is. Dit debat gaat niet over de vraag of er diversiteit moet zijn, waarop het antwoord ja is. Het gaat wel over de vraag of die wettelijk moet worden verankerd en of de overheid die moet opleggen aan de VRT. Dan zeg ik duidelijk, als liberaal: neen. (*Applaus bij Open Vld*)

De voorzitter: Het incident is gesloten.

■

ACTUELE VRAAG van mevrouw Cindy Franssen tot de heer Jo Vandeurzen, Vlaams minister van Welzijn, Volksgezondheid en Gezin, over economisch geweld ten aanzien van vrouwen in partnerrelaties

De voorzitter: Mevrouw Franssen heeft het woord.

Mevrouw Cindy Franssen: Voorzitter, minister, geachte leden, in 1999 werd 25 november door de Verenigde Naties uitgeroepen tot Internationale Dag tegen Geweld op Vrouwen. Er zijn verschillende vormen van intrafamiliaal geweld, seksueel geweld, psychologisch geweld, stalking, fysiek geweld en ga zo maar door. Daar zal ik het echter niet over hebben, omdat dat ook uitgebreid aan bod kan komen bij de bespreking van de beleidsbrief.

De cijfers liegen er niet om: 14,9 percent van alle vrouwen is slachtoffer van partnergeweld, en slechts 1 op 5 meldt dat ook officieel. Volgens sommigen zou het dark number zelfs oplopen tot 90 percent. Hier zal ik het echter vooral hebben over een subtiele vorm van agressie, namelijk economisch geweld. Dat is elke daad van een bewuste machtsstrategie om de partner financieel afhankelijk te houden. Dat kan verschillende vormen aannemen, zoals de bankkaart wegnemen, een volmacht op een gemeenschappelijke rekening schrappen, voorkomen dat een partner een inkomen uit een eigen baan heeft of zelf schulden maken op naam van de partner. In de complexiteit van dat partnergeweld komt het economisch geweld minder tot uiting, ook omdat het minder zichtbaar is dan andere vormen, zoals fysiek geweld.

De criminaliteitsstatistieken van de federale politie gewagen van 1600 meldingen van economisch geweld in 2009. Dat zou een onderschatting zijn. Het is immers enigszins een nieuw aspect van de hele problematiek van intrafamiliaal geweld, die nu steeds meer ingang vindt. Minister, welke acties van het beleid met betrekking tot partnergeweld spitsen zich toe op deze economische aspecten?

De voorzitter: Minister Vandeurzen heeft het woord.

Minister Jo Vandeurzen: Voorzitter, met uw toelating wil ik toch even enkele cijfers geven, om de context van deze ernstige problematiek te schetsen. Wat Vlaanderen betreft, zijn het vooral de centra voor algemeen welzijnswerk (CAW's) die worden ingezet in de strijd tegen partnergeweld en intrafamiliaal geweld. In 2009 waren er 8100 meldingen van intrafamiliaal geweld, maar dan ruim gedefinieerd. Daarvan hebben 3698 personen specifiek melding gemaakt van partnergeweld. Van die personen zijn 1735 door onze onthaalpunten in onze centra doorverwezen naar de gespecialiseerde hulpverlening en naar het gerecht.

In 2006 is er een omzendbrief geweest vanwege Justitie, waarin op een goed geïntegreerde manier aandacht werd gevraagd voor de problematiek van partnergeweld en intrafamiliaal geweld. Daarin werd ook aangedrongen op medewerking van de welzijnssector, van de hulpverlening. Dat heeft toen aanleiding gegeven tot het versterken van onze CAW's met veertien voltijdsequivalenten. Op dit ogenblik is ons steunpunt die omzendbrief aan het evalueren. We onderschrijven ook het nieuwe nationaal actieplan met betrekking tot de strijd tegen het partnergeweld. Dat hebben we deze middag nogmaals bevestigd, in aanwezigheid van federaal minister Milquet.

Onze CAW's zijn daar zeer actief in. Ze hebben expertise opgebouwd, doen aan preventie en hebben handboeken samengesteld om mensen te leren om te gaan met signalen van partnergeweld.

Het economische partnergeweld creëert afhankelijkheidsrelaties waardoor het geweld vaak alleen maar vergroot, zelfs op een onzichtbare manier. In de provincie Oost-Vlaanderen is een screeningsprogramma opgesteld om de afhankelijkheidspositie te screenen en inzicht te verwerven in een mogelijke werkwijze om dat aan te pakken. Dat gebeurt in samenwerking met de CAW's. Het screeningsinstrument is nu al opgenomen in het handboek dat voor de CAW's ter beschikking ligt om met deze problematiek aan de slag te gaan. Het is de

bedoeling om als het instrument om dit soort van gevoeligheid te onderkennen, goed wordt bevonden, dit als professionele ondersteuning mee op te nemen.

Daarnaast zijn er nog heel wat initiatieven met betrekking tot het verhogen van de competentie. Er wordt heel wat geïnvesteerd. Ook aan de situatie met kinderen wordt veel aandacht geschonken. Maar het zou ons te ver leiden om hier dieper op in te gaan. Kinderen zijn immers vaak getuige van partnergeweld. Ook onze vertrouwenscentra zullen decretaal nog wat worden onderbouwd. Maar dat valt buiten uw vraag.

Mevrouw Cindy Franssen: Ik dank de minister voor het antwoord. Ik neem mee dat hij onderzoek zal voeren naar de economische aspecten van partnergeweld en een verdere implementatie nastreeft naar het voorbeeld van Oost-Vlaanderen. De erkenning van deze specifieke problematiek moet de hulpverleners, Justitie en Politie, in staat stellen om de problematiek sneller te registreren en te detecteren.

De voorzitter: Mevrouw Turan heeft het woord.

Mevrouw Güler Turan: Ik bedank mevrouw Franssen dat zij deze problematiek vandaag aan bod laat komen. We hebben net over gelijke kansen voor vrouwen gesproken. Economisch geweld in partnerrelaties is een ernstige vorm van geweld die ook erkend moet worden. Deze problematiek moet echter worden opengetrokken tot economisch geweld op vrouwen zonder meer. Ik herinner me vorig jaar mijn vraag over het feit dat een gemiddelde vrouw tot einde maart moet werken om hetzelfde loon te krijgen als haar mannelijke collega.

Over gelijke kansen kan ik nog het volgende zeggen. Vandaag in Vlaanderen zijn er nog altijd werkgevers die tijdens een sollicitatiegesprek er niet voor terugdeinzen om aan een vrouwelijke sollicitant te vragen of zij van plan is om aan kinderen te beginnen. Dat zijn vragen die economische gevolgen hebben. Het gaat om emancipatie. Er is nog veel werk aan de winkel. De maatschappij moet haar verantwoordelijkheid opnemen en gelijke kansen op elk vlak mogelijk maken.

De voorzitter: Mevrouw Schryvers heeft het woord.

Mevrouw Katrien Schryvers: Ik sluit me aan bij de zorg die mevrouw Franssen heeft geuit. Het is van groot belang dat er een krachtadig beleid wordt gevoerd tegen alle vormen van intrafamiliaal geweld. Dat is vanzelfsprekend, zowel op federaal als Vlaams niveau. De minister heeft vorig jaar een protocol gesloten met zijn federale collega voor Justitie. Er is een stappenplan overeengekomen om op te treden tegen allerlei vormen van intrafamiliaal geweld. Het is me niet duidelijk of economisch geweld daar ook in is opgenomen. Als dat niet het geval is, vraag ik om daar in de toekomst aandacht voor te hebben. Ik ben tevreden dat u er onderzoek over zult voeren en naar het proefproject in Oost-Vlaanderen verwijst.

Heel wat vrouwen belanden, vaak na een gezinsbreuk, in de armoede, wat een gevolg is van jarenlang economisch geweld. Armoede is altijd een onrecht, maar als armoede een gevolg is van economisch geweld, is dat dubbel onrechtvaardig.

Mevrouw Patricia De Waele: Voorzitter, ik kan de vraagsteller bijtreden. Intrafamiliaal geweld mag absoluut geen taboe meer zijn. In de commissie Welzijn heb ik vorig jaar al geprobeerd om aandacht te vragen voor het feit dat we iets moeten doen aan de hiaten op dat vlak in de beleidsnota.

Mevrouw Franssen, u zegt dat we dat we dat bij de bespreking van de beleidsbrief wel verder zullen bespreken. Een tweetal weken geleden heb ik dat in de commissie ook nog eens aangekaart. Ik was wat teleurgesteld door het antwoord dat ik toen kreeg. De CAW's zouden over voldoende middelen beschikken om tegemoet te komen aan die problematiek. Ik zou meer verwacht hebben, want vandaag zien we in de praktijk dat de hulpmiddelen waarover de CAW's beschikken niet toereikend zijn. Daar wil ik absoluut aandacht aan besteden. Ofwel moeten we meer middelen bij de CAW's krijgen, ofwel moeten we proberen om meer met

het federale niveau rond de tafel te zitten en actie te ondernemen zodat die problematiek uit de wereld geholpen wordt.

Minister Jo Vandeuren: Voorzitter, ik deel natuurlijk de analyse van de collega's. Het is een brede problematiek met meerdere dimensies. Maar als u de vraag tot Welzijn richt, wil ik er toch voor pleiten om te focussen op een aantal kernaspecten van de problematiek van intrafamiliaal geweld en partnergeweld.

We hebben deze namiddag met minister Milquet het nationaal plan in de strijd tegen het partnergeweld onderschreven en vanuit Vlaanderen onze bereidheid getoond om eraan mee te werken. Voor mij is daar het cruciale punt dat we ook op dit terrein zouden moeten kunnen komen tot een geïntegreerde benadering, dat wil zeggen een samenwerkingsakkoord tussen de federale actoren, politie en justitie – en bij justitie wat mij betreft het openbaar ministerie en de onderzoeksrechters –, en op het gemeenschapsniveau de hulpverleningsinstanties. Dat is zeer belangrijk. Als je dat goed wilt organiseren, moet er een goed begrip zijn van elkaars taken en verantwoordelijkheden, en moeten er duidelijke afspraken zijn over wat men van elkaar mag verwachten.

Mevrouw Schryvers verwijst naar het protocol dat we hebben afgesloten met betrekking tot kindermishandeling. Daar hebben wij een soortgelijke filosofie toegepast. Wat Vlaanderen betreft, hebben de vertrouwenscentra daarin een grote rol te spelen. Binnenkort richten we daar met alle Vlaamse actoren het Vlaams Forum op, om de spreekbuis te kunnen zijn voor die sector, ten aanzien van de mensen van de federale diensten, onder meer die van justitie. Dat is heel belangrijk.

We hebben hier nog niet zo lang geleden een debat gehad over de problematiek van seksueel misbruik in gezagsrelaties. Ook toen kwam de vraag aan bod hoe hulpverleners zich verhouden tot justitie. Met betrekking tot deze problematiek moeten we absoluut proberen goed op elkaar af te stemmen. Dat is nodig om efficiënt te zijn in de strijd tegen partnergeweld en het breed gedefinieerde intrafamiliale geweld.

Mede op basis van de ervaringen in Oost-Vlaanderen zullen wij natuurlijk rekening houden met de economische dimensie. Maar dat zal mij er toch niet van weerhouden om ervoor te zorgen dat onze CAW's op een heel goede manier in een netwerk kunnen worden geplaatst met andere actoren die in deze materie, waar strafbare feiten aan de orde zijn, uiteraard ook een belangrijke verantwoordelijkheid moeten opnemen.

Mevrouw Cindy Franssen: Er is dankzij de samenwerking tussen Vlaanderen en het federale niveau inderdaad al heel veel baanbrekend werk gedaan, zeker met betrekking tot die problematiek. Er is ook de ketenaanpak, de dadertherapie, de slachtofferhulp, enzovoort. Wat het economische aspect betreft, is het vooral een kwestie van sensibilisering van de hulpverleners. Zij moeten ook met dit nieuwe aspect rekening houden. Mevrouw Dewaele, dit kan als een vorm van sensibilisering worden opgenomen in het totaalpakket.

De voorzitter: Het incident is gesloten.

■

ACTUELE VRAAG van de heer Hermes Sanctorum tot mevrouw Freya Van den Bossche, Vlaams minister van Energie, Wonen, Steden en Sociale Economie, over de groenestroomcertificaten voor een biomassacentrale van Electrabel in de Gentse haven

De voorzitter: De heer Sanctorum heeft het woord.

De heer Hermes Sanctorum: Voorzitter, minister, collega's, tot mijn spijt moet ik vaststellen dat niet alleen de federale regering deals sluit met Electrabel, in het voordeel van Electrabel; de Vlaamse Regering doet dit blijkbaar ook. Minister, u kent de cijfers waarschijnlijk heel goed. Electrabel investeert 125 miljoen euro in de ombouw van uw fameuze centrale in de Gentse haven. Via de regeling van de Vlaamse Regering krijgt

Electrabel jaarlijks 100 miljoen euro groenestroomcertificaten op basis van 1 miljoen megawattuur per jaar. Er is gepland dat de centrale minstens gedurende 7 jaar open blijft, dus dat maakt 700 miljoen euro.

Een investering van 125 miljoen euro levert een ‘subsidie’ van 700 miljoen euro op. Minister, ik dacht dat u samen met de ministers van de Vlaamse Regering de oversubsidiëring van groene stroom wilde aanpakken. Dit lijkt me echt oversubsidiëring. Hoe verantwoordt u dat?

De voorzitter: Minister Van den Bossche heeft het woord.

Minister Freya Van den Bossche: Mijnheer Sanctorum, ik ben bereid met u te praten over de grond van de zaak, maar wat u niet moet doen, is doen alsof ik dat heb beslist of voorgesteld. Dat stond al in het decreet nog voor ik hier een voet in dit Vlaamse halfgrond heb gezet. Wat ik met de tussentijdse aanpassing al doe, is 100 percent certificaten voor de volledige bijstook verminderen naar 70 percent. Wat in deze beslissing niet wordt aangepakt, is de al bestaande beslissing van de vorige regering.

Ik sluit zeker niet uit dat dat nog moet gebeuren. Als ik de cijfers van de Vlaamse Instelling voor Technologisch Onderzoek (VITO) bekijk, lijkt het verstandig om daar een stuk van af te nemen, al was het maar omdat er een grote oversubsidiëring is, en omdat het bovendien ecologisch en economisch veel interessanter is om nieuwe biomassa centrales te bouwen, die efficiënter energie opwekken en waarvan bovendien de restwarmte wordt gerecupereerd, dan de bijstook verder te stimuleren.

Doen alsof ik een beslissing zou hebben genomen, mijnheer Sanctorum, moet u niet doen, want dat is niet de waarheid. (*Applaus bij de meerderheid*)

De heer Hermes Sanctorum: Minister, eerlijk waar, ik heb met u te doen in dit dossier. Het is inderdaad de verantwoordelijkheid van de Vlaamse Regering. Ik ken de regeringsbeslissing, of tenminste de amendementen die worden voorgesteld voor het programmadecreet. U zei dat u de oversubsidiëring wilde aanpakken. Dat is prima. Wat staat daarin? Dat u de bijstook tot 60 percent zult verminderen en dat u de groenestroomcertificaten zult halveren, en na 60 percent blijven ze volwaardig.

En dan wordt het interessant. Dan staat er ineens een paragraaf die helemaal op maat is gemaakt van Electrabel, namelijk dat het niet onder die maatregel valt. Dat is de waarheid, minister. In de nieuwe aanpassing wordt de bijstook aangepakt, maar Electrabel muist er weer tussenuit. Dat is de realiteit. Hoe kunnen we dit nu verklaren?

De voorzitter: De heer Sabbe heeft het woord.

De heer Ivan Sabbe: Ik moet de heer Sanctorum voor een deel bijtreden. We hebben in de commissie al gezegd dat we nog een bijkomend probleem hebben. Minister, u hebt daar gezegd dat u binnen het kader van Europa zit. In vele gevallen is een biomassa centrale niet meer dan een verbrandingsoven die energie opwekt. We moeten voorzichtig zijn als we ons in die sector begeven, juist om te vermijden dat we via een gesubsidieerd kanaal primaire grondstoffen als brandstof gebruiken in een biomassa centrale. Daar moeten we producten gebruiken die end-of-cycle en end-of-life zijn. Anders brengen we die sectoren in moeilijkheden.

De voorzitter: De heer Bothuyne heeft het woord.

De heer Robrecht Bothuyne: Voorzitter, de heer Sabbe gooit een aantal andere zaken mee in de grote pot van dit debat.

Ik heb goed geluisterd naar de heer Sanctorum en als ik het goed begrijp, is dit gewoon een poging tot Electrabelbashing. (*Opmerkingen van de heer Hermes Sanctorum. Rumor*)

Ik ben absoluut niet verwant aan of getrouwd met Electrabel.

Ik wijs er gewoon even op dat het Groenestroomdecreet en de bestaande regeling inderdaad van de vorige regering zijn, maar gebaseerd werden op een decreet uit de paars-groene tijd, en dat we dus allemaal verantwoordelijk zijn voor de bestaande regeling. (*Rumoer*)

Om onze doelstellingen te realiseren op het vlak van groene stroom, is biomassa essentieel. Biomassa is noodzakelijk om te komen tot de doelstellingen die we allemaal hebben vooropgesteld en daarbij is een stabiel investeringskader, voor gelijk wie investeert, heel belangrijk. We moeten ervoor zorgen dat we de investeerders niet afschrikken, maar eerder aantrekken. Ik hoop dat de Vlaamse Regering ondertussen ook werk maakt van het eigen energiebedrijf om een rol te spelen naast Max Green of eventuele andere investeerders.

De voorzitter: De heer Penris heeft het woord.

De heer Jan Penris: Voorzitter, voor één keer zal ik de heer Sanctorum gelijk moeten geven: “Une fois n’est pas coutume.” Maakt u zich dus niet ongerust, mijnheer Sanctorum, ik meen ook niet dat u de bedoeling had om de minister te bashen noch om Electrabel te bashen. U hebt het pijnpunt heel terecht weten te duiden: ons groenestroomcertificatensysteem trekt op niets.

Minister, als ik bestuurder zou zijn bij Electrabel, dan zou ik ook gebruik maken van de mogelijkheden die men me biedt en ik zou er ook voor zorgen dat mijn bedrijf 700 miljoen euro tot 1 miljard euro rijker wordt. Dat is gewoon gebruik maken van het bestaande systeem, het systeem op zich is een beetje pervers en fout. We hebben daar twee weken geleden in de commissie Energie met u over kunnen debatteren. We moeten er ten gronde voor zorgen dat het systeem verandert, want het blijft duren, het blijft statisch, het is niet transparant en het belemmert zelfs de toegang van nieuwe spelers op onze markt.

Minister, bent u bereid om hier verandering in te brengen?

De voorzitter: De heer Vandaele heeft het woord.

De heer Wilfried Vandaele: Voorzitter, ik denk dat er geen enkele partij is in de Vlaamse Regering die vreugdedansen uitvoert omdat we zien dat voor miljoenen euro Vlaams belastinggeld via Electrabel naar Parijs vloeit. Het is natuurlijk ook een kwestie van voortschrijdend inzicht. We zien nu dat heel het verhaal over de biomassa gaandeweg verfijnd zal moeten worden. We moeten inzetten op echte groene energie. Ik meen ook dat de regering daartoe al stappen heeft gezet, er werd hier al verwezen naar de vermindering met 20 percent.

Ik meen dat we op termijn inderdaad de discussie moeten voeren – voor één keer moet ik de heer Sabbe gedeeltelijk gelijk geven – over de vragen wat afval is, wat grondstoffen zijn, wat er gerecycleerd moet worden, wat er verbrand mag worden. We zullen die discussie voeren, maar niet alleen hier, ook in Europa. Voor de rest: voortschrijdend inzicht. We moeten stapsgewijs vooruitgaan.

Minister Freya Van den Bossche: Ik wil een aantal dingen plaatsen. Ik begin met wat eigenlijk de conclusie zou moeten zijn: het klopt dat het systeem zelf moet worden herbekeken. Het is niet voor niets dat dit een tussentijdse evaluatie is. Het is een evaluatie om een aantal factoren die een snel stijgende impact zouden kunnen hebben op de prijs, in dit geval de distributieprijs, aan te pakken. De algemene evaluatie komt er om het systeem op zich in al zijn facetten te bekijken. U mag zich eraan verwachten dat er volgend jaar een grondige aanpassing zal zijn op verschillende manieren, en ik hoop dat we er in de commissie nog redelijk wat discussie over zullen hebben. De aanpassing zal nodig zijn en moet gebeuren op basis van een gedegen evaluatie. U hebt daar absoluut mijn toezegging voor.

De heer Vandaele had het over voortschrijdend inzicht en op het vooral inzetten op echte groene energie. Ik moet zeggen dat ik geen fan ben van het bijstoken van biomassa in oude steenkoolcentrales, maar, mijnheer Sanctorum, het is wel veel beter dan het verbranden van steenkool. Ik vind het dus wel goed dat er investeringen zijn in biomassa, alleen moet de steun niet hoger zijn dan nodig. Ik meen dat we het daarover wel met elkaar eens kunnen zijn.

Mijnheer Sabbe, in de commissie hebben we al uitgeklaard dat het hout dat hier kan worden gebruikt voor biomassa, enkel afval is. Helaas is dat in andere lidstaten van Europa nog anders. Zelfs in Wallonië is het nog anders, daar kan een grondstof, die ook kan worden gebruikt om bijvoorbeeld spaanderplaten mee te maken, gebruikt worden in een verbrandingsoven.

Vlaanderen is daar resoluut tegen. We proberen daar op Europees vlak wat beweging in te krijgen. Onze industrie is natuurlijk ook het slachtoffer van het feit dat elders goede grondstof wordt verbrand in de ovens. In Vlaanderen zelf gebeurt het niet meer, maar de impact van wat er buiten Vlaanderen gebeurt, is groot.

De kritiek van de heer Sanctorum houdt grotendeels steek. Hij moet er misschien niet zo'n grote show rond maken als het over mijn persoon gaat. U hebt een punt, mijnheer Sanctorum. Dat zal wellicht terugkomen bij de globale evaluatie volgend jaar. *(Applaus bij CD&V en sp.a)*

De heer Hermes Sanctorum: Minister, ik maak er nu net geen grote show van wat uw persoon betreft. Ik duid de verantwoordelijkheid bij de hele Vlaamse Regering en heel de meerderheid in dit parlement. Collega's, ik zou toch wel eens nagaan wat die amendementen op het programmadecreet precies inhouden.

Ik merk altijd een zeer grote verontwaardiging over het feit dat we allemaal mee betalen aan zonne-energie. Dat is redelijk beperkt, dat gaat over een 4 euro per megawattuur. Maar ik merk een gelatenheid als het gaat over onze bijdrage aan de woekerwinsten van Electrabel. *(Rumoer)*

Collega's van de N-VA, hoe verantwoordt u dat u de Vlamingen de kas in Parijs extra laat spijzen? *(Opmerkingen)*

Collega's van CD&V, hoe verantwoordt u dat u 100 miljoen euro oké vindt, maar de kaasschaaf bovenhaalt in de sociaal-culturele sector? Dat bedrag is ongeveer 25 keren wat de sociaal-culturele wereld krijgt. Collega's van de N-VA, ik begrijp niet hoe u kunt verantwoorden dat de zonnepanelensector een zware steek krijgt, terwijl de grote jongens met de grote winsten gaan lopen. Collega's, ik hoop dat dit toch nog wordt aangepakt. *(Applaus bij Groen! en van de heer Ivan Sabbe)*

De voorzitter: Het incident is gesloten.

■

REGELING VAN DE WERKZAAMHEDEN

De voorzitter: Dames en heren, in overleg met de beide ministers zijn we tot een technische agenda-aanpassing gekomen. We zullen na de schorsing eerst het ontwerp van decreet houdende het voeren van een Vlaams jeugd- en kinderrechtenbeleid behandelen, en daarna verder gaan met het debat over het ontwerp van decreet inzake de private arbeidsbemiddeling. Kan iedereen daarmee akkoord gaan? *(Instemming)*

Dan schorsen we nu even de vergadering.

- *De vergadering wordt geschorst om 17.04 uur.*
- *De vergadering wordt hervat om 17.18 uur.*

■

ONTWERP VAN DECREET houdende wijziging van het decreet van 18 juli 2008 houdende het voeren van een Vlaams jeugd- en kinderrechtenbeleid – 694 (2010-2011) – Nrs. 1 en 2

Algemene bespreking

De voorzitter: Dames en heren, aan de orde is de algemene bespreking van het ontwerp van decreet.

Mevrouw Schryvers, verslaggever, heeft het woord.

Mevrouw Katrien Schryvers: Voorzitter, op 26 oktober 2010 heeft de commissie voor Cultuur, Jeugd, Sport en Media het ontwerp van decreet houdende de wijziging van het decreet van 18 juli 2008 houdende het voeren van een Vlaams jeugd- en kinderrechtenbeleid besproken. Het decreet houdende het voeren van een Vlaams jeugd- en kinderrechtenbeleid is de rechtsopvolger van het decreet van 29 maart 2002 op het Vlaams jeugdbeleid, dat aan een herziening toe was. Het is op 18 juli 2008 goedgekeurd en is, met uitzondering van een aantal artikels, op 1 januari 2009 in werking getreden.

Een nieuw element in het decreet van 18 juli 2008 is de integratie van het kinderrechtenbeleid. Verder zijn de procedures en de timing voor de indiening van beleidsnota's van verenigingen en voor de indiening van projectaanvragen op elkaar afgestemd. Daarnaast is ook de procedure voor de behandeling van de beleidsnota's aangepast.

In zijn adviezen over het decreet van 18 juli 2008 en over de uitvoeringsbesluiten heeft de Vlaamse Jeugdraad de opmerking geformuleerd dat aandacht moest worden besteed aan toekomstige wijzigingen. De Vlaamse Jeugdraad heeft gevraagd de zogenaamde reflectiegroep op te starten.

Op 22 oktober 2009 is de met redenen omklede motie goedgekeurd waarin werd gevraagd een overleg op te starten met de Vlaamse Jeugdraad, het Steunpunt Jeugd, de politieke jongerenorganisaties en de reflectiegroep om het decreet grondig te evalueren en wijzigingen voor te stellen. Deze wijzigingen moesten onder meer betrekking hebben op de definitie van het jeugdwerk, op de positie van de politieke jongerenorganisaties en op de adviesprocedure.

De reflectiegroep heeft in maart 2010 een eerste maal vergaderd. Er zijn toen vijf gespecialiseerde werkgroepen opgericht. Die werkgroepen koppelen steeds terug naar de algemene reflectiegroep. Een zo breed overleg vraagt een grote tijdsinvestering, maar moet in een breed gedragen decreetswijziging resulteren.

Om die reden zal de wijziging tegen 1 januari 2011 nog niet zijn goedgekeurd. Ze zal bijgevolg nog geen gevolgen hebben voor de beleidsnota's en de subsidiedossiers die de verenigingen tegen die datum moeten indienen. Aangezien aan het indienen van beleidsnota's een heel planningsproces voorafgaat, kunnen de nieuwe beleidsnota's in dat perspectief bezwaarlijk op 1 januari 2012 worden ingediend.

Daarom wordt nu voorgesteld de indieningstermijn voor de subsidieperiode 2014-2016 naar 1 januari 2013 te verschuiven. De subsidiëring van reeds gesubsidieerde verenigingen kan in 2013 op basis van een aanvulling van de subsidieovereenkomst 2010-2012 gebeuren. De nog niet gesubsidieerde verenigingen kunnen evenmin op 1 januari 2012 een beleidsnota indienen. De eerste beleidsnota's moeten immers worden gebaseerd op en getoetst aan de bepalingen van het nieuw decreet. Om die reden worden de subsidies voor de meeste verenigingen met een jaar verlengd.

Dit betekent dat er niet meteen nood is een overgangsmaatregel om, zoals tijdens de besprekingen is geopperd, een subsidielacune op te vullen. De subsidiëring van nieuwe verenigingen zal wel worden bevroren. Aangezien het aantal verenigingen vrij stabiel is, worden de gevolgen in de praktijk echter beperkt geacht.

Het voorliggend ontwerp van decreet betreft de verschuiving van de indieningsdatum voor de verenigingen die een overeenkomst hebben die van 2010 tot 2012 loopt, de modaliteiten voor de subsidiëring in 2013, de gevolgen hiervan op de beleidsperiode en tot slot het feit dat in 2012 eenmalig geen nieuwe beleidsnota's kunnen worden ingediend. Het betreft hier een veeleer technische dan inhoudelijke aanpassing. Het voorliggend ontwerp van decreet heeft geen invloed op de mogelijkheid een aanvraag tot erkenning als vereniging landelijk georganiseerd jeugdwerk in te dienen.

De artikelen 1 tot en met 7 en het ontwerp van decreet zijn zonder opmerkingen unaniem aangenomen.

De voorzitter: Vraagt nog iemand het woord? *(Neen)*

De algemene bespreking is gesloten.

Artikelsgewijze bespreking

De voorzitter: Dames en heren, aan de orde is de artikelsgewijze bespreking van het ontwerp van decreet. (Zie *Parl. St.* VI. Parl. 2010-11, nr. 694/1)

– *De artikelen 1 tot en met 7 worden zonder opmerkingen aangenomen.*

De artikelsgewijze bespreking is gesloten.

We zullen straks de hoofdelijke stemming over het ontwerp van decreet houden.

■

ONTWERP VAN DECREET betreffende de private arbeidsbemiddeling – 641 (2009-2010) – Nrs. 1 tot en met 13

Artikelsgewijze bespreking (Voortzetting)

De voorzitter: Dames en heren, aan de orde is de voortzetting van de artikelsgewijze bespreking van het ontwerp van decreet.

Het advies van de Raad van State, dat tijdens de plenaire vergadering van 10 november 2010 was gevraagd, is gisteren ingediend binnen de gevraagde termijn van vijf werkdagen. Ik heb er bij de Raad van State persoonlijk op aangedrongen dat hij die termijn zou respecteren en dank hem bij dezen daarvoor.

De heer Vereeck heeft het woord.

De heer Lode Vereeck: Voorzitter, mijn collega's zullen zo dadelijk nog aan het woord komen in verband met de amendementen en de artikelen die we hebben voorgelegd aan de Raad van State. Ik zou met u nog eens graag willen kijken naar het advies zelf. Als je alleen nog maar kijkt naar wat er op pagina 2 staat, dan vind ik dat onze rechten als een van de 42 indieners in zekere zin zijn geschonden. De Raad van State zegt dat hij zich heeft moeten beperken tot het onderzoek van de bevoegdheid van de steller van de handeling alsmede van de vraag of aan de voorgeschreven vormvereisten is voldaan.

Ik ben eigenlijk niet zo tevreden. Als u het advies zeer in detail bekijkt, ziet u dat men zich enorm indekt omdat men onder enorme druk is komen te staan die u hebt opgelegd aan de Raad van State. Ik ben niet gelukkig dat u dat hebt gedaan en ik heb daar al op gewezen. Ik wil eigenlijk een grondig advies. Dat advies is er niet. De Raad van State is daar heel duidelijk over op pagina 2 in de tweede alinea.

Wat me nog meer verbaast, voorzitter, is de argumentatie die u hebt gebruikt om de hoogdringendheid te vragen. Die is eigenlijk misleidend. U moet goed zien wat u zelf vraagt. U motiveert de spoedbehandeling als volgt. U verwijst naar de zaak C-397/10 van de Europese Commissie tegen het Koninkrijk België. U zegt verder dat het Koninkrijk België

voor 26 november 2010 het bewijs moet leveren dat de aanpassing is gebeurd naar aanleiding van de eventuele uitspraak van het Europese Hof van Justitie.

U verwacht twee dingen. Er is enerzijds de rechtszaak, en die is nog maar aangevat op 4 augustus. We moeten nog een heel tijdje wachten op de uitspraak. Er is geen hoogdringendheid. Wel hoogdringend is de uitspraak van de Commissie zelf, die aan België heeft opgelegd om voor 26 november de Dienstenrichtlijn om te zetten. Maar dat zijn twee volledig gescheiden zaken. U koppelt die aan elkaar. Dat is niet correct. Om een drogreden, een valse reden, gaat u de Raad van State onder druk zetten, want de deadline van 26 november heeft niets te maken met de zaak die u aanhaalt, maar wel met een deadline van de Europese Commissie aan België.

Wat de Europese Commissie betreft, is de laattijdigheid van de regering geen reden voor de hoogdringendheid. Dus schakelt u zich in in de logica van de regering. Nogmaals, ik ben bijzonder ontgoocheld in het feit dat u deze rechtszaak misbruikt en valselijk voorstelt als een voorwendsel om de hoogdringendheid te vragen. Dus vraag ik opnieuw om de hoogdringendheid niet te vragen en naar een grondig advies van de Raad van State te gaan.

De voorzitter: Mijnheer Vereeck, ik ben aangenaam getroffen door de woorden ‘valselijk’, ‘misleitend’ en ‘drogreden’. Vanwege die terminologie zou ik het woord kunnen vragen wegens een persoonlijk feit, maar dat zal ik niet doen. Ik vind het een zeer merkwaardig woordgebruik.

Ik heb gewoon de wet toegepast. Ik heb aan alle fractieleiders de brief bezorgd. Die is uitgedeeld tijdens de plenaire vergadering. Niemand heeft daar enige opmerking over gemaakt. Men heeft bij mij heel duidelijk aangedrongen dat ik zo snel mogelijk naar de Raad van State zou stappen. Dat heeft dit parlement heel duidelijk aan mij gevraagd. Dit parlement heeft heel duidelijk aan mij gevraagd, bij meerderheid, mijnheer Vereeck – mevrouw Ceysens, ik ben blij dat u dat ook bevestigt – om zo snel mogelijk een advies te vragen. Dus heb ik dat gedaan.

Dezelfde dag ging dat trouwens niet meer. Ik weet niet welke dag ertussen viel. Ik heb gedaan wat het parlement me heeft opgedragen. Als u dan zegt dat dat valselijk, misleitend en een drogreden is, dat laat ik dat voor uw rekening.

Ik zie ook dat het hier om de toepassing van de wet gaat en dat de Raad van State een beredeneerd advies van veertien bladzijden heeft gegeven. Als u zegt dat hij niet genoeg tijd heeft gehad, dan verwijs ik naar de eerste bladzijde. Daar staat het nummer van het advies. Het is een advies van 19 november 2010, terwijl de Raad van State tijd had tot 23 november. De jurist had dus nog 4 dagen langer om dat beredeneerd advies te geven. Ik heb het volste vertrouwen in de Raad van State. Ik stel voor dat we dat verder behandelen.

De heer Diependaele heeft het woord.

De heer Matthias Diependaele: Voorzitter, ik wil wat begrip opbrengen voor de oppositie. Als men het advies van de Raad van State leest, dan kan men zien dat ze bijna over de hele lijn ongelijk krijgt. In die zin kan ik wel begrijpen dat als men geen gelijk krijgt over de inhoud van de zaak, men de procedure probeert aan te vallen. (*Applaus bij de N-VA*)

Mijnheer Vereeck, laat me toe eraan toe te voegen dat het een absoluut geldige, legitieme reden lijkt om de hoogdringendheid aan te vragen als men zo kan vermijden dat de Vlaamse belastingbetaler door de commissie een boete opgelegd zou krijgen. Dat lijkt me een perfecte reden om de hoogdringendheid aan te vragen.

De voorzitter: De heer Van Malderen heeft het woord.

De heer Bart Van Malderen: Voorzitter, ik wil me aansluiten bij uw redenering. Ik stel vast dat de Raad van State de ingeroepen redenen in elk geval niet heeft verworpen en zich integendeel geschikt heeft om een advies af te leveren dat aan duidelijkheid absoluut niets te wensen overlaat. Ik zal straks bij de artikelsgewijze bespreking misschien een citaat geven in

verband met een aantal conclusies die de Raad van State hier trekt. Eigenlijk komt het er in de meeste gevallen op neer dat wat men hier vraagt, zonder voorwerp is, dan wel dat het op de verkeerde plaats wordt gesteld. Hoe kan men nu iets verder analyseren dat al van bij de eerste toetsing compleet de lat niet haalt?

De voorzitter: De heer Caluwé heeft het woord.

De heer Ludwig Caluwé: Ik moet zeggen dat ik deze materie niet minutieus heb gevolgd. Ik heb echter wel het advies van de Raad van State gelezen. Ik moet dan toch vaststellen dat in het begin wel wordt gesteld dat, gelet op de hoogdringendheid, de raad zich moet beperken tot de bevoegdheid. Ik heb echter ook gezien dat in het advies finaal wel veel verder wordt gegaan dan louter de bevoegdheidskwestie. Hij spreekt zich ook uit over de artikelen zelf. Binnen de regels waarvoor men advies kan vragen, mag de Raad van State zich perfect beperken tot de bevoegdheid. Maar in dezen heeft hij dat zelfs niet gedaan. Zelfs die opmerking is dus niet van toepassing.

De voorzitter: De heer Sabbe heeft het woord.

De heer Ivan Sabbe: Ik wil me niet moeien in de discussie over de Raad van State. Mijn fractieleider zal dat doen. Ik wil wel rechtzetten wat de heer Diependaele heeft gezegd. Hij heeft de tekst niet goed gelezen, denk ik. Inzake de drie amendementen die ik heb ingediend – amendement 41, 42 en 43 – krijg ik gelijk van de Raad van State. Straks, bij de artikelsgewijze bespreking, zal ik ook een toelichting geven. Ik wil nu al de foute informatie van de heer Diependaele uit de wereld helpen. Ik zal dat straks illustreren en letterlijk citeren uit het advies van de Raad van State.

De heer Lode Vereeck: Mijnheer Diependaele, in de inleiding heb ik heel duidelijk gezegd dat ik me inderdaad tot de formele aspecten van de zaak zou beperken en dat mijn collega's, en dan vooral de heer Sabbe, het zouden hebben over de inhoudelijke aspecten.

Voorzitter, misschien had ik de vraag anders moeten stellen. Kunt u me eens uitleggen wat het verband is tussen de deadline van 26 november, die u in uw brief naar voren schuift, en de zaak C-397/10? Die is mij volledig onduidelijk. Daarom blijf ik bij mijn standpunt, dat misschien een beetje te sterk is geformuleerd, dat de Raad van State hier een rad voor de ogen is gedraaid. Mijns inziens is er geen link. Als u me die kunt uitleggen, dan ben ik zeer tevreden.

De voorzitter: We gaan nu over tot de artikelsgewijze bespreking. *(Opmerkingen van de heer Lode Vereeck)*

Mijnheer Vereeck, ik heb me drie keer moeten laten zeggen dat ik valselijk te werk ben gegaan, aan misleiding heb gedaan en een drogreden heb gegeven. Als u uw verontschuldiging aanbiedt, dan wil ik daarop antwoorden. In deze sfeer doe ik dat echter niet!

We gaan nu over tot de eigenlijke artikelsgewijze bespreking.

Mevrouw Ceysens heeft het woord. Mevrouw Ceysens, ik neem aan dat u op alle amendementen ingaat. Volgens het reglement krijgt u bij elk artikel vijf minuten spreektijd. U behandelt dus alle amendementen samen.

Mevrouw Patricia Ceysens: Het lijkt me ook voor de collega's interessanter om één soort van bespreking te houden. En ik zou het daarbij toch ook nog even over het advies van de Raad van State willen hebben.

We hebben intussen het advies van de Raad van State gekregen. Los van de procedureslag daarover – de heer Vereeck brengt daarover een legitiem punt aan – ben ik blij dat we dat advies hebben. Daar was het mij immers om te doen. Het geeft ons toch wel een paar nieuwe inzichten.

Collega's, dit is geen gemakkelijk advies. Ik heb het een paar keer moeten lezen. Ik heb lang moeten zoeken, vooral voor het stuk dat wij hebben aangebracht, wat daar nu precies in staat.

Wat het eerste stuk betreft van wat wij aan de Raad van State wilden vragen, doet de Raad van State alsof wij zouden hebben gevraagd of het mogelijk moet zijn voor uitzendkantoren om zich bij de Vlaamse overheid aan te bieden. Zij mogen dat wel degelijk volgens de Raad van State. Daar zijn die impliciete bevoegdheden zelfs niet voor nodig. Dat was echter niet wat wij wilden vragen: het spreekt voor zich dat dat mag.

Interessant wordt het wel als de Raad van State in voetnoot 13 zegt: mocht men ons niet hebben willen vragen of het toegestaan is aan uitzendkantoren om op de deur van de Vlaamse overheid te kloppen, maar wel of de Vlaamse overheid de deur mag openen, dan zouden wij daarover toch iets willen zeggen. En daar gaat het natuurlijk voor ons net over: wij willen als Vlaamse overheid de deur opendoen voor uitzendkantoren. De Raad van State zegt echter dat we dat niet hebben gevraagd. Hij dekt zichzelf wat in en creëert wat verwarring over de vraag. Dat heeft wellicht te maken met het spoedadvies. Het gekke is nu dat het precies dat is wat we hen gevraagd hebben. In voetnoot 13 zegt de Raad van State dat indien we die vraag zouden stellen, zij twijfels zouden hebben. Ze zeggen niet dat we daar niet voor bevoegd zijn maar wel dat ze hun twijfels hebben.

Dan zouden we de raad moeten overtuigen dat die voorwaarde vervuld is. Die voorwaarde betreft de noodzakelijkheid. De Raad van State is immers van mening dat wanneer ze ons dat bij wijze van impliciete bevoegdheid zou toelaten, dit niet zo marginaal is. Dat klopt ook. Dat zou geen marginale impact zijn op wat we doen. Dat is waarom het zo interessant is om het te doen. Indien het marginaal zou zijn, waarom zouden we dan al die moeite doen? Dat doen we omdat het niet marginaal is, omdat we weten dat dit thema bij de federale overheid op de Griekse kalender staat.

Mijnheer Diependaele, onze partij heeft dit op het federale vlak ook altijd ingeschreven in artikelen inzake overheveling. Maar evenmin als u zijn we er op het federale niveau geraakt. We kunnen nu telkens opnieuw zeggen dat dit op het federale niveau moet gebeuren en het daar niet lukt. We kunnen dan beter hier kijken hoe we niet marginaal, onze bevoegdheden zo naar hier kunnen halen dat we ten minste hier vooruit geraken. Dat is het enige wat mij interesseert.

Wat zegt de Raad van State dus in voetnoot 13? “Omdat het geen marginaal inpakken van bevoegdheden zou zijn, moet je ons beter overtuigen.” Als men mij nu wil verwijten dat ik mijn werk niet goed heb gedaan en dat ik hen maar beter had moeten overtuigen, wil ik dat op mij nemen, maar dan ga ik wel aan de minister vragen om mij te helpen om die munitie aan te brengen. We zullen dit opnieuw indienen en we zullen opnieuw naar de Raad van State gaan, maar dan heb ik de minister nodig.

Ik heb u de vorige keer de nood aangetoond die er bij openbare besturen is om uitzendarbeid te kunnen benutten. Ik heb de nood aangetoond, voor de noodzaak moet de Vlaamse Regering de munitie leveren. Voor sommige van die opdrachten is het echt noodzakelijk dat we een beroep kunnen doen op uitzendarbeid. U moet dat mee aandragen, minister. Mocht ik vandaag die mogelijkheid hebben, dan zou ik met de betere munitie komen.

Dat zijn dan de concrete voorbeelden. In het rapport van Federgon staan ze op een abstract niveau, en niet met naam en toenaam. Ik verwijs naar de casus van het openbaar ziekenhuis. Daar is er vandaag niet alleen nood, maar ook noodzaak om met uitzendarbeid te kunnen werken.

Daar moeten we aan doorwerken. We zullen alle munitie nodig hebben om de Raad van State te overtuigen. “Overtuig ons”, zeggen ze in voetnoot 13. Men sluit het dus niet bij voorbaat uit. Voor die munitie heb ik input nodig. Ofwel komt u met een ontwerp, ofwel maken wij een voorstel. Dan speelt timing weinig rol. Dan volgen we de gewone weg. We zullen daar opnieuw en opnieuw voor blijven vechten. Als we ons dossier goed opstellen, denk ik dat we

op een niet-marginale wijze zelf stapje per stapje bevoegdheden kunnen innemen, in plaats van te wachten tot er een akkoord is.

Er is nog een tweede interessant punt, minister. Wij hadden een amendement ingediend om toe te voegen dat private arbeidsbemiddeling mag, zowel bij de private als bij de publieke spelers. De Raad van State zegt dat we het luik ‘publieke speler’ beter moeten aflijnen voor de aanwerving bij de publieke sector van contractuelen of niet-statutairen. Vandaag mag dat immers nog niet. Dat moet nu nog via Selor en Jobpunt Vlaanderen. Maar het gebeurt wel, in onderaanneming. En dus kun je bij amendement op dat artikel wel invoegen dat wij private arbeidsbemiddeling – geen uitzendarbeid – toelaten, zowel in de private als in de publieke sector, en in de publieke sector dan toegespitst op de contractuelen of de niet-statutairen. Dat is nog een verfijnd amendement dat wij indienen na lezing van het advies van de Raad van State.

Het is hoe dan ook goed dat we het advies hebben, omdat we eruit kunnen leren en omdat het ons beter doet aanvoelen waar we mogelijk een voet tussen de deur kunnen beginnen te krijgen. Ik ben heel blij met dit advies. Ik ben ook blij dat het er snel was. We moeten het dossier toch opnieuw gaan opbouwen. Ik wil hierin wel de volle medewerking vragen van de regering om van nood naar noodzaak te gaan. Vanuit de positie die ik vandaag bekleed, kan ik dat onvoldoende uitbouwen om de twijfel bij de Raad van State weg te nemen en een grote stap te kunnen zetten met betrekking tot de bevoegdheden op het gebied van arbeidsmarktbeleid in Vlaanderen.

De voorzitter: Minister Muyters heeft het woord.

Minister Philippe Muyters: Voorzitter, ik ben eerlijk gezegd wat verbaasd, maar mocht ik mevrouw Ceysens zijn, dan had ik het wellicht ook zo geprobeerd. Iedereen weet intussen wel dat de federale overheid bevoegd is voor interimarbeid in de overheidssector.

Dat is ook wat de Raad van State zegt, namelijk dat de federale overheid bevoegd is om arbeidsrechtelijke en civiele aspecten van uitzendarbeid te regelen. Bovendien stelt de Raad van State duidelijk dat een verwijzing naar artikel 10 van de bijzondere wet van 8 augustus 1980 in casu zinledig is en meent hij dat bij het eventueel toelaten van uitzendarbeid voor de hele publieke sector, waarvoor de Vlaamse overheid bevoegd is, geen sprake is van een marginale weerslag op de federale bevoegdheid – ik lees dat heel duidelijk in voetnoot 13. Integendeel, volgens de Raad van State zouden er aan zo’n maatregel aanzienlijke gevolgen vasthangen.

Als ik kijk naar de uitvoering van artikel 87, paragraaf 4, van de wet van 8 augustus 1980 waarvan de bepalingen als bevoegdheidsverdelend moeten worden beschouwd, dan is het Algemene Principes Koninklijk Besluit (APKB), waarin het statuut van de Vlaamse ambtenaar wordt geregeld, heel duidelijk. Artikel 2 van het APKB zegt dat het ter beschikking stellen van werknemers door een uitzendbureau bij een gebruiker van de publieke sector, niet verenigbaar is met het APKB.

Als ik ten slotte amendement 38 bekijk, dan zegt de Raad van State dat voor aanwervingen in vast dienstverband, werkgevers uit de publieke sector effectief een beroep moeten doen op Selor en dat het theoretisch wel mogelijk is om voor contractuele aanwervingen een beroep op de private sector te doen. Ik veronderstel dat u weet dat we een eigen selectiecentrum hebben opgericht: Jobpunt Vlaanderen. Ik veronderstel ook dat u weet dat we in onderaanneming of in samenwerking met de private arbeidsbureaus werken. Als ik de reactie van de Raad van State zie, als ik zie hoe we hebben gereageerd in de commissie, als ik zie welke amendementen er vanuit de meerderheid zijn ingediend, als ik de opmerkingen zie die bij de start van deze besprekingen zijn gemaakt, dan kan ik mij vandaag niet van de indruk ontdoen dat dit amendement alleen tot doel had de stemming te vertragen. Men zal dit natuurlijk met klem ontkennen omdat dit alleen maar aangeeft dat men de Vlaamse Regering en de Vlaamse burger op kosten wou jagen.

De voorzitter: Mevrouw Ceysens heeft het woord.

Mevrouw Patricia Ceysens: Persoonlijk vind ik dit een triestig antwoord. In plaats van in te gaan op de vraag om stappen vooruit te zetten in het belang van Vlaanderen, blijft u zich verhullen in slecht juridisch taalgebruik. U moet echt eens goed lezen op wat ‘zinledig’ betrekking heeft. Zinledig is het feit, zegt de Raad van State, dat je artikel 10 zou nodig hebben om dat te doen wat wij bij amendement hebben ingediend en waar de Raad van State verkeerd van begrijpt dat het mag omdat het niet verder gaat dan het zich aanbieden en niet over het gebruik maken. Ik denk dat u het nog eens heel goed opnieuw moet lezen.

Ik heb het hierover ook opnieuw met de sector gehad. Ze zijn blij dat het voor de Raad van State – en dat is toch wel een doorbraak – niet langer hoeft dat men voor contractuelen alleen via overheidskanalen, Selor of Jobpunt Vlaanderen mag gaan. Het mag dus ook rechtstreeks via private arbeidsbemiddeling. Dat is ook de strekking van ons amendement.

Als we ooit willen dat uitzendarbeid in Vlaanderen kan, dan moet dat hier vorm krijgen. Hier kan dat vorm krijgen, op voorwaarde dat je een regering als partner hebt die mee creatief denkt, zoekt en casussen aanbrengt die een bepaalde positie kunnen versterken en geen regering die zich hult in juridische prietpraat die op niets slaat en die mij niet overtuigt. Vandaag gaat u zich in dat soort van praat blijven hullen.

We zullen de andere instrumenten gebruiken, voorzitter, zoals schriftelijke vragen, om de casussen te krijgen die we nodig hebben om hierin stappen vooruit te zetten. Als we de casussen hebben, zullen we de Raad van State opnieuw vatten maar dan op een voorstel dat van nood naar noodzakelijkheid komt.

Ik moet eerlijk zeggen dat ik die munitie vandaag niet heb. Hoe hard we ook proberen om zo goed mogelijk te proberen strijden voor de Vlaamse zaak, de minister moet die munitie geven. Die heb ik niet. Als u ze niet spontaan geeft, zullen we alle mogelijke parlementaire manieren, zoals het vragen van advies en het stellen van vragen, gebruiken om dat dossier op te bouwen.

Ik ben eerlijk gezegd blij dat we het advies snel hebben. Voor mij moest het geen 30 langere dagen duren, want ik denk niet dat we veel meer gekregen zouden hebben dan nu het geval is. We kunnen vandaag al iets doen op het vlak van de private arbeidsbemiddeling en we kunnen beginnen te werken aan een degelijk dossier over uitzendarbeid.

Ik denk dat u, minister, tenzij u dat nu eens doet, zich gewoon niet durft uit te spreken over uitzendarbeid bij de overheid in Vlaanderen omdat u daar binnen uw regering waarschijnlijk geen partners voor hebt.

De voorzitter: De heer Sabbe heeft het woord.

De heer Ivan Sabbe: Ik wil niet academisch debatteren over het punt van de vertraging, voorzitter, achtbare collega's, minister, maar het is wel zo dat als men te laat is voor het examen, dan kan het natuurlijk niet anders dan dat de leraar zich moet haasten om toch nog binnen de termijn het examen af te nemen. We zijn met een dergelijke situatie geconfronteerd.

U hebt uw huiswerk te laat afgeleverd waardoor de Raad van State door toedoen van de oppositie op een drafje een advies heeft moeten formuleren. Men heeft prachtig werk geleverd om op zo'n korte termijn een dergelijk gefundeerd advies te formuleren. Maar laat ons duidelijk zijn: u was te laat met uw huiswerk en daardoor hebben we automatisch de Raad van State op een drafje de zaak moeten laten afwerken. Dat is waar de heer Vereeck op duidde wanneer hij u daarover aansprak, voorzitter. Daarover gaat het. De regering was te laat en u hebt een kunstgreepje gedaan om het advies toch tijdig te krijgen en de boete niet te moeten betalen indien ze vorderbaar zou zijn.

De voorzitter: Mijnheer Sabbe, u spreekt over een kunstgreepje. Met alle respect, er staat heel duidelijk dat de voorzitter ofwel binnen 5 dagen ofwel binnen 30 dagen ofwel onbepakt

advies kan vragen. Ik heb gebruikgemaakt van het reglement dat door dit parlement is goedgekeurd en ik heb gekozen voor de 5 dagen. U moet niet zeggen dat dit een kunstgreepje is. Dat is niet zo. U hebt 30 dagen gevraagd en ik heb de autonomie om te zeggen dat ik het binnen de 5 dagen doe. Dat is mijn goed recht en helemaal geen kunstgreepje.

De heer Ivan Sabbe: Ik ben blij dat de Raad van State zo constructief met u heeft samengewerkt. Het had ook anders kunnen zijn. Men had kunnen zeggen dat men het niet doet binnen de gestelde termijn.

Dat is de essentie niet. De essentie is wat de heer Diependaele zegt, namelijk dat de Raad van State ernaar gekeken heeft en dat er niets aan veranderd is. Er is wel iets aan veranderd, mijnheer Diependaele.

Ik citeer twee amendementen. Ik heb er ter zake drie ingediend die in overweging worden genomen, namelijk 41, 42 en 43.

Het eerste gaat over artikel 5, 17° van het ontwerp van decreet, waar de meerderheid vraagt dat er kwaliteits- en deskundigheidsvereisten nodig zijn, de beroepsbekwaamheid in het jargon genoemd. Er was al een advies van de Raad van State van 11 mei 2010, waarin die toen al zijn bezorgdheid uitte, minister, en stelde – ik citeer letterlijk: “Het is zeer de vraag of alle in het ontwerpdecreet opgenomen eisen die aan het verrichten van een dienstenactiviteit kunnen worden gesteld, gerechtvaardigd zijn om redenen in verband met de openbare orde, de openbare veiligheid, de volksgezondheid en de bescherming van het leefmilieu.” En ik ga verder: “Een verantwoording in dat opzicht ontbreekt in de memorie van toelichting.” De Raad van State zegt dus dat u de kwaliteits- en deskundigheidsvereisten, kortweg de beroepsbekwaamheid, moet rechtvaardigen op basis van openbare orde, openbare veiligheid, de volksgezondheid en de bescherming van het leefmilieu. In uw ontwerp van decreet ontbreekt die motivering, minister.

Ten aanzien van artikel 5, 17°, ontbreekt in de memorie van toelichting dus elke verantwoording betreffende de eis, in het licht van artikel 16, lid 3, van de richtlijn 2006/123/EEG van het Europees Parlement – de Bolkesteinrichtlijn – en van de Raad van 12 december 2006 betreffende de diensten op de interne markt, ook wel Dienstenrichtlijn genoemd. In het advies 48.922/1 van de Raad van State van 19 november, dus het bewuste advies dat de voorzitter heeft aangevraagd, herhaalt de Raad van State dat het aan de decreetgever is om na te gaan of een dergelijke verantwoording voorhanden is. De Raad van State vervolgt, en nu komt het, mijnheer Diependaele: “Indien dergelijke verantwoording niet voorhanden is, lijkt de voorwaarde te moeten worden weggelaten uit het decreet, zoals voorgesteld bij amendement 42.” Die verantwoording is niet voorhanden.

Dat betekent dat mijn amendement hier vandaag moet worden goedgekeurd. Anders bent u in strijd met de Dienstenrichtlijn en met het spoedadvies dat de voorzitter heeft kunnen verkrijgen van de Raad van State. Minister, u moet mij niet volgen: u moet de Dienstenrichtlijn volgen. Gelukkig wijs ik u erop dat u dat moet doen. U moet ook het advies van de Raad van State volgen. Ik ben blij dat u zo lacht. Ik hoop dat u zult blijven lachen als dit ons geld zal kosten. Ik stel voor dat u vandaag mijn amendement ter zake goedkeurt, want doet u dat niet, dan bent u gewoonweg in overtreding.

Ik neem aan dat we niet lijden aan de Belgische ziekte waarbij de meerderheid iets tegen wil en dank door de strot van het parlement ramt, omdat ze nu eenmaal de meerderheid is, en dat ze er dan wel een mouw aan zal passen met wat loodgieterswerk. Neen, vandaag moet u amendement 42 goedkeuren.

Amendement 41, dat ik in combinatie met amendement 43 heb ingediend, betreft de gedragscode. Minister, u weet dat we in de commissie sterk hebben gefulmineerd tegen die gedragscode, omdat die bijkomende regelgeving tot stand zal brengen. Mevrouw Ceysens, de commissievoorzitter, heeft dat ook meegemaakt. Over die gedragscode zegt de Raad van State in zijn advies van 19 november dat “de voorwaarde om bedoelde gedragscode te

onderschrijven en na te leven verenigbaar is met artikel 16, lid 3, van de Dienstenrichtlijn, als tenminste de betreffende voorwaarde in essentie niets toevoegt aan de gevolgen van de andere voorwaarden die in het decreet werden bepaald.” In mensentaal: de Raad van State zegt eigenlijk dat uw gedragscode geen bijkomende regelgeving mag creëren. Doet die gedragscode dat wel, dan is hij niet verenigbaar met artikel 16, lid 3, van de Dienstenrichtlijn en dan bent u opnieuw in overtreding. U kunt nu aan het parlement zeggen dat deze gedragscode geen bijkomende regelgeving zal inhouden, maar dat betwijfel ik zeer. Waarom stelt u een gedragscode op in uw ontwerp van decreet als u van plan bent om geen bijkomende regelgeving te creëren? Met artikel 5, 15°, hebt u dus ook een probleem. Ik ben ervan overtuigd dat deze gedragscode bijkomende regelgeving met zich mee zal brengen.

Minister, wat zult u daarmee doen? Ik denk dat u niet onder amendement 42 uit kunt. U kunt niet anders dan dat hier goedkeuren, tenzij u vindt dat de Raad van State maar wat mag gaan picknicken, dat u daar niets mee te maken hebt. Zeker als uitvoerende macht bent u echter gebonden door het advies van de Raad van State. Dat moet vandaag dus worden geamendeerd. Ook moet u vandaag de politieke eerlijkheid hebben om te beslissen of u iets zult doen met betrekking tot de gedragscode. Dan gaat het over de twee amendementen, over amendement 41 en amendement 43. Het ging immers niet alleen over het feit dat er een gedragscode moest zijn, maar er werd ook voorzien in een boete als men niet zou voldoen aan die code. Ik kan me niet voorstellen dat u in uw ontwerp van decreet gedragscoderegels in het leven roept en dat dit geen bijkomende regelgeving inhoudt.

Dat betekent dat u vandaag zou moeten afzien van de gedragscode tot het moment dat u weet wat de gedragscode inhoudt. Als ze niet verder gaat dan de wetgeving, kan ze in de praktijk worden gebracht. Als ze verder gaat dan de wetgeving, kunt u ze niet implementeren.

Ik had graag een duidelijk standpunt van u gehoord. Gelet op uw gehoorzaamheid aan de Raad van State, willen we onmiddellijk maatregelen treffen als u niet van plan zou zijn de nodige stappen te ondernemen om dit alsnog toe te passen.

Wij handhaven ons amendement.

De voorzitter: Minister Muyters heeft het woord.

Minister Philippe Muyters: Dat is eigenaardig, u leest heel selectief, mijnheer Sabbe. Met betrekking tot de amendementen 41 en 43 werpt de Raad van State, in tegenstelling tot wat u opwerpt, dat het onderschrijven en naleven van een gedragscode door private arbeidsbemiddelingsbureaus niet in strijd is met de Dienstenrichtlijn.

Blijkbaar kunnen ook professoren zich vergissen. (*Opmerkingen van de heer Boudewijn Bouckaert*)

De Raad van State verwijst ook naar de extra verduidelijking in de memorie van toelichting. Dat hebt u naar voor gebracht. Wat amendement 42 betreft, mijnheer Sabbe, wens ik te benadrukken dat een erkenning niet langer kan behouden blijven, tenzij voor uitzendarbeid.

Ik heb ook begrepen dat een bescherming moet behouden blijven. Ik ben het daarmee eens, te meer dat er een verplichting wordt opgelegd door het IAO-verdrag (Internationale Arbeidsorganisatie) nr. 181. De Vlaamse Regering heeft ervoor geopteerd om een gelijk beschermingsniveau voor iedereen uit te werken. Ze doet dat echter met maatregelen die proportioneel minder belastend zijn dan de administratieve verplichtingen die met registratie gepaard gaan en niet meer kunnen, maar ook met minder administratieve lasten dan wat u bijvoorbeeld voorstelde, namelijk de meldingsplicht.

De opgelegde criteria inzake kwaliteit en deskundigheid zijn een van deze maatregelen. Wij beogen daar in eerste instantie de bescherming van werknemers en werkzoekenden mee, naast de bestrijding van misbruiken. De verplichting wordt gerechtvaardigd door een objectief en wettig doel. De verplichting is van toepassing op alle kantoren die activiteiten in het Vlaams Gewest ontwikkelen. Er is dus geen sprake van discriminatie. Een aandachtig

lezer zal zeker hebben opgemerkt dat de motivatie, de verwijzing naar het IAO-verdrag, de motivering waarom bescherming nodig is, zeker in de memorie van toelichting staan, al wordt dat in dit artikel niet herhaald. We voldoen dus volkomen aan de vraag van de Raad van State.

De voorzitter: De heer Sabbe heeft woord.

De heer Ivan Sabbe: Ik ga helemaal niet akkoord met wat u zegt. In uw antwoord grijpt u terug naar het debat dat we in de commissie hebben gevoerd. Het gaat hier niet langer om inhoudelijke aspecten, maar wel om wat de Raad van State heeft gezegd. Volgens de Raad van State kunt u dit alleen maar doen als u zegt te zullen rechtvaardigen op basis van een motivering van openbare orde, openbare veiligheid, volksgezondheid of de bescherming van het leefmilieu. Dat zijn de vier criteria die de Raad van State naar voor brengt.

Wat u zegt, heeft daar niets mee te maken. U motiveert dat ook niet. Artikel 42 kan volgens de Raad van State gewoon niet. U leest een tekst voor die geen antwoord is op wat ik hier zojuist stelde. Ik zeg dat in het advies staat dat indien dergelijke verantwoording niet voorhanden is, de voorwaarde zoals voorgesteld bij amendement 42, uit het decreet moet worden weggelaten.

Een dergelijke verantwoording is dus niet voorhanden. Ze ligt ook niet ter tafel. Ik dacht dat u snel zou reageren en deze verantwoording op de tafel zou leggen. Maar zelfs al zou ze er zijn, het moet gaan om de openbare orde, de openbare veiligheid, de volksgezondheid, de bescherming van het leefmilieu. In hoeverre kan de kwaliteits- en deskundigheidsvereiste van een uitzendarbeid of een arbeidsbemiddeling iets te maken hebben met de openbare orde, de openbare veiligheid, de volksgezondheid, de bescherming van het leefmilieu? Dat heeft daar toch niets mee te maken? Dat betekent uiteindelijk dat u, op basis van wat de Raad van State zegt, in deze sector geen kwaliteits- en deskundigheidsvereisten oplegt. Sorry, het kan niet. En als u daarin blijft volharden, zullen wij alle maatregelen nemen om manu militari ervoor te zorgen dat dit geïmplementeerd wordt.

U spreekt over de gedragscode. U hebt mijn vraag niet beantwoord. Ziet u zich in staat om hier een gedragscode uit te werken waarbij u ervoor zult zorgen dat er geen bijkomende regelgeving ontstaat? Die gedragscode is in het voorstel van decreet niet uitgewerkt. De Raad van State zegt dat als de gedragscode leidt tot meer regelgeving boven op wat in het decreet staat, dat dan eveneens strijdig is met de Dienstenrichtlijn.

Op die twee vragen heb ik geen antwoord gekregen. Ik ben er dus van overtuigd dat u ze allebei zo gaat implementeren, wetende dat u dan in strijd bent met de Dienstenrichtlijn. Het ene komt er met vertraging want met betrekking tot die gedragscode kunt u nog creatief zijn om ervoor te zorgen dat het niet tot bijkomende regelgeving leidt. Maar dan vraag ik mij af waarom u nog een gedragscode moet maken, als het toch een herhaling is van wat al in het decreet staat.

Minister Philippe Muyters: Ik kan herhalen wat ik heb gezegd. Het is eenvoudig. We gaan naar de bescherming van de werkzoekenden en de werknemers. We zijn verplicht te voldoen aan het IAO-verdrag 181. De gedragscode bestaat vandaag en wij zetten de toepassing ervan voort.

De heer Ivan Sabbe: Oké, wij wachten de gedragscode af.

Ik heb hier tijdens de vorige zitting al gezegd dat de registratie voor ons de ‘second best solution’ was. Dat was de oplossing die in de plaats moest komen van alles wat u hier vooropstelt. Zeggen dat ik heb gepleit voor die registratie, is intellectueel oneerlijk. Ik heb dat als een ‘second best’ voorgesteld, in de zin van: als je toch iets wilt, laat ons dan dat doen.

Mag ik hieruit afleiden dat u van plan bent om artikel 42 niet te amenderen en dus niet op te nemen, en dus in strijd te zijn met het arrest van de Raad van State? Wij zullen daaruit onze conclusies trekken. Dank u vriendelijk.

De voorzitter: De heer Watteeuw heeft het woord.

De heer Filip Watteeuw: Voorzitter, minister, collega's, het is belangrijk dat wij in dit debat aangeven dat de Sociaal-Economische Raad van Vlaanderen (SERV) duidelijk een registratieplicht heeft gevraagd. Dat was niet zomaar een advies, het was een unaniem advies. Het kwam van zowel de vakbonden als de werkgevers als Federgon. Iedereen was het ermee eens en wilde een registratieplicht. De heer Sabbe zegt dat de registratieplicht de 'second best solution' is; voor de SERV was het de beste oplossing. Ik sluit mij daarbij aan, ik was daar ook mee akkoord.

De SERV heeft al een hele tijd geleden gevraagd om daarop te werken. Straks zult u het misschien hebben over de vermeende pogingen van de oppositie om dit decreet te vertragen zodanig dat u een boete zou kunnen oplopen, maar dan is het toch belangrijk om de datum van het eerste SERV-advies even te vermelden: op 16 september 2009 vraagt de SERV om te voorzien in een registratieverplichting op het vlak van private arbeidsbemiddeling. Daar werd nooit op ingegaan. In mei 2010, wanneer het voorontwerp van decreet begint te rollen, vraagt men in een aanvullend advies nog eens om onderzoek te doen naar een registratieplicht en eventueel – men spreekt dan inderdaad al over Limosa (Landenoverschrijdend Informatie-systeem ten behoeve van MigratieOnderzoek bij de Sociale Administratie) – te onderzoeken of dat kan worden gecombineerd. Dat is onvoldoende gebeurd.

In het vorige debat heb ik duidelijk aangegeven dat een registratieplicht wel degelijk kan omwille van het algemeen belang, als het noodzakelijk is – dat is het ook – en als het proportioneel is. Ik heb daarvoor een amendement ingediend. Het is duidelijk dat het advies van de Raad van State absoluut niet algemeen negatief is over amendementen. De Raad van State zegt over amendement 46: "De bij amendement nummer 46 voorgestelde registratieverplichting kan in dat opzicht geacht worden de ontworpen regeling meer in overeenstemming te brengen met de verplichtingen die inzonderheid uit artikel 3 van het IAO-verdrag nr. 181 voortvloeien."

U hebt het goed gehoord: "meer in overeenstemming". Dus het amendement waarin ik vraag om een registratieverplichting in te voeren, is een verbetering ten aanzien van wat voordien werd voorgesteld.

De Raad van State geeft ook duidelijk aan dat een registratieregeling in beginsel niet onverenigbaar is met artikel 16, lid 3, van de Dienstenrichtlijn. Dus: niet onverenigbaar. De Raad van State heeft eigenlijk al een aantal adviezen geformuleerd. Die staan in het advies aangegeven: een advies voor de Duitstalige Gemeenschap en een advies voor het Waalse Gewest, een voorontwerp van decreet.

Mijnheer Diependaele, u herinnert zich nog dat we de vorige keer hebben gediscussieerd over het decreet dat door het Waalse Gewest is goedgekeurd. Ik zeg hier dat er een advies is op het voorontwerp daarvan. Het is toch wel merkwaardig. De Raad van State maakt een argumentatie. De vraag is of die klopt. Het is merkwaardig dat de twee adviezen die hierin staan vermeld, niet werden vermeld in de memorie van toelichting die we hebben gekregen bij het voorontwerp van decreet. In die zin is het voor mij duidelijk. De registratieverplichting kan wel degelijk. Men heeft alleen een vraag over Limosa. Men heeft de tijd niet gehad om na te gaan of er moeilijkheden zijn tussen Limosa en de registratieplicht. Als de vraag van de SERV al dateert van 26 september 2009, als we pas nu over een ontwerp van decreet moeten stemmen en als men het inderdaad nog niet heeft onderzocht, dan is dat wel vervelend. De Raad van State kon hiervan ook wel wat vroeger op de hoogte worden gebracht, maar dat is natuurlijk niet gebeurd. Dan is het gemakkelijk om te zeggen: het moet er maar door want 26 november nadert.

De plicht om kenbaar te maken dat men werkt met buitenlandse werknemers, is niet hetzelfde toepassingsgebied als de registratieplicht die we voor ogen hebben. Binnen de private arbeidsbemiddeling kun je perfect zonder Limosa-melding werken op de Vlaamse markt.

Vlaanderen is niet zo groot. Een bureau voor outplacement dat in Nederland werkt, maar activiteiten ontplooit en contacten heeft met Vlaamse bedrijven, kan perfect werken. De selectieprocedures kunnen perfect gebeuren ten aanzien van Vlaamse bedrijven zonder dat men met Limosa moet werken. Ten andere, in Limosa zijn er vrijstellingen die mogelijk maken om daarbuiten te blijven. Er is een vrijstelling voor iemand die regelmatig werkt in meerdere landen. Men heeft dan een vereenvoudigde Limosa-plicht.

In die zin zou het minstens fair zijn geweest om die combinatie Limosa-registratie te onderzoeken. Minister, als we meegaan in uw redenering, kunnen we Limosa en de registratieplicht wel combineren. Binnen Limosa zijn er enkele mogelijkheden voor sectoren om bijkomende gegevens te vragen, die niet voor andere sectoren gelden. Dit zou perfect mogelijk zijn. De gegevens die we zouden willen hebben om de registratie voor private arbeidsbemiddeling mogelijk te maken, zouden via Limosa kunnen werken. Dan krijg je inderdaad die combinatie. Dit zou perfect mogelijk zijn en dan heb je een uniek loket. Dan heb je Limosa, en dan heb je ook de registratie. Dit is niet onderzocht, en dat is een spijtige zaak.

Minister, we vinden het een gemiste kans dat u niet ben ingegaan op de registratieplicht en ik koester geen illusies: u zult er straks ook niet u op ingaan, dat is duidelijk. U weet dat we met de rest van het decreet, met het decreet op zich dus, minder moeilijkheden hebben. Het is een gemiste kans, tot daar aan toe, maar op zich hebben we geen probleem met de filosofie van het decreet.

Ik heb mijn amendementen in die zin herwerkt. Amendementen 44, 45, 46 en 47 werden herwerkt in een nieuwe tekst. Ik heb ze, zoals het hoort, aangepast aan het advies van de Raad van State.

In amendement 48 in hoofdorde, dat is het vroegere amendement 46, heb ik de zinsnede aangebracht die werd gevraagd door de Raad van State: “na de inwerking van dit decreet”. Voor de rest is er niets veranderd.

De amendementen 48 in eerste en in tweede bijkomende orde, mijn vroegere amendementen 44 en 45, die overeenstemmen met de amendementen 41 en 42 van de heer Sabbe, komen wat mij betreft pas na de stemming van het eerste amendement, want als we registratieplicht niet goedkeuren, vind ik dat de zaken die erin bepaald worden, moeten blijven staan en dan moeten ze zelfs niet worden voorgelegd.

Ik heb het amendement 47 herwerkt, want er waren van de Raad van State ook wel wat opmerkingen over een aantal bepalingen ten aanzien van de sanctie, het schrappen van de registratie, en de duur en de voorwaarden moesten duidelijker geformuleerd worden.

Ik heb ook de bepalingen van artikel 14 over de erkenning van de uitzendbureaus toegepast op de registratie van een bureau. In die zin is het dus heel duidelijk, minister, een registratieplicht, een registratieregeling voor bureaus die activiteiten verrichten in de private arbeidsbemiddeling, is perfect mogelijk en zou voldoen aan de vraag van alle partners in de SERV. Ik vind dat niet onbelangrijk, maar u gaat daar niet op in, ondanks het feit dat men dit al heel lang vraagt. Ik vind dat een gemiste kans. Het is jammer. Het zou het een stuk eenvoudiger maken, maar ik herhaal dat ik geen illusies koester: u zult er niet op ingaan. Als u wat vroeger zou zijn beginnen te werken, zou het misschien wel mogelijk zijn geweest. *(Applaus bij Groen!)*

Minister Philippe Muyters: Mijnheer Watteeuw, u weet duidelijk waar het kalf gebonden ligt. Het venijn zit in de staart, want het is in de staart dat de Raad van State naar voren schuift dat er geen overlapping mag zijn tussen een registratie en een Limosameldingsplicht.

Ik heb bekeken wat er in Limosa staat en ik ben nogal verbaasd over uw lezing van de zaak, want er staat dat de Limosaplicht geldt voor buitenlandse dienstverrichters die in België prestaties verrichten. Die moeten dus allemaal aan een Limosameldingsplicht voldoen.

Buitenlandse bureaus voor private arbeidsbemiddeling vallen daar zonder twijfel onder. Zij hebben een keuze. Ik wil even wat meer in detail gaan over de betekenis van de Limosa-verplichting. Ofwel verrichten de arbeidsbemiddelingsbureaus occasioneel een aantal prestaties en dan dient er voor elke opdracht een melding te worden verricht. Ofwel worden er structureel activiteiten in België verricht, en dan kan er een vereenvoudigde melding komen en die wordt dan gedaan voor 12 maanden. Die melding is, schrikt u niet, heel uitvoerig en moet de volgende gegevens bevatten.

Als algemene gegevens voor een werknemer of een zelfstandige moeten de volgende gegevens ingegeven worden: identificatiegegevens van de werknemer of de zelfstandige, de datum waarop de detachering in België begint, de datum waarop die eindigt, het soort van diensten die in België verricht zullen worden of de economische sector, de arbeidsplaats in België waar de prestatie effectief zal worden geleverd, de identificatiegegevens van de Belgische klant of opdrachtgever. Ook een lasthebber moet zijn identificatiegegevens vermelden indien hij de melding doet.

Specifiek en bijkomend voor de werknemer zijn de identificatiegegevens van de werkgever, de wekelijkse arbeidsduur van de werknemer, het uurrooster van de werknemer.

Specifiek en bijkomende gegevens voor de zelfstandige zijn het btw-nummer, het land van oorsprong en het ondernemingsnummer.

De gedetacheerde stagiairs moeten de volgende gegevens geven: de identificatiegegevens van de buitenlandse instelling waar de stagiair zijn studie of beroepsopleiding volgt, de identificatiegegevens van de Belgische instelling waar de stage wordt gevolgd, de identificatiegegevens van de stagiair, het nationaal identificatienummer in het land van oorsprong en de begin- en einddatum van de stage in België. Dat zijn heel veel gegevens die bij elke dienstverlening van een buitenlandse onderneming in België worden gevraagd. Of het om een werknemer of een zelfstandige gaat, maakt niet uit. Ik hou er dan ook nog rekening mee dat dat een terugkerende verplichting is. Ik vraag me af wat men bovenop die veelheid aan gegevens nog kan vragen in de registratie- of meldingsplicht. Ik zie niet in welke bijkomende melding nog kan worden gevraagd zonder te overlappen. Daarom denk ik dat we dat artikel niet moeten uitvoeren.

De heer Filip Watteuw: Minister, dat staat inderdaad op het einde van het advies. De Raad van State geeft aan dat er te weinig tijd was om na te gaan of er een overlapping bestaat tussen de meldingsplicht en de bij amendement voorgestelde registratieverplichting. Natuurlijk, ik zal het nog eens herhalen, de SERV heeft in september 2009 gevraagd om na te gaan of men kan werken met de registratieverplichting. Men heeft dat maanden laten liggen. In mei 2010 heeft de SERV gevraagd naar de stand van zaken rond Limosa en de registratieplicht. Enkele weken geleden werden wij geconfronteerd met dit ontwerp van decreet. U moet dus niet zeggen dat de Raad van State daar niet op ingaat. Dat is niet correct.

Als u er zo van overtuigd bent, minister, dat Limosa zoveel gegevens oplevert, en als u daar kunt mee werken, dan is het maar de vraag of u de combinatie Limosa/registratieplicht niet kon maken. U weet met de gegevens van Limosa niet op welke activiteiten binnen de private arbeidsbemiddeling men zich richt. Op dat moment zou u dat wel weten.

Minister Philippe Muylers: We hebben dit wel onderzocht. We zijn er bij dat onderzoek van uitgegaan dat – zoals de Raad van State zegt – men geen dubbel punt kan hebben met Limosa. Mijn antwoord aan de SERV bevatte dit element ook, dat men overlapping zou hebben met Limosa. Die elementen zijn naar voren gebracht, en niet gisteren, niet eergisteren en niet vorige week. Ik heb dat antwoord aan de SERV bezorgd. We hebben de keuze gemaakt, juist wegens de Limosa-verplichting, dat de melding niets zou bijbrengen.

De heer Filip Watteuw: Minister, u overtuigt mij niet, en u overtuigt de SERV niet. De raad wil nog altijd de registratieplicht.

De voorzitter: De heer Laurys heeft het woord.

De heer Jan Laurys: Voorzitter, minister, dames en heren, u hebt gelijk, mevrouw Ceysens, dit is een zeer technisch advies, maar wel vrij duidelijk. U doet wat u als juriste moet doen, en u doet dat met een zeker talent. U begint mist te spuien en teksten voor te lezen en op den duur slaagt u er zelfs in om de Raad van State het tegenovergestelde te laten zeggen van wat ze eigenlijk gezegd hebben.

Ik citeer uit voetnoot 13 van stuk 641-11. “De Raad van State, afdeling Wetgeving, betwijfelt evenwel of het eventuele toelaten van uitzendarbeid voor de gehele publieke sector waarvoor de Vlaamse overheid bevoegd is, als uitzondering op het thans geldende verbod terzake dat uit de federale wetgeving moet worden afgeleid, zou voldoen aan alle voorwaarden waaronder artikel 10 van de bijzondere wet van 8 augustus 1980 kan worden toegepast, aangezien, gelet op de aanzienlijke gevolgen van dergelijke maatregel, in geen geval sprake zou kunnen zijn van een marginale weerslag op de federale bevoegdheid.”

Mijns inziens, is dit net het omgekeerde van wat mevrouw Ceysens daarstraks heeft gezegd. De Raad van State verklaart hier dat het twijfelachtig is. Het is niet zo gesteld. Het wordt in het amendement niet gevraagd. Aangezien er in geen geval sprake van een marginale weerslag is, is het echter twijfelachtig. Die weerslag zou ernstig zijn en bijgevolg kan het niet.

De woorden van de heer Watteeuw zijn me daarstraks opgevallen. Het is maar een voorbeeld van de manieren waarop wordt geprobeerd rond dit duidelijk advies mist te spuien. Hij heeft verklaard dat op pagina 12 van het advies te lezen staat dat de Raad van State in het korte tijdsbestek niet meer heeft kunnen doen. Dat staat er echt niet. Er wordt niet naar het korte tijdsbestek verwezen. Er staat enkel dat het de Raad van State, afdeling Wetgeving niet duidelijk is of er een overlapping tussen de meldingsplicht en de bij amendement voorgestelde registratieverplichting is. De verwijzing naar de korte termijnen wordt er gewoon aan toegevoegd om de indruk te wekken dat alles hier snel en oppervlakkig moet gebeuren. Dit is een eenzijdige interpretatie van een zeer duidelijk advies.

Over de amendementen 37, 38, 39 en 40 van mevrouw Ceysens kan ik kort zijn. Ze vraagt te voorzien in een decretale basis om uitzendarbeid binnen de Vlaamse overheid en de ondergeschikte besturen toe te laten. Die vraag wordt gesteld door de formulering telkens naar de werkgevers uit de private en de publieke sector uit te breiden.

De Raad van State is heel duidelijk en treedt het standpunt van mevrouw Ceysens niet bij. Volgens de Raad van State is dit “zinledig” en “zonder voorwerp”. Enkel de federale overheid is bevoegd om de arbeidsrechtelijke en burgerrechtelijke aspecten van de uitzendarbeid te regelen. Die regeling maakt immers deel uit van het arbeidsrecht. We kunnen hier nog uren over blijven discussiëren. Het is echter niet mogelijk dit duidelijk advies van de Raad van State anders te interpreteren.

In amendement 38 probeert mevrouw Ceysens de publieke sector nog langs een zijweg bij de zaak te betrekken. Er staat immers dat de werkgevers uit de publieke sector zich bij het zoeken naar geschikte werknemers door de bureaus voor private arbeidsbemiddeling kunnen laten bijstaan. De Raad van State verwijst duidelijk naar Selor. Bovendien zijn de rechtspositieregelingen goedgekeurd. Dit probleem kan niet door middel van de indiening van een eenvoudig amendement worden opgelost.

Amendement 40 is in de ogen van de Raad van State onduidelijk. De Raad van State vraagt zich af wat hiermee wordt bedoeld. Het kan niet de bedoeling zijn de Vlaamse Dienst voor Arbeidsbemiddeling en Beroepsopleiding (VDAB) onder de privaatrechtelijke regeling van de arbeidsbemiddeling te laten vallen. Indien het dit niet is, maar het is een versterking van de amendementen 37, 38 en 39, dan is het duidelijk en wordt er verwezen naar wat hierover al eerder is gesteld. Tot daar de zeer duidelijke commentaar van de Raad van State.

De amendementen 41, 42 en 43 van de heer Sabbe hebben betrekking op de voorwaarden die de decreetgever de private arbeidsbemiddelaars wil opleggen. Deze eisen hebben betrekking op de naleving van een gedragscode. Het gaat ook om de strafbepalingen die hieraan zijn gekoppeld en om het opleggen van criteria inzake de kwaliteit en de deskundigheid.

Volgens de Raad van State zijn deze amendementen in strijd met artikel 16, lid 3, van de Dienstenrichtlijn. Dit mag dus niet zomaar in het ontwerp van decreet worden opgenomen. De heer Sabbe heeft trouwens zelf een paar keer naar artikel 16, lid 3 verwezen. Volgens dit artikel zijn deze eisen enkel gerechtvaardigd indien ze betrekking hebben op de openbare orde, de openbare veiligheid, de volksgezondheid of de bescherming van het milieu. De Raad van State is zeer duidelijk. De gedragscode is volledig in overeenstemming met artikel 16, lid 3.

Volgens de Raad van State kunnen we dit eruit laten. Dit brengt me echter bij de vraag wat precies aan de Raad van State is gevraagd. De indieners van de amendementen hebben de Raad van State om een juridische toetsing gevraagd. Over het ontwerp van decreet zelf is al eerder advies uitgebracht. De vraag heeft geen betrekking op de opportuniteit. Dat is trouwens de opdracht van de Raad van State niet. De Raad van State hoeft zich niet over de opportuniteit uit te spreken.

Op basis van de juridische toetsing verklaart de Raad van State dat het een mogelijkheid is. Aangezien dit binnen de discussie over de opportuniteit valt, betreft het hier een politieke beslissing. Het is niet aan de Raad van State die beslissing te nemen. In die zin ben ik het eens met de stelling dat in het advies staat. We kunnen het weglaten. Dat is echter onze beslissing. We hebben besloten dat niet te doen. Volgens de Raad van State zijn we hiertoe bevoegd. De Raad van State mengt zich hier niet in. Dit is heel duidelijk. Bovendien betreft het hier geen discriminatie.

Wat de vereisten inzake de kwaliteits- en deskundigheidsvoorwaarden betreft, heeft de heer Sabbe een half punt. Volgens de Raad van State is dit in overeenstemming met verdrag 181 van de Internationale Arbeidsorganisatie (IAO). Als de erkenning wegvalt, moeten de rechten van de werknemers en de werkzoekenden een gelijke mate van bescherming krijgen. De registratie zou hiervoor kunnen zorgen.

Of die eis conform is artikel 16, lid 3, van de Dienstenrichtlijn, nogmaals, daarvan zegt men dat het aan de decreetgever is om dat na te gaan. Inderdaad, maar dat moet niet in het decreet staan, laat dat duidelijk zijn. Dat kan in de memorie van toelichting, dat kan in de toelichting in de Handelingen, dat kan bij de uitleg, dat kan hier gebeuren, dat kan overal. Tot nu toe hebben we gehoord dat het in meer dan voldoende mate is gebeurd en dat dat geen probleem kan zijn.

Van de amendementen nummer 44 en 45 van de heer Watteeuw zegt de Raad van State dat het dezelfde zijn als de amendementen nummer 41 en 42 van de heer Sabbe. Daar wordt verder niet meer over gesproken. Amendement 46 en 47, over in hoeverre de verplichte registratie verenigbaar is met verdrag 181 van de Internationale Arbeidsorganisatie, daarmee gaat de Raad van State akkoord. Het afschaffen van de erkenning kan, maar men moet zien dat de pendant, de bescherming van de rechten van de werknemers, op dezelfde wijze gehandhaafd blijft. Het amendement 46 zegt dat die registratieverplichting meer in overeenstemming zou zijn te brengen met verdrag 181. Maar een registratieverplichting is niet onverenigbaar met artikel 16, lid 3, van de Dienstenrichtlijn zegt ook de Raad van State. Zelfde opmerking: dit is weer eens een opportuniteitskwestie. Het is een politieke beslissing. Als het gebeurt, geen probleem. Als het niet gebeurt, evenmin een probleem. Daar spreekt de Raad van State zich niet over uit. Dat heeft niets te maken met een juridische waarde, dat is een opportuniteitskwestie en het behoort het parlement toe om zich daarover uit te spreken. Daar moeten we nu niet over debatteren, dat is gebeurd bij het vorige debat.

Volgens mij is het heel duidelijk. Op heel de discussie over de Limosa-meldingsplicht heeft de minister uitvoerig geantwoord. Ik vind het eigenlijk wat ter kwader trouw dat de woordjes

‘binnen die termijn’ telkens worden ingevoerd. Als er een overlapping is, zegt de Raad van State, moet die worden weggewerkt. Maar er is in dezen geen overlapping. Bovendien moet amendement 46 worden aangepast. Dat is inmiddels gebeurd, er is een ander voorstel ingediend. Wat betreft amendement 47 is het schrappen van de registratie een bevoegdheid die de decreetgever toekomt en niet de Vlaamse Regering. Dat kan niet.

Het is een heel duidelijk advies van de Raad van State. We kunnen dat natuurlijk verdrinken in een enorm juridisch gespin, maar het is vrij klaar dat die amendementen niet kunnen worden aanvaard. Over amendement 42 kan er inderdaad een kleine discussie bestaan. Het is voldoende aangetoond, niet in het decreet maar in de debatten en in de Handelingen, dat de kwaliteits- en deskundigheidsvereisten verantwoord zijn en dat ze volledig beantwoorden aan artikel 16 van de Dienstenrichtlijn. *(Applaus bij de meerderheid)*

De voorzitter: Mevrouw Ceysens heeft het woord.

Mevrouw Patricia Ceysens: Ik waardeer de uiteenzetting van de heer Laurys omdat hij dat op een authentieke manier doet. Ik ken de heer Laurys en hij zal nooit de grote pleitbezorger zijn van uitzendarbeid bij de overheid. Daar kunnen we eerlijk in zijn, mijnheer Laurys. Ik waardeer dat ook. Ik ken ook uw bevoegdheidspunt waarbij u zich afvraagt of we dat wel in Vlaanderen moeten doen en of we dat nu absoluut moeten regionaliseren. Ik begrijp ook uw lezing.

Ik heb het daarentegen moeilijk met de uiteenzetting van de minister omdat ik ze niet authentiek vind. Meer nog, ik vind ze onvoorstelbaar, ten eerste omdat ik denk, minister, dat u wel voor uitzendarbeid bent in de overheid, maar dat u dat niet meer over uw lippen krijgt. U gedraagt zich als een windhaan eerste klas. Ten tweede kan ik me niet indenken dat u of uw fractie er niet voor zouden zijn dat dit in Vlaanderen moet kunnen. U doet alles om toch dat debat maar niet eerlijk te voeren. Nogmaals, het was pure woordenkrameriej.

Mijnheer Laurys, ik ken uw standpunt daarin. Natuurlijk is de wijze waarop je voor iets vecht, belangrijk bij de lectuur. Als de Raad van State zegt dat er twijfel bestaat, dan krijg ik het beeld van het glas dat halfvol of halfleeg is. Als je ervoor wilt gaan, zeg je: we gaan dat proberen. Als het voor u niet hoeft, dan is de zaak afgesloten en laat je ze rusten. Daarom waardeer ik uw uiteenzetting enorm. Ik vind ze authentiek, en wij verschillen daarin van mening. Ik heb het heel moeilijk met de minister omdat hij op twee domeinen geen enkele authenticiteit toont.

De heer Ivan Sabbe: Mijnheer Laurys, ik ben blij dat u zegt dat ik een half punt heb. Indien u de volledige waarheid gezegd zou hebben, zou u zien dat ik een volledig punt heb. U zegt eigenlijk een halve waarheid. Ik ben wel al blij dat we aan de helft van de waarheid zijn.

U vergist zich echter. Ik heb het nu specifiek over de kwaliteits- en deskundigheidsvereisten, kortom over de beroepsbekwaamheid. Op pagina 10, eerste alinea van zijn advies stelt de Raad van State heel duidelijk dat die voorwaarden naargelang onder andere de plaats van vestiging in feite maar aanvaard kunnen worden als er een motivatie bij is. Anders moeten die geschrapt worden. En nu komt het. U zegt dat die motivatie gegeven is in de memorie van toelichting, dat die is gegeven is in de commissie enzovoort. Maar daar gaat het in feite niet om. De motivatie die daar is gegeven, beantwoordt niet aan de criteria die Europa voorop stelt. Dat is het punt. Die beantwoordt niet aan een verband met openbare orde, openbare veiligheid, volksgezondheid en de bescherming van het leefmilieu. Dat is het punt. We hebben, om het in volkstaal te zeggen, veel gepalaverd. Maar die voorwaarden beantwoorden niet aan wat Europa voorschrijft. Vandaar dat mijn halve waarheid meteen een volle waarheid wordt.

De heer Filip Watteuw: Mijnheer Laurys, het klopt inderdaad dat het hier niet om een louter juridische kwestie gaat. Het is wel duidelijk dat het een opportuniteit is die het parlement al dan niet te baat zal nemen. Maar het is wel zo dat in de argumentatie, in de discussie vooraf Limosa niet het enige argument was. Er zijn verscheidene juridische

argumenten vanuit de Dienstenrichtlijn om te zeggen dat dit niet kan. Limosa was een belangrijk gegeven, maar niet het enige. Wat het advies van de Raad van State ten aanzien van mijn amendement duidelijk maakt, is dat een registratieplicht op zich wel degelijk kan. Als het een vrij eenvoudige manier van registreren is, wordt het zelfs in overeenstemming geacht met de Dienstenrichtlijn. Dat is in elk geval duidelijk. Men kan niet zomaar een registratieplicht wegvegen door te zeggen dat de Europese Dienstenrichtlijn daarmee in tegenstrijd is. Er is de discussie over de Limosaplicht. Dat is een andere discussie, die we net hebben gevoerd. Ik heb contacten gehad met de SERV na het advies van de Raad van State. Ik herhaal dat de partners in de SERV nog steeds vragen om een registratieplicht.

Minister Philippe Muyters: Voorzitter, ik wil twee punten naar voor brengen. De authenticiteit is er natuurlijk wel. Dit is een administratieve vereenvoudiging. Uit de RIA-toets (reguleringsimpactanalyse) blijkt duidelijk hoeveel miljoenen de sector door de administratieve vereenvoudiging zal besparen. In de plaats van een registratieplicht doen we hier de meest administratief vereenvoudigde zaak die we kunnen doen. Ik denk dat dat zeer authentiek is. Het ligt volledig in de lijn van wat ik altijd heb gedaan.

Mevrouw Ceysens, u zegt dat ik niet authentiek ben. U brengt hier nu een element in dat niet met de private arbeidsbemiddeling als dusdanig en de Dienstenrichtlijn te maken heeft om een ander debat te voeren. Dat is een onderdeel dat ik in deze discussie niet moet opnemen. Dat gaat ook niet. Het standpunt van mijn partij daarin is zeer duidelijk. Wij zijn voor uitzendarbeid in de private sector, maar dit is geen onderdeel van het regeerakkoord. Wij respecteren het regeerakkoord en brengen dat punt niet in de discussie. We houden er ons verder aan. Dit is geen element dat tijdens deze regeerperiode zomaar zal worden besproken, tenzij daarover in de regering een consensus bestaat. U moet dat niet in het geheel steken.

Ik heb overigens al gezegd dat het standpunt van mijn partij daarover duidelijk is. We kunnen daarover gerust met de partners van mening verschillen. Ik denk dat er ook geen enkel probleem is. Indien we met de regeringspartners over alle punten die niet in het regeerakkoord staan een eensgezind standpunt hadden, dan zouden we één partij moeten worden. De regering bestaat nog altijd uit drie partijen. Er is iets dat we willen uitvoeren. Dit maakt daar geen onderdeel van uit.

Mevrouw Patricia Ceysens: Ik wil nog iets duidelijk maken voor het verslag. De minister zei dat zijn partij voorstander is van uitzendarbeid in de private sector. Ik neem aan dat hij de openbare sector bedoelt.

De voorzitter: De heer Janssens heeft het woord.

De heer Chris Janssens: Minister, zonder mij te willen uitspreken over de inhoud van de amendementen van mevrouw Ceysens, die handelen over uitzendarbeid in de publieke sector, stel ik momenteel vast dat de discussie van vandaag tot in den treure bewijst dat in dit federaal georganiseerde land de regionale arbeidsmarkten niet efficiënt kunnen werken. Ook wat de uitzendarbeid betreft, is het dus onduidelijkheid troef.

Het feit dat we vandaag het grootste deel van de discussie hebben gevoerd op basis van een voetnoot van een advies van de Raad van State, zet de onduidelijkheid en de onwerkzaamheid van dit federale land voor wat onze arbeidsmarkt betreft, meer dan voldoende in de verf. Ik denk dat dit een boodschap is aan de vertegenwoordigers in dit halfroond die momenteel aan de federale regeringsonderhandelingen deelnemen, dat er absoluut een dringende nood is aan het verder regionaliseren van onze arbeidsmarkt.

Ik wil ook even verder ingaan op de amendementen van de heer Sabbe die handelen over het schrappen van die gedragscode en de criteria inzake kwaliteit en deskundigheid. Ook de Raad van State zegt in zijn meest recente advies, zijn spoedadvies van 19 november, dat de voorwaarde om de gedragscode na te leven in essentie niets toevoegt aan de gevolgen van andere voorwaarden die al in het ontwerp van decreet worden bepaald. Ook Federgon heeft samen met een aantal actoren uit het sociale middenveld in de commissie Economie

herhaaldelijk gezegd dat de gedragscode en de criteria van professionele deskundigheid geen wezenlijke wetgeving zijn. Volgens hen zouden ze zelfs de toets met de Dienstenrichtlijn niet doorstaan. Zij kunnen deel uitmaken van de autoregulering, maar dit hoefde niet vastgelegd te worden in een decreet, aldus een vertegenwoordiger van Federgon.

Tot slot wordt in de amendementen van de heer Watteeuw gepleit voor een registratieverplichting, net zoals ik dat twee weken geleden heb gedaan bij de bespreking van het algemene decreet. De Raad van State herhaalt nogmaals in zijn advies van 19 november 2010 dat de aan werknemers en werkzoekenden verleende rechten en bescherming door het IAO-verdrag (Internationale Arbeidsorganisatie) nummer 181 op een gelijkwaardige manier gewaarborgd moeten worden. En inderdaad, volgens de Raad van State kan een registratieverplichting daaraan tegemoetkomen. Ook de sociale partners waren unaniem wat dat betreft en pleitten allen voor een registratieverplichting.

Verder wil ik verwijzen naar mijn uiteenzetting van twee weken geleden over het ontwerp van decreet. Daarbij kwam ik tot de conclusie dat wij het ontwerp zoals dat vandaag door de regering wordt voorgelegd, niet zullen steunen.

Minister Philippe Muyters: Het is soms merkwaardig te zien waar men stopt bij het advies van de Raad van State. Mijnheer Janssens, u stopt bij de zin dat het niets toevoegt aan andere voorwaarden die in het decreet worden bepaald. In de volgende zin staat dan wel: “In dat opzicht lijkt die voorwaarde op zichzelf beschouwd dan ook verenigbaar met artikel 16.” Ik kan daar nu ook stoppen. U hebt zonet het advies van de Raad van State geciteerd. U stopt uw zin en ik voeg er de volgende zin aan toe. Dat staat bovenaan op bladzijde 10.

De heer Chris Janssens: Het gaat dan over de gedragscode. Ik denk dat wij op dat vlak van mening verschillen. Ik heb er in de commissie en ook twee weken geleden in deze plenaire vergadering voor gepleit om die gedragscode te schrappen, net zoals de collega's van de oppositie. We werden daarin gesteund door de meerderheid van de actoren uit het sociale middenveld. (*Applaus bij het Vlaams Belang*)

De voorzitter: De heer Van Malderen heeft het woord.

De heer Bart Van Malderen: Voorzitter, collega's, toen we hier twee weken geleden het ontwerp van decreet betreffende de private arbeidsbemiddeling bespraken, hebben wij gesteld dat ons betoog op vier punten was gebaseerd, namelijk dat dit parlement niet bevoegd is inzake interimwerk in het openbare ambt, dat het niet nodig was om de VDAB hier in te brengen, omdat dat een niet noodzakelijke vermenging van twee decreten en bijgevolg juridische onzekerheid zou opleveren, dat er geen probleem bestond met de gedragscode zoals die verwoord is, en ten slotte dat we met betrekking tot andere controlevormen de praktijk zouden moeten bekijken om te zien wat daar in de toekomst gebeurt. Welnu, op elk van die punten hebben wij gelijk gekregen van de Raad van State.

Ik wil me dan ook aansluiten bij de blijken van appreciatie zoals die verwoord zijn door de heer Laurys ten aanzien van het ongebreidelde en tomeloze optimisme van mevrouw Ceysens. Optimism is a moral duty. Vanuit dat optimisme brengt zij hier ook een aantal innovatieve concepten binnen, waarvoor dank. We gaan ministers en parlementsleden nu beoordelen op authenticiteit. Ik wil dat gerust bekijken. Misschien kan dat deel uitmaken van het Plenumplan van de voorzitter. Maar in afwachting zouden we het misschien toch kunnen houden bij juridische en legistische argumenten. En daarin is het duidelijk dat de Raad van State het gros van de amendementen die hier voorliggen, kraakt.

Mevrouw Ceysens, u hebt met citaten geprobeerd om daar wat leven in te pompen, maar wie het in zijn geheel leest, stelt vast dat – ik citeer – “de zienswijze niet kan worden bijgetreden”. Dat is de conclusie voor amendementen 37 en 39. En daar staat wat wij hier twee weken geleden ook al hebben gezegd: het komt uitsluitend aan de federale overheid toe om de Dienstenrichtlijn om te zetten voor wat betreft interimarbeid in de overheidssector. Men noemt uw argumenten verder “zinledig” en “zonder voorwerp”. De lange voetnoot die u

net hebt geciteerd, eindigt met de stelling dat “er in geen geval sprake zou kunnen zijn van een marginale weerslag op de federale bevoegdheid”. Dat is duidelijk.

Eigenlijk zegt de Raad van State in die voetnoot op een beleefde manier: bezint eer ge begint en nog eens dergelijke initiatieven gaat indienen. U kondigt het tegendeel aan. Dat lijkt me eerlijk gezegd niet zo verstandig.

Over amendement 38 en de relatie tot Selor zegt de Raad van State heel duidelijk dat, als het gaat over benoemingen van onbepaalde duur, u daar sowieso geen keuze in hebt. Men maakt daar inderdaad een opening met betrekking tot contractuelen, maar daarvoor hadden we dit decreet en dit amendement niet nodig, noch het advies van de Raad van State. We hebben hier immers al jaren Jobpunt Vlaanderen, dat zich perfect binnen dat wettelijke kader begeeft. Nieuwe initiatieven lijken ons ten eerste niet nodig, en ten tweede zouden ze alleen maar bijdragen tot meer rechtsonzekerheid. Het zou dus bijzonder kwalijk zijn mochten we daarop ingaan.

We kunnen het nieuwe amendement dat hier is voorgelegd, ook alleen maar kwalificeren als een slecht amendement. We hoeven alleen maar te kijken naar de verantwoording, waarin u zegt dat het advies van de Raad van State “niet zo expliciet” is. Daarmee geeft u eigenlijk aan dat het op andere punten wel bijzonder expliciet is. Maar “niet zo expliciet” lijkt mij toch een zeer wankel basis te zijn om hier een avontuur te beginnen dat ons ik weet niet waarheen zou leiden.

Dat brengt mij bij de amendementen die zijn voorgesteld en verdedigd door de heer Sabbe. Ook hier verwijs ik naar de bespreking van twee weken geleden. Mijnheer Bouckaert, u stelde toen dat de gedragscode de toetsing nooit zou doorstaan, omdat het bijkomende regels zijn die we opleggen. Ik heb u toen gezegd dat u een perfect legitiem standpunt hebt verwoord, omdat het een politiek standpunt was, en dat we moesten kijken wat de juridische analyse van die gedragscode zou zijn.

De juridische analyse hebben we. De Raad van State stelt uitdrukkelijk dat de gedragscode, zoals verwoord in de memorie van toelichting, kan. Collega Bouckaert, uw standpunt is legitiem, maar het is een politiek standpunt en geen juridisch. De Raad van State bevestigt ons dus in de vrije keuze en zegt dat er in elk geval geen sprake kan zijn van discriminatie omdat de code voor iedereen geldt die op ons grondgebied actief is. Het gaat dus over een keuze. Een politieke keuze die u maakt door een amendement in te dienen dat elke controle schrapt of een keuze die wij maken door er via een gedragscode voor te zorgen dat de deloyale concurrentie zich in deze sector niet kan installeren. Deloyale concurrentie is slecht voor de interimsector in zijn geheel, voor de bedrijven, voor de economie, maar is ook heel slecht voor de sociale bescherming van de werknemers die in die sector actief zijn.

De voorzitter: De heer Bouckaert heeft het woord.

De heer Boudewijn Bouckaert: Ik ben blij dat u mijn standpunten als legitiem kwalificeert – dat is al een vooruitgang –, maar u zegt dat het politieke standpunten zijn en geen juridische. Ik wil toch nog eens herhalen wat ik heb gezegd. Ik heb gezegd dat niet alleen de vergunningsregeling die wordt afgeschaft – en dat is een goede zaak – moet worden verantwoord op basis van de criteria van de Dienstenrichtlijn, maar ook de inhoudelijke regels die worden gesteld. Dat is een juridisch argument en dat staat zo in de Dienstenrichtlijn. De Raad van State herhaalt dit wat betreft de regel die door het amendement-Sabbe zou moeten worden afgeschaft. Dat is een puur juridische regeling.

Als de minister zich daarnet smalend uitliet over professoren – en hij zal waarschijnlijk mij hebben bedoeld –, dan heeft hij mij daarin verkeerd geciteerd. Ik zeg niet dat die inhoudelijke regels niet kunnen, maar ik zeg dat ze ook aan de toets van de evenredigheid en van de effectiviteit van de openbare orde moeten worden onderworpen. Dat is niet het geval. In één geval – het amendement-Sabbe – is dat erkend door de Raad van State. U kunt daar niet

onderuit. Vlaanderen zal daar nog gevolgen van ondervinden, en ik zeg dat niet met leedvermaak.

De heer Bart Van Malderen: Door zich uit te spreken over het amendement-Sabbe geeft de Raad van State ook een beoordeling over wat vandaag in het voorlopig goedgekeurde document staat. In die zin is aangetoond dat minstens de Raad van State vindt dat de drie regels van de Dienstenrichtlijn adequaat zijn afgetoetst.

De heer Boudewijn Bouckaert: Vindt u dan ook dat de meerderheid het amendement-Sabbe misschien kan goedkeuren om juridisch volledig in orde te zijn? Doe eens een geste en geef de oppositie gelijk wanneer ze gelijk heeft, want dat zou de kwaliteit van het Vlaams Parlement doen stijgen.

De heer Bart Van Malderen: Als de vos de passie preekt, boer let op uw ganzen.

De heer Boudewijn Bouckaert: De vossenjacht is niet geopend, hoewel de heer Sabbe dat gevraagd heeft.

De heer Bart Van Malderen: Als de vos de passie preekt, boer let op uw ganzen, want het is niet omdat de Raad van State zegt dat er geen juridische bezwaren zijn tegen het amendement-Sabbe dat het ook opportuun is.

Ik heb gezegd dat we in een politieke discussie zitten tussen twee modellen, waarbij een model de bedoeling heeft om blijkbaar alle regels en controle overboord te gooien en een ander model de bedoeling heeft om ervoor te zorgen dat via een gedragscode die sector gezond blijft en dat de basisrechten van werknemers ook in de toekomst worden gerespecteerd. Vandaar de keuze voor een gedragscode waarmee meteen ook de opmerking van de Raad van State met betrekking tot het formeel ontbreken in de memorie van toelichting van een verwijzing naar het IAO-verdrag is opgelost. Dit decreet, van bij de indiening tot deze bespreking, spint zich rond dat gegeven en daarmee is aan de vraag van de Raad van State tegemoetgekomen.

Bovendien, als de brief die de minister aan de SERV heeft geschreven mee in de stukken wordt geschoven, hebben we daar een sluitende juridische onderbouwing.

Dat brengt me tot de aangepaste amendementen van de heer Watteeuw. Ook daar zegt de Raad van State dat het kan, mits een aantal aanpassingen die u hebt verricht, maar hij heeft niet gezegd dat het een verbetering is. U hebt daarnet in uw betoog gezegd dat de Raad van State dit een verbetering vindt, maar die doet dat niet. De Raad zegt dat het kan, net zoals hij zegt dat het bestaande ontwerp kan. We hebben gezegd – en ik herhaal het nog een keer – om minstens te starten met de gedragscode zoals ze is uitgewerkt.

Er zijn ook onzekerheden over andere modellen. Er is al uitgebreid verwezen naar Wallonië. The proof of the pudding will be in the eating. Als die registratieregeling in Wallonië wordt afgeschoten, dan zouden we ons misschien plotseling op heel glad ijs bevinden. Als blijkt dat de gedragscode niet goed werkt, kan dit parlement nog altijd de nodige aanpassingen verrichten. In de tussentijd lopen we veel minder het risico dat we door Europa worden teruggefloten. In elk geval lichten we de hypotheek van een zware boete die vandaag op de schouders van de Vlaamse belastingbetaler rust. (*Applaus bij de meerderheid*)

De heer Filip Watteeuw: De heer Van Malderen beschuldigt me ervan ten onrechte gesteld te hebben dat dit een verbetering zou zijn en dat de registratieplicht beter is. Ik veronderstel dat hij het IAO-verdrag 181 belangrijk vindt. Als ik daarvan uitga en ik lees dan dat de registratieverplichting in dat opzicht geacht kan worden de ontworpen regeling meer in overeenstemming te brengen met die verplichtingen, dan denk ik dat dit een verbetering is.

De voorzitter: De heer Diependaele heeft het woord.

De heer Matthias Diependaele: Ik ga kort zijn, want eigenlijk is alles al gezegd. De heer Laurys heeft daarnet in mijn ogen een bijzonder correcte analyse gegeven van zowel het

probleem, de discussie, het advies van de Raad van State als de keuze die de meerderheid daarover maakt.

Ik geef alleen een korte algemene beschouwing. Mevrouw Ceysens, ik kan wel waarderen dat u zich weert als een duiveltje in een wijwatervat, maar ik moet u toch zeggen dat het pannetje van uw grootmoeder van twee weken geleden niet meer bakt of gewoon dat het niet meer pakt. Ik mocht u daarnet niet onderbreken. U zei dat het geen gemakkelijk advies was. Ik denk dat het wel een duidelijk advies is. Het geheel is een technische aangelegenheid, maar het advies is heel duidelijk, zeker over dat punt van de impliciete bevoegdheden.

Ik bekken dat ik me twee weken geleden na het debat een beetje gefrustreerd voelde omdat ik niet tevreden was over het feit dat ik niet de juridisch parate kennis had om erop in te gaan. Ik heb het diezelfde avond nog opgezocht, en ik heb het ook gevraagd aan een bijzonder intelligente en hooggewaardeerde professor. Die heeft me bevestigd dat impliciete bevoegdheden hier niet van toepassing zijn. Ik wilde u daarnet onderbreken tijdens het debat, maar u leest die voetnoot 13 verkeerd. Impliciete bevoegdheden mogen niet meer dan een marginale weerslag hebben op federale bevoegdheden. De Raad van State zegt dat ze dat hier niet kunnen zeggen omdat het wel meer dan een marginale weerslag zou hebben op die federale bevoegdheid. Impliciete bevoegdheden zijn hier niet van toepassing. We zijn inderdaad ook van mening – ik kan u daarin gelijk geven – dat die bevoegdheid naar Vlaanderen moet komen. Laat dat duidelijk zijn.

Ik kom straks nog terug op de uitzendarbeid in de publieke sector, maar ik heb het eerst over de gedragscode en de kwaliteit- en deskundigheidsvereisten. Het is inderdaad zo dat we hier een politieke afweging maken. De Raad van State laat ook duidelijk toe dat we die maken. De keuze ligt hier bij ons. Ik citeer mevrouw Van Volcem die vorige week zei dat deze regering of de meerderheid kiest voor de administratieve vereenvoudiging. Leer daarmee leven. Het gaat om 8 miljoen euro uitgerekend in de reguleringssimpactanalyse of RIA die we gaan besparen. Daarom kiezen we voor de afschaffing van de registratieplicht, maar om te voldoen aan het IAO-verdrag 181 moeten we een aantal voorwaarden inbouwen.

Mevrouw Ceysens, het was twee weken ook al duidelijk, u wilt absoluut dat er een verschil in mening duidelijk wordt tussen de N-VA en onze regeringspartner sp.a. Er zijn wel meer punten waarover we van mening verschillen met de socialisten. Ik kan u een heel lang lijstje geven.

Op zich is dat echter geen probleem. We hebben duidelijke afspraken gemaakt in het regeerakkoord, en we zijn het daar allemaal over eens. Dit is niet onze bevoegdheid, dus is het ook niet nodig dat we daar afspraken over maken. Was u het altijd eens met Ecolo en de PS toen u paars-groen en paars hebt gemaakt? Ik hoop het u niet te horen verklaren.

Als u dan toch een meningsverschil wilt aanhalen tussen sp.a en de N-VA in de regering, dan zou ik, als ik u was en strategisch bekeken, een onderwerp nemen waartoe u niet zelf 8 jaar lang gefaald hebt om het geregeld te krijgen in de federale regering. Dat blijft immers de kern van uw probleem. (*Applaus bij de meerderheid*)

Mevrouw Patricia Ceysens: In het advies laat de Raad van State met de zinsnede “aldus begrepen” zelf de mogelijkheid open dat men het misschien niet goed heeft begrepen. Dat is een teken dat het toch niet zo eenvoudig is. Vervolgens komt de Raad van State met die vreemde redenering waarbij wordt gesteld dat we in een decreet mogen zeggen dat de mensen zich mogen aanbieden. Ze nemen aan dat het dat is dat we hun zouden hebben gevraagd. Ze zeggen zelf dat dit misschien niet zo is, maar dat ze het dan niet goed hebben begrepen. In voetnoot 13 geven ze echter dan toch enigszins een mening over dat andere, mochten we hun dat hebben gevraagd. Dat is wat we hun hadden willen vragen.

Mijnheer Diependaele, u zegt te besparen, maar u voert nieuwe lasten in, namelijk de gedragscode en de kwaliteitseisen. Daar hebben we het over gehad. Natuurlijk kunt u zeggen dat de Raad van State u een opportunistische keuze laat. Dat klopt. Dat is de politieke keuze.

Besef echter wel dat er bij de finale toets bij Europa geen opportuniteitskeuze zal zijn, en dat is de keuze die ons duur te staan zal komen. U hebt het voordurend over de boete die de regering zou kunnen oplopen, niet door het arrest dat de voorzitter heeft gebruikt, maar van de Europese Commissie. Dat was de juiste motivering voor de regering om een spoedbehandeling te verantwoorden. Het zal Europa zijn dat uiteindelijk zal uitmaken of dit kan volgens de Dienstenrichtlijn. Bij Europa zal het juist moeten zijn.

Minister Philippe Muyters: Mevrouw Ceysens, u zegt dat het invoeren van de gedragscode een bijkomende last is. Is er in het huidige decreet, dat van toepassing is tot dit decreet van toepassing wordt, sprake van een gedragscode voor deze private arbeidsbemiddeling?

Mevrouw Patricia Ceysens: We hebben het daar lang over gehad met de sector.

Minister Philippe Muyters: Ik denk dat u weet dat er vandaag een gedragscode van toepassing is. Er blijft een gedragscode van toepassing.

Mevrouw Patricia Ceysens: U tilt de gedragscode op decretaal niveau, en dat was niet het geval.

De heer Matthias Diependaele: Het Hof van Justitie van de Europese Unie zal op bepaalde punten nog moeten schiften. Er zijn immers nog heel wat zaken in heel de Dienstenrichtlijn die nog onduidelijk zijn. Dat gaat dan verder dan die private arbeidsbemiddeling.

Mevrouw Ceysens, u hebt zelf gezegd dat de Raad van State u verkeerd heeft begrepen. Alleen al voor de rechtszekerheid zou ik dat amendement dan verwerpen, want blijkbaar is het dan toch niet helemaal duidelijk. We blijven erop terugkomen: de RIA gewaagt van een administratieve kostenbesparing van 8 miljoen euro. Ik denk dat u daar echt niet onderuit kunt. Die gedragscode bestond inderdaad reeds.

De heer Chris Janssens: Minister, wat die gedragscode betreft, heb ik er nog even het advies opnieuw op nagelezen. Daarnet vulde u het citaat aan dat ik daaruit had gegeven. Dan gaat het over bladzijde 9 en het vervolg op bladzijde 10. Ik denk dat u ook wat selectief bent geweest bij het citeren van het advies. De slotzin van die paragraaf stelt immers: “Niettemin staat het de decreetgever vrij om, zoals in amendement 41 wordt voorgesteld, de bedoelde voorwaarde, evenals de erop betrekking hebbende strafbepaling (amendement 43) uit het decreet weg te laten.” Met de voorwaarde wordt dus bedoeld op die gedragscode. Net daarover was het me te doen. U en de meerderheid hebben inderdaad de politieke keuze gemaakt om die gedragscode hierin op te nemen, terwijl wij als oppositiepartijen samen hebben gevraagd die gedragscode te schrappen uit het decreet.

De voorzitter: Mevrouw Ceysens heeft nieuwe amendementen 50 en 51 ingediend en haar oorspronkelijke amendementen 38 en 39 ingetrokken. (Zie *Parl. St. Vl. Parl.* 2009-10, nrs. 641/8 en 641/13)

De heer Watteeuw heeft nieuwe amendementen 48 en 49 ingediend en zijn oorspronkelijke amendementen 44 tot en met 47 ingetrokken. (Zie *Parl. St. Vl. Parl.* 2009-10, nr. 641/12)

De heer Sabbe handhaaft zijn amendementen. (Zie *Parl. St. Vl. Parl.* 2009-10, nr. 641/8)

De artikelsgewijze bespreking is gesloten.

We zullen straks de aangehouden stemmingen over de amendementen en de artikelen en de hoofdelijke stemming over het ontwerp van decreet houden.

■

VOORSTEL VAN DECREET van mevrouw Liesbeth Homans, de heren Bart Martens, Ludwig Caluwé en Wilfried Vandaele, de dames Michèle Hostekint en Katrien Schryvers en de heer Ward Kennes houdende wijziging van het decreet van 27 april 2007 houdende vaststelling van het wapen en de vlag van de provincies, gemeenten en districten en de Vlaamse Gemeenschapscommissie – 476 (2009-2010) – Nrs. 1 tot en met 3

Algemene bespreking

De voorzitter: Dames en heren, aan de orde is de algemene bespreking van het voorstel van decreet.

De heer Caron, verslaggever, heeft het woord.

De heer Bart Caron: Ik verwijs naar het uitstekende schriftelijke verslag.

De voorzitter: Mevrouw Homans heeft het woord.

Mevrouw Liesbeth Homans: Ik houd het kort. Het is een eenvoudig voorstel van decreet, dat tegemoet komt aan de problemen die zich in sommige districten in Antwerpen voordoen. In het decreet van 2007 wordt aan districten verplichtingen opgelegd in verband met hun wapenschild en vlag. Dat probleem lost dit decreet eenvoudig op. In de commissie was daarover bijna consensus. Ik sluit hiermee mijn bespreking van het verslag.

De voorzitter: De heer Van Mechelen heeft het woord.

De heer Dirk Van Mechelen: Het is jammer dat de verslaggever geen verslag heeft gedaan. Dan hadden we de zwakheden van het decreet kunnen benoemen. Er was geen consensus, ik denk integendeel dat men hier een serieuze fout begaat.

De voorzitter: Vraagt nog iemand het woord? *(Nee)*

De algemene bespreking is gesloten.

Artikelsgewijze bespreking

De voorzitter: Dames en heren, aan de orde is de artikelsgewijze bespreking van het voorstel van decreet.

De door de commissie aangenomen tekst wordt als basis voor de bespreking genomen. (Zie *Parl. St. VI. Parl. 2009-10, nr. 476/3*)

– *De artikelen 1 tot en met 3 worden zonder opmerkingen aangenomen.*

De artikelsgewijze bespreking is gesloten.

We zullen straks de hoofdelijke stemming over het voorstel van decreet houden.

■

VOORSTEL VAN RESOLUTIE van de dames Tinne Rombouts, Els Robeyns en Tine Eerlingen en de heren Jos De Meyer, John Crombez, Mark Demesmaecker en Jan Verfaillie betreffende het toekomstige Europese landbouwbeleid na 2013 – 705 (2010-2011) – Nrs. 1 en 2

Bespreking

De voorzitter: Dames en heren, aan de orde is de bespreking van het voorstel van resolutie.

De heer Sintobin, verslaggever, heeft het woord.

De heer Stefaan Sintobin: Voorzitter, collega's in de zaal signaleren me te verwijzen naar het schriftelijke verslag, maar ik dacht niet dat dat de bedoeling was.

De voorzitter: Het staat u als verslaggever vrij om verslag te doen.

De heer Stefaan Sintobin: Ik zal het kort houden. Op 10 november 2010 besprak de commissie het voorstel van resolutie betreffende het toekomstige Europese landbouwbeleid na 2013. Ik verwijs verder naar het schriftelijke verslag. (*Opmerkingen*)

Het is natuurlijk het een of het ander. Er is bij het begin van de legislatuur gevraagd om de verslagen toe te lichten, maar ik merk nu dat er weerstand tegen is en dus verwijs ik naar het schriftelijke verslag.

De voorzitter: Mijnheer Sintobin, ik zal u zelfs meer vertellen. Deze week is op het Uitgebreid Bureau zelfs heel uitdrukkelijk gevraagd om dit soort verslaggeving níét af te schaffen. Zelf vind ik dat het verslag geen loutere weergave moet zijn van alles wat in de commissie is gezegd. Dat kan men immers perfect nalezen doordat de stukken snel beschikbaar zijn.

Mijnheer Sintobin, met alle respect en waardering, als u als verslaggever hier verslag wilt uitbrengen, mag u dat van mij doen. Ik heb daar geen enkel probleem mee.

De heer Stefaan Sintobin: Voorzitter, ik ga daarmee akkoord, maar er moeten toch duidelijke afspraken worden gemaakt.

Ik heb me de moeite getroost om dit verslag voor te bereiden, net zoals het verslag over het volgende voorstel van resolutie. Maar ik zie dan dat er collega's zijn die liever hebben dat ik geen verslag uitbreng. Dan hoeft het voor mij niet meer. Daarom verwijs ik nogmaals naar het schriftelijke verslag.

De voorzitter: Mijnheer Sintobin, als u als verslaggever verslag wilt uitbrengen, mag u dat gerust doen. Daar heb ik geen enkel probleem mee.

De heer Stefaan Sintobin: Neen, want er zijn hier mensen die waarschijnlijk hun trein willen halen. Ik denk dat er geen treinen meer zijn naar de Westhoek.

De voorzitter: Mijnheer Sintobin, dat interesseert mij niet. Ik heb die opmerking, dat 6 uur 's avonds al heel laat is, ook al gekregen. Dat interesseert mij niet. Maar goed, als u niet wilt, dan kan ik u niet dwingen.

Mevrouw Rombouts heeft het woord.

Mevrouw Tinne Rombouts: Voorzitter, ik wil de heer Sintobin vragen om het verslag van dit belangrijk voorstel van resolutie toch uit te brengen. Het gaat om het Europees landbouwbeleid na 2013. Het is belangrijk dat ons parlement zich daarover degelijk kan uitspreken. Ik stel daarom voor dat de heer Sintobin, met alle respect van de collega's, het verslag toch uitbrengt.

De voorzitter: De heer Tommelein heeft het woord.

De heer Bart Tommelein: Ik heb de heer Sintobin horen zeggen dat dit ook geldt voor zijn verslag van het voorstel van resolutie over het visserijbeleid. Ik wil daarover iets zeggen. Is het feit dat er wordt verwezen naar het schriftelijk verslag nu afgesloten? (*Opmerkingen*)

De heer Sintobin heeft het recht om zelf te beslissen wat hij doet.

De voorzitter: De heer Verfaillie heeft het woord.

De heer Jan Verfaillie: Wat is er nu concreet afgesproken?

De voorzitter: De heer Sintobin heeft heel duidelijk gezegd dat hij geen verslag wil uitbrengen omdat een aantal collega's hem aanmanen om het kort te houden.

De heer Jan Verfaillie: Maar dat ging over landbouw. De heer Tommelein wil een betoog houden over het tweede voorstel van resolutie, over de visserij. Maar het is toch de bedoeling dat eerst het eerste voorstel van resolutie wordt besproken?

De voorzitter: We hebben het nu eerst over het voorstel van resolutie over het toekomstige Europese landbouwbeleid na 2013.

De heer Dirk Peeters heeft het woord. *(Opmerkingen)*

Ja, ik weet dat er een verschil bestaat tussen landbouw en visserij. Dat heb ik nu ook door.

De heer Dirk Peeters: Voorzitter, ik betreur het dat we een heel belangrijk beleidsthema van de landbouw, dat in de Europese context op een kantelpunt staat, hier een beetje onder de deur vegen. Zo'n belangrijk dossier moet niet in twee minuten passeren, we hebben hier al lang genoeg tijd verloren met andere zaken.

Mijnheer Sintobin, als er dan toch geen verslag komt, dan wil ik toch de houding verduidelijken die Groen! heeft aangenomen ten opzichte van de resolutie van de meerderheid. Wij vonden de voorbereiding in de commissie, met name de hoorzitting ter voorbereiding van deze resolutie, heel interessant en belangrijk. Wij vonden in de tekst van de meerderheid veel waardevolle zaken, maar wij hebben ons toch onthouden omdat er ook veel zaken niet in staan. Als we een Europees landbouwbeleid anno 2013 willen verduurzamen en heroriënteren, moeten we daarin andere klemtonen kunnen leggen. Ik wil hier even op een drafje overlopen waar wij die klemtonen hadden willen leggen.

Wij hebben een ander voorstel van resolutie ingediend. Dat heeft het in de commissie niet gehaald. Ik zal het hier niet hernemen. Maar ik wil wel toelichten waarom we ons hebben onthouden bij het voorstel van de meerderheid.

Wij willen de sector landbouw sneller verduurzamen dan nu is gepland door in te zetten op een transitiebeleid. Wij hebben ook voorbehoud gemaakt bij de huidige vleesconsumptie en -productie. Wij vinden het belangrijk dat daarop wordt teruggekomen en dat er een beperking wordt ingevoerd voor de vleesproductie omdat dit globaal en wereldwijd een probleem is. De Vlaamse Regering is duidelijk voorstander van ggo's. Daarover wordt in dit voorstel van resolutie met geen woord gerept. Wij achten dat niet opportuun en vinden dat Europa daarover een gemeenschappelijk standpunt moet innemen in plaats van de verdeelde houding die men nu aanneemt. Dat gemeenschappelijk standpunt moet ggo's bannen in plaats van ze aan te moedigen.

Van belang lijkt ons ook dat we het op te richten plattelandsfonds spijzen met Vlaamse middelen en dat we daarvoor geen Europese middelen van de tweede landbouwpijler afsnoepen.

We vragen ook meer begeleiding voor landbouwers om uit de fossiele brandstoffen te stappen en we vragen een snelle beëindiging, ook op Europees niveau – een discussie die nu toch bezig is – om af te stappen van het telen van energiegewassen. We vinden het belangrijk dat de familiale landbouw een betere financiële ondersteuning krijgt en dat er ook voor die groep van landbouwers een recht is op vrije vereniging.

Vervolgens vinden we dat er meer moet worden geïnvesteerd in het wetenschappelijk onderzoek over de problematiek van de bestuiving in het algemeen en de problematiek van de bijenverdwijnziekte in het bijzonder. Ten slotte vragen we meer ondersteuning voor de sector van de biolandbouw en voor de landbouwers die de overschakeling willen maken. Dit is onze reactie op het voorstel van de meerderheid.

De voorzitter: De heer De Meyer heeft het woord.

De heer Jos De Meyer: Gezien het belang van het thema, had ik gehoopt op een verslaggeving. Daarmee herhaal ik wat anderen al hebben gezegd. De commissie geeft op een bijna voorbeeldige manier opvolging aan Plenum 2009-2014. We hebben daar eerst een gesprek over gehad met de administratie, daarna hebben we hoorzittingen gehad met het middenveld en een debat met de minister, en uiteindelijk hebben we voorstellen van resolutie besproken, die door geen enkele partij werden verworpen.

We zullen de minister van Landbouw en de Vlaamse Regering verder opvolgen in wat ze doen met dit voorstel van resolutie. Ik wil de collega's die hieraan hebben meegewerkt, hiervoor bedanken.

De voorzitter: Mevrouw Rombouts heeft het woord.

Mevrouw Tinne Rombouts: De toelichting bij het voorstel van resolutie is duidelijk, maar ik wil ingaan op enkele inhoudelijke punten van de heer Peeters en waarom zijn fractie het voorstel van resolutie van de meerderheid niet heeft goedgekeurd. Enkele punten zijn aan bod gekomen tijdens de bespreking in de commissie.

De heer Peeters had het over de vleesconsumptie, ggo-vrije teelten en de bijenverdwijnziekte. We zijn van mening dat dit niet thuishoort in het gemeenschappelijk landbouwbeleid. De heer Peeters verwijst voor de ggo-problematiek naar Europa, en om daarover een gezamenlijk beleid uit te bouwen. Dat hoort niet thuis in het gemeenschappelijk landbouwbeleid. Daarom is dat niet opgenomen in het voorstel van resolutie.

Als er wordt gezegd dat er sneller naar verduurzaming moet worden overgegaan, moeten we enige realiteitszin aan de dag leggen. Het is belangrijk dat, als er bepaalde omschakelingen moeten gebeuren, de economische sector de kans krijgt om die omschakeling voor te bereiden en ook uit te voeren. Dan is een overgangsmaatregel zeker belangrijk. Het is niet haalbaar om zomaar te zeggen dat alles veel sneller moet gaan, los van andere consequenties. Zeker de sector heeft dat in de hoorzittingen aangegeven.

Ook in ons voorstel van resolutie is het verhaal van de vrije vereniging opgenomen. Wij stellen dat de ggo-kennis die we hebben in de Vlaamse groentesector, zelfs een voorbeeld kan zijn voor Europa. Ook voor andere sectoren is dat zo. Dat geven we mee als suggestie in ons voorstel van resolutie.

Wat de familiale landbouw betreft, de heer Peeters weet dat de discussie gaat over wat de definitie is van familiale landbouw. In de hoorzittingen hebben we vastgesteld dat daarover heel moeilijk een duidelijke definitie op te stellen is. Daarom doen wij geen uitspraken over wat en hoe de familiale landbouw moet zijn. We schuiven wel de doelstellingen naar voren voor het Europese landbouwbeleid.

De voorzitter: De heer Tommelein heeft het woord.

De heer Bart Tommelein: Collega's, we zullen dit voorstel van resolutie steunen, we zullen voor stemmen, maar op één voorwaarde. De heer Callens heeft me gezegd dat we de titel van het voorstel moeten wijzigen in 'het Europese land- en tuinbouwbeleid', want blijkbaar was er daar een overeenkomst over. We scharen ons dus achter het voorstel van resolutie. We reiken de hand aan de meerderheid, want als in de toekomst dergelijke voorstellen van resolutie worden gemaakt, willen we ze gerust mee indienen.

De voorzitter: De heer De Meyer heeft het woord.

De heer Jos De Meyer: We hebben de suggestie van de heer Callens om een aantal aanpassingen aan te brengen, besproken. De heer Callens was het in de commissie met ons eens. We hebben hem voorafgaandelijk ook het verslag gestuurd en ik heb vernomen dat hij het er volledig mee eens was, want hij had geen opmerkingen gemaakt. Nu opnieuw aanpassingen aanbrengen, mijnheer Tommelein, vind ik eerlijk gezegd niet goed. Ik meen dat we hebben gedaan wat uw collega heeft gevraagd.

De voorzitter: De heer Sintobin heeft het woord.

De heer Stefaan Sintobin: Voorzitter, de nieuwe doelstellingen van het Europese gemeenschappelijke landbouwbeleid zorgen voor vele vragen en onzekerheden, en ook voor twijfel en onrust bij onze Vlaamse land- en tuinbouwers. Voor onze fractie is de land- en tuinbouwsector niet alleen een economische sector, maar des te meer een belangrijke strategische sector. De land- en tuinbouw in Vlaanderen, en bij uitbreiding in Europa, zorgt

immers voor de voedselvoorziening van een samenleving, voor de voedselvoorziening van een volk. Dat op zich is al een reden om de sector niet te benaderen zoals om het even welke andere economische sector.

De land- en tuinbouwsector verdient ook op Europees niveau alle mogelijke steun, ook op financieel vlak. De maatschappelijke discussie over een verantwoord Europees landbouwbudget is voor onze fractie dan ook niet meer dan stemmingmakerij, maar onze fractie kan zich terugvinden in de krijtlijnen van dit voorstel van resolutie. Hoewel we een toch wel eurokritische partij zijn, vinden we een sterk Europees gemeenschappelijk landbouwbeleid, op voorwaarde dat rekening wordt gehouden met onze specifieke landbouwkenmerken, een noodzaak.

Uit de bespreking van dit voorstel van resolutie – en normaal zou dat ook blijken uit het verslag erover – onthouden we vooral dat ook de meerderheid niet wil raken aan de directe inkomenssteun voor onze land- en tuinbouwers en dat ook zij ervan uitgaat dat de middelen voor het gemeenschappelijk landbouwbeleid gehandhaafd moeten blijven om een sterk landbouwbeleid mogelijk te maken. Onze bezorgdheid, collega's, is natuurlijk of er op Europees niveau een consensus zal worden gevonden over het Europees budget voor de land- en tuinbouw.

Uiteraard leggen wij soms andere accenten en worden sommige aspecten van het toekomstige landbouwbeleid in dit voorstel van resolutie misschien onderbelicht, maar in globo kan onze fractie zich akkoord verklaren. We zullen dan ook voor dit voorstel van resolutie stemmen.

De voorzitter: Mevrouw Eerlingen heeft het woord.

Mevrouw Tine Eerlingen: Voorzitter, aangezien de discussie hier toch opnieuw wordt gevoerd, was het misschien beter geweest dat het verslag werd gebracht.

Ik zal kort ons standpunt toelichten. We vinden het belangrijk dat we streven naar een meer duurzame landbouw, maar natuurlijk zonder het evenwicht tussen het economische, het ecologische en het sociale aspect uit het oog te verliezen. En, mijnheer Peeters, het komt er toch wel duidelijk in aan bod dat een duurzame landbouw, in de brede zin van het woord 'duurzaam', voor ons de enige mogelijkheid is.

De voorzitter: Mevrouw Robeyns heeft het woord.

Mevrouw Els Robeyns: Voorzitter, ik had mijn betoog willen beperken tot het bedanken van de verslaggever voor het verslag, maar jammer genoeg moet ik toch ook namens onze fractie heel kort onze steun voor het voorstel van resolutie benadrukken. Het is een aanbeveling voor een Europees beleid, een belangrijk beleid, dat ook belangrijk is voor onze Vlaamse landbouw. We hopen dat de Vlaamse Regering het zal meenemen naar Europa voor onze standpuntbepaling. We willen alleszins met dit voorstel van resolutie benadrukken dat we zowel in Europa als in Vlaanderen moeten komen tot een meer duurzaam landbouwbeleid en tot een landbouwbeleid dat zowel op economisch, op ecologisch als op sociaal vlak aandacht heeft voor de nieuwe maatschappelijke uitdagingen. Een belangrijk uitgangspunt van het landbouwbeleid moet zijn dat het moet zorgen voor een leefbaar inkomen van de landbouwer en dat dit ook wel gekoppeld mag zijn aan de naleving van een aantal randvoorwaarden.

We moeten die randvoorwaarden evalueren zodat we tot een nog efficiëntere werking komen om te streven naar een volwaardig en duurzaam systeem, met basiskwaliteit voor natuur en milieu als uitgangspunt.

De voorzitter: Vraagt nog iemand het woord? *(Nee)*

De bespreking is gesloten.

We zullen straks de hoofdelijke stemming over het voorstel van resolutie houden.

■

VOORSTEL VAN RESOLUTIE van de heren Johan Verstreken, John Crombez en Wilfried Vandaele, de dames Tinne Rombouts, Els Robeyns en Tine Eerlingen en de heer Jos De Meyer betreffende het toekomstige Europese visserijbeleid vanaf 2013 – 706 (2010-2011) – Nrs. 1 en 2

Bespreking

De voorzitter: Dames en heren, aan de orde is de bespreking van het voorstel van resolutie.

Net zoals bij het vorige voorstel van resolutie zal de verslaggever, de heer Sintobin, hier dus geen verslag over uitbrengen.

De heer Tommelein heeft het woord.

De heer Bart Tommelein: Collega's, de hervorming van het Europese visserijbeleid is een moeilijke evenwichtsoefening. Dat is niet alleen zo wegens het traditionele politieke poker-spel tussen de verschillende lidstaten, die de toegestane vangsten door hun eigen vloot zo hoog mogelijk proberen te houden, en ook niet alleen omdat elke lidstaat traditioneel van oordeel is zelf al heel wat inspanningen te hebben gedaan, en dat de rest maar moet worden dichtgereden door de andere lidstaten. Dat is een zaak van onderhandelingen en politieke compromissen. Maar dat is wel zo omdat het grote verschil met vroegere hervormingen is dat we ons vandaag zeer goed bewust moeten zijn van de eindigheid van de visbestanden bij ongewijzigd beleid.

Helaas is hierover geen compromis mogelijk: om te kunnen vissen, moet er vis in de zee zitten. We moeten waken over de instandhouding van de visbestanden als we bekommerd zijn over het voortbestaan van onze visserij, meer in het bijzonder van een rendabele visserij, en de werkzekerheid van onze vissers.

Ofschoon het over vis gaat, is het een waarheid als een koe: er dreigt wereldwijd een structurele overbevissing. Bijgevolg zal de visserijsector, die in wezen zeer behoudsgezin is, bij ongewijzigd beleid sneller dan het de vissers lief is, worden gedwongen tot drastische veranderingen.

De toestand is ernstig, maar liever dan de onheilsprofeet uit te hangen, willen we een nuchtere pleitbezorger zijn voor een leefbare, toekomstgerichte visserijsector. Daarom sluiten we ons aan bij het pleidooi voor een eerlijke hervorming van het gemeenschappelijke visserijbeleid, waarbij elke lidstaat – ook Vlaanderen – een correcte inspanning moet doen om te komen tot een duurzame visserij. We zijn het dan ook volstrekt eens met punt 3.d. van het voorstel van resolutie waarin duidelijk wordt gepleit voor een gecentraliseerde besluitvorming, want het is een zaak van iedere Europeaan, van Finland tot Malta, van Ierland tot het Balticum. Maar het is onze eigen zorg om de aanpassingen die van de Vlaamse reders en vissers worden gevraagd, draaglijk en financieel haalbaar te maken. Onze overheid zal de vissers en de reders moeten begeleiden en sturen in de overgangsfase opdat ze hun beroep in de toekomst, weliswaar aangepast aan de nieuwe omstandigheden en via innoverende aquacultuurprojecten, kunnen blijven uitvoeren.

Een duurzaam visserijbeleid is geen streefdoel meer, het is een must. Het betekent dat de omvang van de vloot evenredig moet zijn aan de beschikbare visvoorraden. Het betekent eveneens dat om die visvoorraden op peil te houden er zonder pardon moet worden overgeschakeld op duurzame en ecologisch verantwoorde vangsttechnieken. Het is deze filosofie over het toekomstgerichte visserijbeleid die in het voorstel van resolutie vervat zit. Daarom zal Open Vld het steunen. Wij proberen voor de vis te zorgen, het is nu aan de Vlaamse Regering om te zorgen voor de boter bij de vis. (*Applaus*)

De voorzitter: De heer Verstreken heeft het woord.

De heer Johan Verstreken: Ik wil als hoofdindieners van het voorstel van resolutie de meerderheid en de oppositie danken voor de ondersteuning van de sector die het niet altijd

gemakkelijk heeft. Dit voorstel van resolutie is zeker een stimulans en een hart onder de riem voor de vissers.

Normaal gezien zou ik het woord niet hebben gevraagd. Ik ging er immers van uit dat de heer Sintobin een goed verslag zou brengen. Ik hoef natuurlijk niet letterlijk te herhalen wat al in de commissie is gezegd. *(Applaus)*

De voorzitter: De heer Sintobin heeft het woord.

De heer Stefaan Sintobin: Om het gemeenschappelijk visserijbeleid duurzamer te maken, moet voor een evenwicht tussen de ecologische, sociale en economische pijlers worden gezorgd. Onze fractie wil dat deze laatste pijler bij het uittekenen van een nieuw Europees visserijbeleid steeds in het achterhoofd wordt gehouden. We mogen immers niet vergeten dat de sector momenteel nog voor enkele honderden directe jobs en voor 5000 afgeleide jobs zorgt.

Het ultieme doel van dit nieuwe visserijbeleid moet erin bestaan een rendabele visserijsector te creëren. Er moet aandacht voor innovatie en voor nieuwe, duurzame vistechnieken zijn. Er moet in de aquicultuur worden geïnvesteerd. De inkomensgaranties voor de vissers moeten centraal staan.

Het voorliggend voorstel van resolutie komt in grote lijnen tegemoet aan de standpunten die onze fractie gedurende de afgelopen jaren in het Vlaams Parlement steeds heeft ingenomen. Hoewel we het voorstel van resolutie zullen goedkeuren, vragen we de Vlaamse Regering toch op Europees niveau aandacht aan de promotie te besteden. Ik heb dit in de commissie trouwens ook al gevraagd. De Vlaamse Regering zou aandacht moeten hebben voor de aanbevelingen van een symposium over deze problematiek met wetenschapslui dat onlangs in Oostende is gehouden. *(Applaus bij het Vlaams Belang)*

De voorzitter: Mevrouw Eerlingen heeft het woord.

Mevrouw Tine Eerlingen: Voorzitter, met dit voorstel van resolutie willen we de Europese Commissie een signaal over het visserijbeleid sturen. Het aspect duurzaamheid is voor ons zeer belangrijk. Zoals de heer Tommelein daarnet heeft verklaard, kan er zonder vis geen visserij meer zijn. We willen echter ook op aandacht voor de economische leefbaarheid van de visserij aandringen. Het ene hangt samen met het andere.

De voorzitter: De heer Peeters heeft het woord.

De heer Dirk Peeters: Voorzitter, we hebben dit voorstel van resolutie in de commissie ondersteund en we zullen dat nu ook doen. We hebben hier drie redenen voor, met name de tewerkstelling, de duurzame ombouw van de vloot en het respect voor de quota. Dit laatste aspect moet ons in staat stellen te blijven vissen en is voor ons doorslaggevend.

Tegelijkertijd wil ik een oproep tot de Vlaamse Regering lanceren. Wat de quota betreft, vangen we immers alarmerende signalen op. Onder het Belgisch voorzitterschap zou immers discussie over de vangstquota voor kabeljauw en vooral voor tonijn zijn ontstaan. Ik heb de minister-president deze ochtend nog verteld dat we hopen dat Vlaanderen op dit vlak het voorbeeld zal blijven geven, het voortouw zal blijven nemen en respect zal tonen voor dit voorstel van resolutie, dat precies dit inhoudt.

De voorzitter: Vraagt nog iemand het woord? *(Nee)*

De bespreking is gesloten.

We zullen straks de hoofdelijke stemming over het voorstel van resolutie houden.

■

MOTIE van de heren Bart Caron, Jurgen Verstrepen en Bart Tommelein houdende raadpleging van de Strategische Adviesraad voor Cultuur, Jeugd, Sport en Media over het voorstel van decreet van mevrouw Marijke Dillen en de heren Wim Wienen en Filip Dewinter houdende wijziging van sommige bepalingen van het decreet van 27 maart 2009 betreffende radio-omroep en televisie.

– 299 (2009-2010) – Nr. 2

Bespreking

De voorzitter: Dames en heren, aan de orde is de motie van de heren Caron, Verstrepen en Tommelein houdende raadpleging van de Strategische Adviesraad voor Cultuur, Jeugd, Sport en Media over het voorstel van decreet van mevrouw Dillen en de heren Wienen en Dewinter houdende wijziging van sommige bepalingen van het decreet van 27 maart 2009 betreffende radio-omroep en televisie.

De bespreking is geopend.

De heer Caron heeft het woord.

De heer Bart Caron: Voorzitter, ik wil toch kort even de aandacht voor deze motie vragen. Het is immers een ongewone procedure. Leden van het Vlaams Parlement vragen de voorzitter van het Vlaams Parlement toestemming bij een officiële adviesraad van de Vlaamse overheid advies in te winnen. Meer bepaald gaat het om de Vlaamse Mediaraad, een onderdeel van de Strategische Adviesraad voor Cultuur, Jeugd, Sport en Cultuur.

De reden is dat we in het Vlaams Parlement al vaak hebben gediscussieerd over de vraag of het al dan niet nog nodig is levensbeschouwelijke verenigingen radio- en televisieprogramma's voor de openbare omroep te laten maken. Hetzelfde geldt trouwens voor economische verenigingen en voor de recent toegevoegde gezinsverenigingen.

Ik wil me niet over de opportuniteit van een wijziging uitspreken. Aangezien deze discussie steeds opnieuw opduikt, lijkt het ons evenwel aangewezen de Vlaamse Mediaraad een aantal vragen over de opportuniteit te stellen. Is het nog een basisopdracht van de openbare omroep de verschillende standpunten bij het groot publiek bekend te maken? Dit is immers de motivering van de huidige regelgeving. Worden de verschillende standpunten in de samenleving al voldoende door de openbare omroep zelf onder de aandacht gebracht? Is het, in het licht van de huidige technologie en mediapenetratie, nog nodig door derden aparte, gekleurde uitzendingen te laten maken?

Zonder een uitspraak te doen, is de vraag om van de Mediaraad ter zake een advies te krijgen alvorens daar verder over te discussiëren.

De voorzitter: De heer Tommelein heeft het woord.

De heer Bart Tommelein: Voorzitter, collega's, wat de heer Caron zegt, is correct. Dat vraagt een ernstig debat. Ik herinner me dat hier in de plenaire vergadering al een paar keer de toezegging is gedaan dat er een ernstig debat over zou komen. De regeling over de uitzendingen voor derden heeft als doel de verenigingen een forum te bezorgen om hun visie en standpunten te verkondigen. Er zijn vandaag heel wat mensen die zich afvragen of het nog wel noodzakelijk is dat de openbare omroep ook in tijden van besparingen kostbare zendtijd ter beschikking stelt aan een aantal verenigingen van levensbeschouwelijke of sociaal-economische aard.

Er zijn argumenten om de afschaffing te staven, maar ik wil hier de discussie niet voeren. We hebben een gewijzigd medialandschap en gewijzigde media. Er zijn voldoende informatiedragers die rechtstreeks tot bij de burgers kunnen komen. Er is de opdracht van de VRT. Naast die argumenten contra deze uitzendingen, zijn er misschien nog wel argumenten voor. Ik had in eerste instantie in de commissie voorgesteld om hoorzittingen te organiseren, maar de meerderheid vond dat niet noodzakelijk. Ik vind het wel noodzakelijk dat we daar advies over vragen. Vooraleer we dit onderwerp verder behandelen in de commissie, met de

pro's en de contra's, om dan tot een gefundeerd besluit te komen, denk ik echt dat een advies noodzakelijk is. Daarom dring ik aan op het goedkeuren van deze motie.

De voorzitter: De heer Wienen heeft het woord.

De heer Wim Wienen: Als mede-indiener van het voorstel van decreet waarover de motie gaat, wil ik vandaag uiteraard niet de discussie ten gronde voeren. Ik denk dat het vandaag in de procedure waar het decreet nu zit, wel interessant is om de discussie te voeren. Waarom? De Vlaamse Regering heeft een nieuwe erkenningsronde gelanceerd voor de erkenningen van nieuwe levensbeschouwelijke en sociaal-economische derden. Ik denk dat het parlement zich daarover moet uitspreken aangezien er verschillende meningen bestaan over of het nog wel opportuun is om die levensbeschouwelijke derden aan te houden bij de VRT en om eruit te geraken of het nog een kerntaak is voor de openbare omroep.

Samen met de heer Tommelein had ik liever hoorzittingen gehad waarin we de betrokken actoren hadden kunnen horen en kunnen vernemen wat zij vinden dat de meerwaarde is. We hadden ook van de VRT kunnen horen of men daar vindt dat het nog tot de kerntaken behoort. Er is immers binnen de openbare omroep heel wat discussie over. De meerderheid heeft er spijtig genoeg anders over beslist in de commissie. Ik denk dat het de bedoeling was om dit voorstel van decreet op een drafje weg te stemmen. Ik hoop dan ook dat we nog tot een gedegen debat kunnen komen. Om dat debat te stofferen, kan het advies van de Sectorraad Media in dezen een belangrijk element zijn. Mijn fractie zal alleszins het voorstel van de heren Caron, Verstrepen en Tommelein met enthousiasme goedkeuren.

De voorzitter: De heer Verstrepen heeft het woord.

De heer Jurgen Verstrepen: Voorzitter, mijn collega's hebben de argumenten al aangehaald. Het is een beetje vreemd in deze discussie, die vorige legislatuur al is begonnen en nu wordt voortgezet op een cruciaal moment, dat de meerderheid af en toe warm en koud blaast. Ik wil erop drukken dat we advies vragen. Advies wordt bij elke beslissing die wordt genomen op het vlak van media en de openbare omroep, meestal naar voren gebracht tijdens de bespreking. Deze keer zouden we zonder enig advies verder moeten debatteren. Ik vind dat vreemd

We hebben eerst aangedrongen op een hoorzitting, maar dat zag men niet zitten. Advies is in dezen noodzakelijk, zeker omdat het gaat over een uitbreiding. Je hebt meerdere kandidaten die zich aanmelden. Er zijn veranderingen in het medialandschap. Zeer belangrijk in dezen is dat dit debat moet worden gevoerd, wars van politieke ideologie. Daarom vragen wij dat advies. We zullen ons neerleggen bij wat daar uit komt. Het is het advies van de laatste kans. Als we dit op zijn beloop laten, dan zitten we voor een aantal jaren vast en dan kan er weinig veranderen.

Ik denk dat het daarom belangrijk is dat dit parlement, dat zich er altijd op beroept dat het zeer goed geïnformeerd beslissingen neemt, zeker in een technisch dossiertje als dit, waar toch wel wat geld over en weer gaat, de zaak zeer ernstig neemt en dat het enkel en alleen de vraag tot advies aanvaardt.

De voorzitter: Vraagt nog iemand het woord? *(Nee)*

De bespreking is gesloten.

We zullen straks de hoofdelijke stemming over de motie houden.

■

VASTE NATIONALE CULTUURPACTCOMMISSIE**Verkiezing van een Nederlandstalig vast en plaatsvervangend lid**

De voorzitter: Dames en heren, aan de orde is overeenkomstig artikel 22 van de wet van 16 juli 1973 waarbij de bescherming van de ideologische en filosofische strekkingen gewaarborgd wordt, de verkiezing van een Nederlandstalig vast lid van de Vaste Nationale Cultuurpactcommissie, ter vervanging van de heer Piet De Bruyn, ontslagnemend, destijds op voordracht van de N-VA-fractie verkozen.

Bij brief van 10 november 2010 draagt de heer Kris Van Dijck, voorzitter van de N-VA-fractie, de heer Emiel Pieters voor als vast lid van de Vaste Nationale Cultuurpactcommissie en mevrouw Hanneleen Broeckx als plaatsvervangend lid ter vervanging van de heer Emiel Pieters.

Vraagt iemand hieromtrent het woord? (*Neen*)

Aangezien het aantal kandidaten overeenstemt met het aantal toe te wijzen plaatsen, verklaar ik de heer Emiel Pieters verkozen tot vast lid en mevrouw Hanneleen Broeckx tot plaatsvervangend lid van de Vaste Nationale Cultuurpactcommissie.

De heer Emiel Pieters en mevrouw Hanneleen Broeckx zullen eerstdaags worden uitgenodigd om in handen van uw voorzitter de voorgeschreven eed af te leggen.

■

VLAAMS INSTITUUT VOOR VREDE EN GEWELDPREVENTIE**Benoeming van een lid van de raad van bestuur**

De voorzitter: Dames en heren, aan de orde is overeenkomstig artikel 7 van het decreet van 7 mei 2004 houdende oprichting van een Vlaams Instituut voor Vrede en Geweldpreventie bij het Vlaams Parlement de benoeming van een lid van de raad van bestuur van het Vlaams Instituut voor Vrede en Geweldpreventie, ter vervanging van de heer Bert Anciaux, destijds op voordracht van de sp.a-fractie benoemd.

De sp.a-fractie heeft bij brief van 28 september 2010 de heer Raf Burm voorgedragen.

Vraagt iemand hieromtrent nog het woord? (*Neen*)

Aangezien het aantal kandidaten overeenstemt met het aantal toe te wijzen plaatsen, verklaar ik de heer Raf Burm benoemd tot lid van de raad van bestuur van het Vlaams Instituut voor Vrede en Geweldpreventie.

■

**ONTWERP VAN DECREET betreffende de private arbeidsbemiddeling
– 641 (2009-2010) – Nrs. 1 tot en met 13****Aangehouden stemmingen**

De voorzitter: Dames en heren, aan de orde zijn de aangehouden stemmingen.

Aan de orde is de stemming over amendement 37 van mevrouw Ceysens op artikel 2.

Stemming nr. 1

Ziehier het resultaat:

104 leden hebben aan de stemming deelgenomen;

22 leden hebben ja geantwoord;

61 leden hebben neen geantwoord;

21 leden hebben zich onthouden.

Het amendement is niet aangenomen.

De heer Jurgen Verstrepen: Ik heb een stemafspraak met mijn fijne collega Yüksel.

De heer Joris Van Hauthem: Ik heb een stemafspraak met de heer Demesmaecker, voor deze stemming – waarvoor ze eigenlijk niet geldt – en voor alle stemmingen die volgen.

Mevrouw Mieke Vogels: Ik heb een stemafspraak met mevrouw Godderis-T'Jonck.

De heer Dirk Van Mechelen: Ik heb een stemafspraak met de heer Van den Heuvel.

De voorzitter: Aan de orde is de stemming over artikel 2, zoals het opgenomen is in de tekst die in eerste lezing is goedgekeurd met de door de commissie aangenomen artikelen.

Stemming nr.2

Ziehier het resultaat:

104 leden hebben aan de stemming deelgenomen;
81 leden hebben ja geantwoord;
23 leden hebben zich onthouden.

Artikel 2 is aangenomen.

Aan de orde is de stemming over amendement 50 van de dames Ceysens en Peeters en de heer Schueremans op artikel 3.

Stemming nr. 3

Ziehier het resultaat:

104 leden hebben aan de stemming deelgenomen;
21 leden hebben ja geantwoord;
63 leden hebben neen geantwoord;
20 leden hebben zich onthouden.

Het amendement is niet aangenomen.

Aan de orde is de stemming over amendement 51 van de dames Ceysens en Peeters en de heer Schueremans op artikel 3.

Stemming nr. 4

Ziehier het resultaat:

104 leden hebben aan de stemming deelgenomen;
21 leden hebben ja geantwoord;
63 leden hebben neen geantwoord;
20 leden hebben zich onthouden.

Het amendement is niet aangenomen.

Aan de orde is de stemming over artikel 3.

Stemming nr. 5

Ziehier het resultaat:

104 leden hebben aan de stemming deelgenomen;
81 leden hebben ja geantwoord;
23 leden hebben zich onthouden.

Artikel 3 is aangenomen.

Aan de orde is de stemming over amendement 40 van mevrouw Ceysens op artikel 4.

Stemming nr. 6

Ziehier het resultaat:

104 leden hebben aan de stemming deelgenomen;
20 leden hebben ja geantwoord;
63 leden hebben neen geantwoord;
21 leden hebben zich onthouden.

Het amendement is niet aangenomen.

Mevrouw Irina De Knop: Ik heb een stemafpraak met de heer D'Hulster.

De voorzitter: Aan de orde is de stemming over artikel 4.

Stemming nr. 7

Ziehier het resultaat:

102 leden hebben aan de stemming deelgenomen;
79 leden hebben ja geantwoord;
23 leden hebben zich onthouden.

Artikel 4 is aangenomen.

De heer Watteeuw heeft het woord.

De heer Filip Watteeuw: Voorzitter, vooraleer u begint met de stemming over de amendementen op artikel 5 wil ik vragen om amendement 48 in hoofdorde eerst ter stemming voor te leggen. Ons stemgedrag over de amendementen 41 en 42 is afhankelijk van de al dan niet goedkeuring van dat amendement.

De voorzitter: Als iedereen het daarmee eens is, stemmen we nu over amendement 48 in hoofdorde dat vandaag is ingediend door de heer Watteeuw tot invoeging van een artikel 5/1. (*Instemming*)

Stemming nr. 8

Ziehier het resultaat:

104 leden hebben aan de stemming deelgenomen;
22 leden hebben ja geantwoord;
57 leden hebben neen geantwoord;
25 leden hebben zich onthouden.

Het amendement is niet aangenomen.

Aan de orde is de stemming over amendement 41 van de heer Sabbe op artikel 5.

Stemming nr. 9

Ziehier het resultaat:

104 leden hebben aan de stemming deelgenomen;
37 leden hebben ja geantwoord;
63 leden hebben neen geantwoord;
4 leden hebben zich onthouden.

Het amendement is niet aangenomen.

Mijnheer Watteeuw, ik veronderstel dat u uw amendement 48 in eerste bijkomende orde intrekt, want dat is zonder voorwerp geworden door het feit dat het amendement van de heer Sabbe verworpen is. (*Instemming*)

Aan de orde is de stemming over amendement 42 van de heer Sabbe op artikel 5.

Stemming nr. 10

Ziehier het resultaat:

104 leden hebben aan de stemming deelgenomen;
37 leden hebben ja geantwoord;
63 leden hebben neen geantwoord;
4 leden hebben zich onthouden.

Het amendement is niet aangenomen.

Mijnheer Watteeuw, ik neem aan dat u uw amendement 48 in tweede bijkomende orde intrekt, want het is ook zonder voorwerp. (*Instemming*)

Aan de orde is de stemming over artikel 5.

Stemming nr. 11

Ziehier het resultaat:

104 leden hebben aan de stemming deelgenomen;
57 leden hebben ja geantwoord;
17 leden hebben neen geantwoord;
30 leden hebben zich onthouden.

Artikel 5 is aangenomen.

Aan de orde is de stemming over amendement 43 van de heer Sabbe op artikel 23.

Stemming nr. 12

Ziehier het resultaat:

104 leden hebben aan de stemming deelgenomen;
37 leden hebben ja geantwoord;
63 leden hebben neen geantwoord;
4 leden hebben zich onthouden.

Het amendement is niet aangenomen.

Aan de orde is de stemming over artikel 23.

Stemming nr. 13

Ziehier het resultaat:

104 leden hebben aan de stemming deelgenomen;
57 leden hebben ja geantwoord;
47 leden hebben zich onthouden.

Artikel 23 is aangenomen.

Aan de orde is de stemming over amendement 49 van de heer Watteeuw tot invoeging van een artikel 23/1.

Stemming nr. 14

Ziehier het resultaat:

103 leden hebben aan de stemming deelgenomen;
22 leden hebben ja geantwoord;
56 leden hebben neen geantwoord;
25 leden hebben zich onthouden.

Het amendement is niet aangenomen.

Hoofdelijke stemming

De voorzitter: Dames en heren, aan de orde is de hoofdelijke stemming over het ontwerp van decreet.

Stemming nr. 15

Ziehier het resultaat:

104 leden hebben aan de stemming deelgenomen;

57 leden hebben ja geantwoord;

37 leden hebben neen geantwoord;

10 leden hebben zich onthouden.

Dientengevolge neemt het Vlaams Parlement het ontwerp van decreet aan. Het zal aan de Vlaamse Regering ter bekrachtiging worden overgezonden.

■

ONTWERP VAN DECREET houdende wijziging van het decreet van 18 juli 2008 houdende het voeren van een Vlaams jeugd- en kinderrechtenbeleid – 694 (2010-2011) – Nrs. 1 en 2

Hoofdelijke stemming

De voorzitter: Dames en heren, aan de orde is de hoofdelijke stemming over het ontwerp van decreet.

Stemming nr. 16

Ziehier het resultaat:

108 leden hebben aan de stemming deelgenomen;

108 leden hebben ja geantwoord.

Dientengevolge neemt het Vlaams Parlement het ontwerp van decreet aan. Het zal aan de Vlaamse Regering ter bekrachtiging worden overgezonden.

■

VOORSTEL VAN DECREET van mevrouw Liesbeth Homans, de heren Bart Martens, Ludwig Caluwé en Wilfried Vandaele, de dames Michèle Hostekint en Katrien Schryvers en de heer Ward Kennes houdende wijziging van het decreet van 27 april 2007 houdende vaststelling van het wapen en de vlag van de provincies, gemeenten en districten en de Vlaamse Gemeenschapscommissie – 476 (2009-2010) – Nrs. 1 tot en met 3

Hoofdelijke stemming

De voorzitter: Dames en heren, aan de orde is de hoofdelijke stemming over het voorstel van decreet.

De heer Wienen heeft het woord.

De heer Wim Wienen: Voorzitter, de mensen die het verslag bij dit voorstel van decreet hebben gelezen, weten dat de Vlaams Belangfractie een belangrijke rol heeft gespeeld bij de totstandkoming van deze regeling. En dus wenst de natuurlijke vader van dit voorstel alle succes te wensen aan de adoptieouders van dit voorstel. De Vlaams Belangfractie zal dit voorstel dan ook goedkeuren.

De voorzitter: Begin van de stemming.

Stemming nr. 17

Ziehier het resultaat:

108 leden hebben aan de stemming deelgenomen;
78 leden hebben ja geantwoord;
16 leden hebben neen geantwoord;
14 leden hebben zich onthouden.

Dientengevolge neemt het Vlaams Parlement het voorstel van decreet aan. Het zal aan de Vlaamse Regering ter bekrachtiging worden overgezonden.

■

VOORSTEL VAN RESOLUTIE van de dames Tinne Rombouts, Els Robeyns en Tine Eerlingen en de heren Jos De Meyer, John Crombez, Mark Demesmaecker en Jan Verfaillie betreffende het toekomstige Europese landbouwbeleid na 2013 – 705 (2010-2011) – Nrs. 1 en 2

Hoofdelijke stemming

De voorzitter: Dames en heren, aan de orde is de hoofdelijke stemming over het voorstel van resolutie.

Stemming nr. 18

Ziehier het resultaat:

107 leden hebben aan de stemming deelgenomen;
95 leden hebben ja geantwoord;
12 leden hebben zich onthouden.

Dientengevolge neemt het Vlaams Parlement het voorstel van resolutie aan. De resolutie zal aan de Vlaamse Regering worden overgezonden.

■

VOORSTEL VAN RESOLUTIE van de heren Johan Verstreken, John Crombez en Wilfried Vandaele, de dames Tinne Rombouts, Els Robeyns en Tine Eerlingen en de heer Jos De Meyer betreffende het toekomstige Europese visserijbeleid vanaf 2013 – 706 (2010-2011) – Nrs. 1 en 2

Hoofdelijke stemming

De voorzitter: Dames en heren, aan de orde is de hoofdelijke stemming over het voorstel van resolutie.

Stemming nr. 19

Ziehier het resultaat:

106 leden hebben aan de stemming deelgenomen;
106 leden hebben ja geantwoord.

Dientengevolge neemt het Vlaams Parlement het voorstel van resolutie aan. De resolutie zal aan de Vlaamse Regering worden overgezonden.

■

MOTIE van de heren Bart Caron, Jorgen Verstrepen en Bart Tommelein houdende raadpleging van de Strategische Adviesraad voor Cultuur, Jeugd, Sport en Media over het voorstel van decreet van mevrouw Marijke Dillen en de heren Wim Wienen en Filip Dewinter houdende wijziging van sommige bepalingen van het decreet van 27 maart 2009 betreffende radio-omroep en televisie.
– 299 (2009-2010) – Nr. 2

Hoofdelijke stemming

De voorzitter: Dames en heren, aan de orde is de hoofdelijke stemming over de motie houdende raadpleging van de Strategische Adviesraad voor Cultuur, Jeugd, Sport en Media.

Stemming nr. 20

Ziehier het resultaat:

107 leden hebben aan de stemming deelgenomen;
43 leden hebben ja geantwoord;
59 leden hebben neen geantwoord;
5 leden hebben zich onthouden.

Dientengevolge neemt het Vlaams Parlement de motie niet aan.

■

MET REDENEN OMKLEDE MOTIE van de heer Jos De Meyer en de dames Kathleen Helsen, Vera Celis en Kathleen Deckx tot besluit van de op 9 november 2010 door de heer Jos De Meyer in commissie gehouden interpellatie tot de heer Pascal Smet, Vlaams minister van Onderwijs, Jeugd, Gelijke Kansen en Brussel, over de plotse stopzetting van de betalingen door het Agentschap voor Infrastructuur in het Onderwijs (AGION) voor het jaar 2010
– 796 (2010-2011) – Nr. 1

Hoofdelijke stemming

De voorzitter: Dames en heren, aan de orde is de hoofdelijke stemming over de met redenen omklede motie.

Stemming nr. 21

Ziehier het resultaat:

107 leden hebben aan de stemming deelgenomen;
86 leden hebben ja geantwoord;
14 leden hebben neen geantwoord;
7 leden hebben zich onthouden.

Dientengevolge neemt het Vlaams Parlement de met redenen omklede motie aan. Ze zal aan de Vlaamse Regering worden overgezonden.

Mevrouw De Knop heeft het woord.

Mevrouw Irina De Knop: Onze fractie vindt het nodig om even toe te lichten waarom wij deze motie niet goedkeuren. Deze motie is voor ons het minimum minimorum van wat de Vlaamse Regering moet doen. Het had gewoonweg niet mogen gebeuren dat er in onvoldoende kredieten was voorzien in de begroting 2010, waardoor we heel veel scholen en inrichtende machten in moeilijkheden hebben gebracht. Vandaar dat wij deze motie niet goedkeuren, niet omdat we het inhoudelijk niet eens zijn, maar omdat we dit graag hadden voorkomen.

■

MET REDENEN OMKLEDE MOTIE van de heer Jan Roegiers, de dames Irina De Knop, Sabine Poleyn, Vera Celis en Elisabeth Meuleman en de heer Boudewijn Bouckaert tot besluit van de op 9 november 2010

- 1° door mevrouw Irina De Knop in commissie gehouden interpellatie tot de heer Pascal Smet, Vlaams minister van Onderwijs, Jeugd, Gelijke Kansen en Brussel, over de uitspraken van aartsbisschop Léonard met betrekking tot homoseksualiteit en aids;
- 2° door de heer Jan Roegiers in commissie gehouden interpellatie tot de heer Kris Peeters, minister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Economie, Buitenlands Beleid, Landbouw en Plattelandsbeleid, tot mevrouw Ingrid Lieten, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Innovatie, Overheidsinvesteringen, Media en Armoedebestrijding, tot de heer Geert Bourgeois, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Bestuurszaken, Binnenlands Bestuur, Inburgering, Toerisme en Vlaamse Rand, tot de heer Jo Vandeurzen, Vlaams minister van Welzijn, Volksgezondheid en Gezin, tot mevrouw Hilde Crevits, Vlaams minister van Mobiliteit en Openbare Werken, tot mevrouw Freya Van den Bossche, Vlaams minister van Energie, Wonen, Steden en Sociale Economie, tot mevrouw Joke Schauvliege, Vlaams minister van Leefmilieu, Natuur en Cultuur, tot de heer Pascal Smet, Vlaams minister van Onderwijs, Jeugd, Gelijke Kansen en Brussel en tot de heer Philippe Muyters, Vlaams minister van Financiën, Begroting, Werk, Ruimtelijke Ordening en Sport, over de uitspraken van aartsbisschop Léonard betreffende homoseksualiteit, aids en longkanker

– 798 (2010-2011) – Nr. 1

Hoofdelijke stemming

De voorzitter: Dames en heren, aan de orde is de hoofdelijke stemming over de met redenen omklede motie.

De heer Roegiers heeft het woord.

De heer Jan Roegiers: Voorzitter, ik wil er de aandacht op vestigen dat deze motie een beetje anders is dan anders. Wij vragen namelijk niet aan de Vlaamse Regering om uitvoering te geven aan een bepaalde aangelegenheid. Wij vragen het wel aan u omdat de Vlaamse Regering een duidelijk standpunt heeft ingenomen, maar wij vonden het noodzakelijk dat het Vlaams Parlement ook heel duidelijk zei wat het vond van deze aangelegenheid.

Aangezien we dit niet via beleidsbrieven kunnen opvolgen, zou ik voorstellen dat u een kopie van uw brief naar de fractievoorzitters stuurt zodat de fracties hiervan een weerslag hebben.

De voorzitter: Mevrouw De Knop heeft het woord.

Mevrouw Irina De Knop: Voorzitter, we wensen ons uitdrukkelijk aan te sluiten bij de vraag van de heer Roegiers. Niet alleen hebben we de minister daarover in de commissie geïnterpelleerd, maar het is ook belangrijk dat dit parlement het signaal geeft aan onze kerkelijke overheid dat die daarin een stap te ver gaat, dat er duidelijk te veel mensen lijden onder die vreselijke ziekte om hen op die manier te behandelen. Het is een heel duidelijk politiek en krachtig signaal.

De voorzitter: Begin van de stemming.

Stemming nr. 22

Ziehier het resultaat:

- 101 leden hebben aan de stemming deelgenomen;
- 83 leden hebben ja geantwoord;
- 2 leden hebben neen geantwoord;
- 16 leden hebben zich onthouden.

Dientengevolge neemt het Vlaams Parlement de met redenen omklede motie aan. Ze zal aan de aartsbisschop worden overgezonden.

De heer Ward Kennes: Ik wil even mijn onthouding toelichten. Als katholiek vond ik het problematisch wat de bisschop zei, maar als lid van de wetgevende macht heb ik me onthouden omdat ook in het verleden al heel wat mensen, vertegenwoordigers van erediensten, al dan niet erkend, uitspraken hebben gedaan over morele issues, onder andere over homoseksualiteit, die niet alleen de wenkbrauwen doen fronsen, maar ook in ruime kring verontwaardiging opwekken.

Het parlement heeft daarover geen standpunt ingenomen en ik denk dat dit ook terecht was. Want de scheiding van kerk en staat is een begrip dat vaak te pas, maar nog meer te onpas wordt boven gehaald. Ik denk dat als het gaat om morele of theologische opvattingen van erediensten, het punt van de scheiding van kerk en staat aan de orde is. Ik meen dat het in dit geval niet toekomt aan de staat bij monde van zijn wetgevende tak om daarover uitspraken te doen. *(Applaus bij het Vlaams Belang)*

■

ACTUALITEITSMOTIE van de dames Elisabeth Meuleman en Mieke Vogels en de heren Dirk Peeters en Bart Caron tot besluit van het op 24 november 2010 in plenaire vergadering gehouden actualiteitsdebat over burgerzin en democratische en maatschappelijke attitudes bij de Vlaamse jongeren – 823 (2010-2011) – Nr. 1

Hoofdelijke stemming

De voorzitter: Dames en heren, aan de orde is de hoofdelijke stemming over de actualiteitsmotie.

Stemming nr. 23

Ziehier het resultaat:

102 leden hebben aan de stemming deelgenomen;

6 leden hebben ja geantwoord;

73 leden hebben neen geantwoord;

23 leden hebben zich onthouden.

Dientengevolge neemt het Vlaams Parlement de actualiteitsmotie niet aan.

Mevrouw Marleen Vanderpoorten: Mijn fractie heeft geen actualiteitsmotie ingediend omdat ik morgen een amendement zal indienen voor het oprichten van het expertisecentrum. Als dat wordt goedgekeurd, en ik nodig de meerderheid en andere collega's natuurlijk uit om dat te doen, dan zal dat krachtiger zijn dan om het even welke motie.

■

ACTUALITEITSMOTIE van de heer Boudewijn Bouckaert tot besluit van het op 24 november 2010 in plenaire vergadering gehouden actualiteitsdebat over burgerzin en democratische en maatschappelijke attitudes bij de Vlaamse jongeren – 824 (2010-2011) – Nr. 1

Hoofdelijke stemming

De voorzitter: Dames en heren, aan de orde is de hoofdelijke stemming over de actualiteitsmotie.

Stemming nr. 24

Ziehier het resultaat:

102 leden hebben aan de stemming deelgenomen;
20 leden hebben ja geantwoord;
79 leden hebben neen geantwoord;
3 leden hebben zich onthouden.

Dientengevolge neemt het Vlaams Parlement de actualiteitsmotie niet aan.

■

ACTUALITEITSMOTIE van mevrouw Kathleen Deckx, de heer Paul Delva en de dames Vera Celis, Fatma Pehlivan, Kathleen Helsen, Goedele Vermeiren en Sabine Poleyn tot besluit van het op 24 november 2010 in plenaire vergadering gehouden actualiteitsdebat over burgerzin en democratische en maatschappelijke attitudes bij de Vlaamse jongeren
– 825 (2010-2011) – Nr. 1

Hoofdelijke stemming

De voorzitter: Dames en heren, aan de orde is de hoofdelijke stemming over de actualiteitsmotie.

Stemming nr. 25

Ziehier het resultaat:

102 leden hebben aan de stemming deelgenomen;
73 leden hebben ja geantwoord;
17 leden hebben neen geantwoord;
12 leden hebben zich onthouden.

Dientengevolge neemt het Vlaams Parlement de actualiteitsmotie aan. Ze zal aan de Vlaamse Regering worden overgezonden.

■

REGELING VAN DE WERKZAAMHEDEN

De voorzitter: Dames en heren, hiermee zijn we aan het einde gekomen van onze werkzaamheden voor vandaag.

We komen opnieuw bijeen op woensdag 1 december 2010 om 14 uur.

Geen bezwaar? (*Instemming*)

De vergadering is gesloten.

– *De vergadering wordt gesloten om 20.04 uur.*

■

BIJLAGEN

Aanwezigheden**Aanwezig**

Filip Anthuenis, Robrecht Bothuyne, Boudewijn Bouckaert, Karin Brouwers, Agnes Bruyninckx-Vandenhoudt, Karlos Callens, Ludwig Caluwé, Bart Caron, Vera Celis, Patricia Ceysens, Lode Ceyssens, Sonja Claes, Griet Coppé, Frank Creyelman, John Crombez, Philippe De Coene, Jean-Jacques De Gucht, Irina De Knop, Dirk de Kort, Kurt De Loor, Marnic De Meulemeester, Jos De Meyer, Annick De Ridder, Gwenny De Vroe, Else De Wachter, Patricia De Waele, Bart De Wever, Carl Decaluwe, Johan Deckmyn, Kathleen Deckx, Tom Dehaene, Lieven Dehandschutter, Paul Delva, Mark Demesmaecker, Filip Dewinter, Matthias Diependaele, Marijke Dillen, Jan Durnez, Tine Eerlingen, Martine Fournier, Cindy Franssen, Sven Gatz, Peter Gysbrechts, Veerle Heeren, Kathleen Helsen, Marc Hendrickx, Liesbeth Homans, Michèle Hostekint, Pieter Huybrechts, Yamila Idrissi, Lies Jans, Vera Jans, Chris Janssens, Patrick Janssens, Ward Kennes, Marino Keulen, Jan Laurys, Marcel Logist, Chokri Mahassine, Bart Martens, Katleen Martens, Elisabeth Meuleman, Fientje Moerman, Dirk Peeters, Lydia Peeters, Fatma Pehlivan, Jan Penris, Jan Peumans, Sabine Poleyn, Els Robeyns, Jan Roegiers, Tinne Rombouts, Ivan Sabbe, Hermes Sanctorum, Ludo Sannen, Katrien Schryvers, Herman Schueremans, Willy Segers, Stefaan Sintobin, Griet Smaers, Helga Stevens, Felix Strackx, Erik Tack, Valerie Taeldeman, Bart Tommelein, Güler Turan, Marc Van de Vijver, Marleen Van den Eynde, Koen Van den Heuvel, Luckas Van Der Taelen, Kris Van Dijck, Wim Van Dijck, Joris Van Hauthem, Bart Van Malderen, Dirk Van Mechelen, Karim Van Overmeire, Eric Van Rompuy, Sas van Rouveroij, Gerda Van Steenberge, Mercedes Van Volcem, Wilfried Vandaele, Marc Vanden Bussche, Marleen Vanderpoorten, Lode Vereeck, Jan Verfaillie, Goedele Vermeiren, Christian Verougstraete, Johan Verstreken, Jorgen Verstrepen, Mieke Vogels, Filip Watteeuw, Ulla Werbrouck, Wim Wienen, Veli Yüksel.

Afwezig met kennisgeving

Ann Brusseel, Vera Van der Borgh: ambtsverplichtingen;

Steve D'Hulster: familieverplichtingen;

Erik Arckens, Mia De Vits, Danielle Godderis-T'Jonck, Peter Reekmans, Christian Van Eyken, Linda Vissers: gezondheidsredenen.

Afwezig zonder kennisgeving

Johan Sauwens

■

Individuele stemmingen Vlaamse Volksvertegenwoordigers**Stemming nr. 1:****JA-stemmen:**

Filip Anthuenis, Patricia Ceysens, Jean-Jacques De Gucht, Irina De Knop, Marnic De Meulemeester, Annick De Ridder, Gwenny De Vroe, Patricia De Waele, Jan Durnez, Marino Keulen, Fientje Moerman, Lydia Peeters, Ivan Sabbe, Herman Schueremans, Bart Tommelein, Karim Van Overmeire, Sas van Rouveroij, Mercedes Van Volcem, Marc Vanden Bussche, Marleen Vanderpoorten, Lode Vereeck, Ulla Werbrouck

NEEN-stemmen:

Robrecht Bothuyne, Karin Brouwers, Ludwig Caluwé, Bart Caron, Vera Celis, Lode Ceyssens, Sonja Claes, Griet Coppé, John Crombez, Philippe De Coene, Dirk de Kort, Kurt De Loor, Jos De Meyer, Else De Wachter, Bart De Wever, Carl Decaluwe, Kathleen Deckx, Tom Dehaene, Lieven Dehandschutter, Matthias Diependaele, Tine Eerlingen, Martine

Fournier, Cindy Franssen, Veerle Heeren, Kathleen Helsen, Marc Hendrickx, Liesbeth Homans, Michèle Hostekint, Lies Jans, Vera Jans, Patrick Janssens, Ward Kennes, Jan Laurys, Marcel Logist, Chokri Mahassine, Bart Martens, Elisabeth Meuleman, Dirk Peeters, Fatma Pehlivan, Jan Peumans, Sabine Poleyn, Els Robeyns, Jan Roegiers, Tinne Rombouts, Hermes Sanctorum, Ludo Sannen, Katrien Schryvers, Willy Segers, Griet Smaers, Helga Stevens, Valerie Taeldeman, Güler Turan, Marc Van de Vijver, Kris Van Dijck, Bart Van Malderen, Eric Van Rompuy, Wilfried Vandaele, Jan Verfaillie, Goedele Vermeiren, Johan Verstreken, Filip Watteeuw

ONTHOUDINGEN:

Agnes Bruyninckx-Vandenhoudt, Frank Creyelman, Johan Deckmyn, Filip Dewinter, Marijke Dillen, Pieter Huybrechts, Chris Janssens, Katleen Martens, Jan Penris, Stefaan Sintobin, Felix Strackx, Erik Tack, Marleen Van den Eynde, Wim Van Dijck, Joris Van Hauthem, Dirk Van Mechelen, Gerda Van Steenberge, Christian Verougstraete, Jurgen Verstrepen, Mieke Vogels, Wim Wienen

■

Stemming nr. 2:

JA-stemmen:

Robrecht Bothuyne, Karin Brouwers, Agnes Bruyninckx-Vandenhoudt, Ludwig Caluwé, Bart Caron, Vera Celis, Lode Ceyssens, Sonja Claes, Griet Coppé, Frank Creyelman, John Crombez, Philippe De Coene, Dirk de Kort, Kurt De Loor, Jos De Meyer, Else De Wachter, Bart De Wever, Carl Decaluwe, Johan Deckmyn, Kathleen Deckx, Tom Dehaene, Lieven Dehandschutter, Filip Dewinter, Matthias Diependaele, Marijke Dillen, Jan Durnez, Tine Eerlingen, Martine Fournier, Cindy Franssen, Veerle Heeren, Kathleen Helsen, Marc Hendrickx, Liesbeth Homans, Michèle Hostekint, Pieter Huybrechts, Lies Jans, Vera Jans, Chris Janssens, Patrick Janssens, Ward Kennes, Jan Laurys, Marcel Logist, Chokri Mahassine, Bart Martens, Katleen Martens, Elisabeth Meuleman, Dirk Peeters, Fatma Pehlivan, Jan Penris, Jan Peumans, Sabine Poleyn, Els Robeyns, Jan Roegiers, Tinne Rombouts, Hermes Sanctorum, Ludo Sannen, Katrien Schryvers, Willy Segers, Stefaan Sintobin, Griet Smaers, Helga Stevens, Felix Strackx, Erik Tack, Valerie Taeldeman, Güler Turan, Marc Van de Vijver, Marleen Van den Eynde, Kris Van Dijck, Wim Van Dijck, Joris Van Hauthem, Bart Van Malderen, Eric Van Rompuy, Gerda Van Steenberge, Wilfried Vandaele, Jan Verfaillie, Goedele Vermeiren, Christian Verougstraete, Johan Verstreken, Mieke Vogels, Filip Watteeuw, Wim Wienen

ONTHOUDINGEN:

Filip Anthuenis, Patricia Ceysens, Jean-Jacques De Gucht, Irina De Knop, Marnic De Meulemeester, Annick De Ridder, Gwenny De Vroe, Patricia De Waele, Marino Keulen, Fientje Moerman, Lydia Peeters, Ivan Sabbe, Herman Schueremans, Bart Tommelein, Dirk Van Mechelen, Karim Van Overmeire, Sas van Rouveroij, Mercedes Van Volcem, Marc Vanden Bussche, Marleen Vanderpoorten, Lode Vereeck, Jurgen Verstrepen, Ulla Werbrouck

■

Stemming nr. 3:

JA-stemmen:

Filip Anthuenis, Patricia Ceysens, Jean-Jacques De Gucht, Irina De Knop, Marnic De Meulemeester, Annick De Ridder, Gwenny De Vroe, Patricia De Waele, Marino Keulen, Fientje Moerman, Lydia Peeters, Ivan Sabbe, Herman Schueremans, Bart Tommelein, Karim

Van Overmeire, Sas van Rouveroi, Mercedes Van Volcem, Marc Vanden Bussche, Marleen Vanderpoorten, Lode Vereeck, Ulla Werbrouck

NEEN-stemmen:

Robrecht Bothuyne, Karin Brouwers, Ludwig Caluwé, Bart Caron, Vera Celis, Lode Ceyssens, Sonja Claes, Griet Coppé, John Crombez, Philippe De Coene, Dirk de Kort, Kurt De Loor, Jos De Meyer, Else De Wachter, Bart De Wever, Carl Decaluwe, Kathleen Deckx, Tom Dehaene, Lieven Dehandschutter, Matthias Diependaele, Jan Durnez, Tine Eerlingen, Martine Fournier, Cindy Franssen, Veerle Heeren, Kathleen Helsen, Marc Hendrickx, Liesbeth Homans, Michèle Hostekint, Lies Jans, Vera Jans, Patrick Janssens, Ward Kennes, Jan Laurys, Marcel Logist, Chokri Mahassine, Bart Martens, Elisabeth Meuleman, Dirk Peeters, Fatma Pehlivan, Jan Peumans, Sabine Poleyn, Els Robeyns, Jan Roegiers, Tinne Rombouts, Hermes Sanctorum, Ludo Sannen, Katrien Schryvers, Willy Segers, Griet Smaers, Helga Stevens, Valerie Taeldeman, Güler Turan, Marc Van de Vijver, Kris Van Dijck, Bart Van Malderen, Eric Van Rompuy, Wilfried Vandaele, Jan Verfaillie, Goedele Vermeiren, Johan Verstreken, Mieke Vogels, Filip Watteeuw

ONTHOUDINGEN:

Agnes Bruyninckx-Vandenhoudt, Frank Creyelman, Johan Deckmyn, Filip Dewinter, Marijke Dillen, Pieter Huybrechts, Chris Janssens, Katleen Martens, Jan Penris, Stefaan Sintobin, Felix Strackx, Erik Tack, Marleen Van den Eynde, Wim Van Dijck, Joris Van Hauthem, Dirk Van Mechelen, Gerda Van Steenberge, Christian Verougstraete, Jorgen Verstrepen, Wim Wienen

■

Stemming nr. 4:

JA-stemmen:

Filip Anthuenis, Patricia Ceysens, Jean-Jacques De Gucht, Irina De Knop, Marnic De Meulemeester, Annick De Ridder, Gwenny De Vroe, Patricia De Waele, Marino Keulen, Fientje Moerman, Lydia Peeters, Ivan Sabbe, Herman Schueremans, Bart Tommelein, Karim Van Overmeire, Sas van Rouveroi, Mercedes Van Volcem, Marc Vanden Bussche, Marleen Vanderpoorten, Lode Vereeck, Ulla Werbrouck

NEEN-stemmen:

Robrecht Bothuyne, Karin Brouwers, Ludwig Caluwé, Bart Caron, Vera Celis, Lode Ceyssens, Sonja Claes, Griet Coppé, John Crombez, Philippe De Coene, Dirk de Kort, Kurt De Loor, Jos De Meyer, Else De Wachter, Bart De Wever, Carl Decaluwe, Kathleen Deckx, Tom Dehaene, Lieven Dehandschutter, Matthias Diependaele, Jan Durnez, Tine Eerlingen, Martine Fournier, Cindy Franssen, Veerle Heeren, Kathleen Helsen, Marc Hendrickx, Liesbeth Homans, Michèle Hostekint, Lies Jans, Vera Jans, Patrick Janssens, Ward Kennes, Jan Laurys, Marcel Logist, Chokri Mahassine, Bart Martens, Elisabeth Meuleman, Dirk Peeters, Fatma Pehlivan, Jan Peumans, Sabine Poleyn, Els Robeyns, Jan Roegiers, Tinne Rombouts, Hermes Sanctorum, Ludo Sannen, Katrien Schryvers, Willy Segers, Griet Smaers, Helga Stevens, Valerie Taeldeman, Güler Turan, Marc Van de Vijver, Kris Van Dijck, Bart Van Malderen, Eric Van Rompuy, Wilfried Vandaele, Jan Verfaillie, Goedele Vermeiren, Johan Verstreken, Mieke Vogels, Filip Watteeuw

ONTHOUDINGEN:

Agnes Bruyninckx-Vandenhoudt, Frank Creyelman, Johan Deckmyn, Filip Dewinter, Marijke Dillen, Pieter Huybrechts, Chris Janssens, Katleen Martens, Jan Penris, Stefaan Sintobin, Felix Strackx, Erik Tack, Marleen Van den Eynde, Wim Van Dijck, Joris Van Hauthem, Dirk

Van Mechelen, Gerda Van Steenberge, Christian Verougstraete, Jurgen Verstrepen, Wim Wienen

■

Stemming nr. 5:

JA-stemmen:

Robrecht Bothuyne, Karin Brouwers, Agnes Bruyninckx-Vandenhoudt, Ludwig Caluwé, Bart Caron, Vera Celis, Lode Ceyssens, Sonja Claes, Griet Coppé, Frank Creyelman, John Crombez, Philippe De Coene, Dirk de Kort, Kurt De Loor, Jos De Meyer, Else De Wachter, Bart De Wever, Carl Decaluwe, Johan Deckmyn, Kathleen Deckx, Tom Dehaene, Lieven Dehandschutter, Filip Dewinter, Matthias Diependaele, Marijke Dillen, Jan Durnez, Tine Eerlingen, Martine Fournier, Cindy Franssen, Veerle Heeren, Kathleen Helsen, Marc Hendrickx, Liesbeth Homans, Michèle Hostekint, Pieter Huybrechts, Lies Jans, Vera Jans, Chris Janssens, Patrick Janssens, Ward Kennes, Jan Laurys, Marcel Logist, Chokri Mahassine, Bart Martens, Katleen Martens, Elisabeth Meuleman, Dirk Peeters, Fatma Pehlivan, Jan Penris, Jan Peumans, Sabine Poleyn, Els Robeyns, Jan Roegiers, Tinne Rombouts, Hermes Sanctorum, Ludo Sannen, Katrien Schryvers, Willy Segers, Stefaan Sintobin, Griet Smaers, Helga Stevens, Felix Strackx, Erik Tack, Valerie Taeldeman, Güler Turan, Marc Van de Vijver, Marleen Van den Eynde, Kris Van Dijck, Wim Van Dijck, Joris Van Hauthem, Bart Van Malderen, Eric Van Rompuy, Gerda Van Steenberge, Wilfried Vandaele, Jan Verfaillie, Goedele Vermeiren, Christian Verougstraete, Johan Verstreken, Mieke Vogels, Filip Watteeuw, Wim Wienen

ONTHOUDINGEN:

Filip Anthuenis, Patricia Ceysens, Jean-Jacques De Gucht, Irina De Knop, Marnic De Meulemeester, Annick De Ridder, Gwenny De Vroe, Patricia De Waele, Marino Keulen, Fientje Moerman, Lydia Peeters, Ivan Sabbe, Herman Schueremans, Bart Tommelein, Dirk Van Mechelen, Karim Van Overmeire, Sas van Rouveroij, Mercedes Van Volcem, Marc Vanden Bussche, Marleen Vanderpoorten, Lode Vereeck, Jurgen Verstrepen, Ulla Werbrouck

■

Stemming nr. 6:

JA-stemmen:

Filip Anthuenis, Patricia Ceysens, Jean-Jacques De Gucht, Marnic De Meulemeester, Annick De Ridder, Gwenny De Vroe, Patricia De Waele, Marino Keulen, Fientje Moerman, Lydia Peeters, Ivan Sabbe, Herman Schueremans, Bart Tommelein, Karim Van Overmeire, Sas van Rouveroij, Mercedes Van Volcem, Marc Vanden Bussche, Marleen Vanderpoorten, Lode Vereeck, Ulla Werbrouck

NEEN-stemmen:

Robrecht Bothuyne, Karin Brouwers, Ludwig Caluwé, Bart Caron, Vera Celis, Lode Ceyssens, Sonja Claes, Griet Coppé, John Crombez, Philippe De Coene, Dirk de Kort, Kurt De Loor, Jos De Meyer, Else De Wachter, Bart De Wever, Carl Decaluwe, Kathleen Deckx, Tom Dehaene, Lieven Dehandschutter, Matthias Diependaele, Jan Durnez, Tine Eerlingen, Martine Fournier, Cindy Franssen, Veerle Heeren, Kathleen Helsen, Marc Hendrickx, Liesbeth Homans, Michèle Hostekint, Lies Jans, Vera Jans, Patrick Janssens, Ward Kennes, Jan Laurys, Marcel Logist, Chokri Mahassine, Bart Martens, Elisabeth Meuleman, Dirk Peeters, Fatma Pehlivan, Jan Peumans, Sabine Poleyn, Els Robeyns, Jan Roegiers, Tinne Rombouts, Hermes Sanctorum, Ludo Sannen, Katrien Schryvers, Willy Segers, Griet Smaers, Helga Stevens, Valerie Taeldeman, Güler Turan, Marc Van de Vijver, Kris Van Dijck, Bart

Van Malderen, Eric Van Rompuy, Wilfried Vandaele, Jan Verfaillie, Goedele Vermeiren, Johan Verstreken, Mieke Vogels, Filip Watteeuw

ONTHOUDINGEN:

Agnes Bruyninckx-Vandenhoudt, Frank Creyelman, Irina De Knop, Johan Deckmyn, Filip Dewinter, Marijke Dillen, Pieter Huybrechts, Chris Janssens, Katleen Martens, Jan Penris, Stefaan Sintobin, Felix Strackx, Erik Tack, Marleen Van den Eynde, Wim Van Dijck, Joris Van Hauthem, Dirk Van Mechelen, Gerda Van Steenberge, Christian Verougstraete, Jurgen Verstrepen, Wim Wienen

■

Stemming nr. 7:

JA-stemmen:

Robrecht Bothuyne, Karin Brouwers, Agnes Bruyninckx-Vandenhoudt, Ludwig Caluwé, Bart Caron, Vera Celis, Lode Ceysens, Sonja Claes, Griet Coppé, Frank Creyelman, John Crombez, Philippe De Coene, Dirk de Kort, Kurt De Loor, Jos De Meyer, Else De Wachter, Bart De Wever, Carl Decaluwe, Johan Deckmyn, Kathleen Deckx, Tom Dehaene, Lieven Dehandschutter, Filip Dewinter, Matthias Diependaele, Marijke Dillen, Tine Eerlingen, Martine Fournier, Cindy Franssen, Veerle Heeren, Marc Hendrickx, Liesbeth Homans, Michèle Hostekint, Pieter Huybrechts, Lies Jans, Vera Jans, Chris Janssens, Patrick Janssens, Ward Kennes, Jan Laurys, Marcel Logist, Chokri Mahassine, Bart Martens, Katleen Martens, Elisabeth Meuleman, Dirk Peeters, Fatma Pehlivan, Jan Penris, Jan Peumans, Sabine Poleyn, Els Robeyns, Jan Roegiers, Tinne Rombouts, Hermes Sanctorum, Ludo Sannen, Katrien Schryvers, Willy Segers, Stefaan Sintobin, Griet Smaers, Helga Stevens, Felix Strackx, Erik Tack, Valerie Taeldeman, Güler Turan, Marc Van de Vijver, Marleen Van den Eynde, Kris Van Dijck, Wim Van Dijck, Joris Van Hauthem, Bart Van Malderen, Eric Van Rompuy, Gerda Van Steenberge, Wilfried Vandaele, Jan Verfaillie, Goedele Vermeiren, Christian Verougstraete, Johan Verstreken, Mieke Vogels, Filip Watteeuw, Wim Wienen

ONTHOUDINGEN:

Filip Anthuenis, Patricia Ceysens, Jean-Jacques De Gucht, Marnic De Meulemeester, Annick De Ridder, Gwenny De Vroe, Patricia De Waele, Jan Durnez, Marino Keulen, Fientje Moerman, Lydia Peeters, Ivan Sabbe, Herman Schueremans, Bart Tommelein, Dirk Van Mechelen, Karim Van Overmeire, Sas van Rouveroij, Mercedes Van Volcem, Marc Vanden Bussche, Marleen Vanderpoorten, Lode Vereeck, Jurgen Verstrepen, Ulla Werbrouck

■

Stemming nr. 8:

JA-stemmen:

Agnes Bruyninckx-Vandenhoudt, Bart Caron, Frank Creyelman, Johan Deckmyn, Filip Dewinter, Marijke Dillen, Pieter Huybrechts, Chris Janssens, Katleen Martens, Elisabeth Meuleman, Dirk Peeters, Jan Penris, Hermes Sanctorum, Stefaan Sintobin, Felix Strackx, Erik Tack, Marleen Van den Eynde, Wim Van Dijck, Gerda Van Steenberge, Christian Verougstraete, Filip Watteeuw, Wim Wienen

NEEN-stemmen:

Robrecht Bothuyne, Karin Brouwers, Ludwig Caluwé, Vera Celis, Lode Ceysens, Sonja Claes, Griet Coppé, John Crombez, Philippe De Coene, Dirk de Kort, Kurt De Loor, Jos De Meyer, Else De Wachter, Bart De Wever, Carl Decaluwe, Kathleen Deckx, Tom Dehaene, Lieven Dehandschutter, Matthias Diependaele, Jan Durnez, Tine Eerlingen, Martine

Fournier, Cindy Franssen, Veerle Heeren, Kathleen Helsen, Marc Hendrickx, Liesbeth Homans, Michèle Hostekint, Lies Jans, Vera Jans, Patrick Janssens, Ward Kennes, Jan Laurys, Marcel Logist, Chokri Mahassine, Bart Martens, Fatma Pehlivan, Jan Peumans, Sabine Poleyn, Els Robeyns, Jan Roegiers, Tinne Rombouts, Ludo Sannen, Katrien Schryvers, Willy Segers, Griet Smaers, Helga Stevens, Valerie Taeldeman, Güler Turan, Marc Van de Vijver, Kris Van Dijck, Bart Van Malderen, Eric Van Rompuy, Wilfried Vandaele, Jan Verfaillie, Goedele Vermeiren, Johan Verstreken

ONTHOUDINGEN:

Filip Anthuenis, Patricia Ceysens, Jean-Jacques De Gucht, Irina De Knop, Marnic De Meulemeester, Annick De Ridder, Gwenny De Vroe, Patricia De Waele, Marino Keulen, Fientje Moerman, Lydia Peeters, Ivan Sabbe, Herman Schueremans, Bart Tommelein, Joris Van Hauthem, Dirk Van Mechelen, Karim Van Overmeire, Sas van Rouveroi, Mercedes Van Volcem, Marc Vanden Bussche, Marleen Vanderpoorten, Lode Vereeck, Jurgen Verstrepen, Mieke Vogels, Ulla Werbrouck

■

Stemming nr. 9:

JA-stemmen:

Filip Anthuenis, Agnes Bruyninckx-Vandenhoudt, Patricia Ceysens, Frank Creyelman, Jean-Jacques De Gucht, Marnic De Meulemeester, Annick De Ridder, Gwenny De Vroe, Patricia De Waele, Johan Deckmyn, Filip Dewinter, Marijke Dillen, Pieter Huybrechts, Chris Janssens, Marino Keulen, Kathleen Martens, Fientje Moerman, Lydia Peeters, Jan Penris, Ivan Sabbe, Herman Schueremans, Stefaan Sintobin, Felix Strackx, Erik Tack, Bart Tommelein, Marleen Van den Eynde, Wim Van Dijck, Karim Van Overmeire, Sas van Rouveroi, Gerda Van Steenberge, Mercedes Van Volcem, Marc Vanden Bussche, Marleen Vanderpoorten, Lode Vereeck, Christian Verougstraete, Ulla Werbrouck, Wim Wienen

NEEN-stemmen:

Robrecht Bothuyne, Karin Brouwers, Ludwig Caluwé, Bart Caron, Vera Celis, Lode Ceysens, Sonja Claes, Griet Coppé, John Crombez, Philippe De Coene, Dirk de Kort, Kurt De Loor, Jos De Meyer, Else De Wachter, Bart De Wever, Carl Decaluwe, Kathleen Deckx, Tom Dehaene, Lieven Dehandschutter, Matthias Diependaele, Jan Durnez, Tine Eerlingen, Martine Fournier, Cindy Franssen, Veerle Heeren, Kathleen Helsen, Marc Hendrickx, Liesbeth Homans, Michèle Hostekint, Lies Jans, Vera Jans, Patrick Janssens, Ward Kennes, Jan Laurys, Marcel Logist, Chokri Mahassine, Bart Martens, Elisabeth Meuleman, Dirk Peeters, Fatma Pehlivan, Jan Peumans, Sabine Poleyn, Els Robeyns, Jan Roegiers, Tinne Rombouts, Hermes Sanctorum, Ludo Sannen, Katrien Schryvers, Willy Segers, Griet Smaers, Helga Stevens, Valerie Taeldeman, Güler Turan, Marc Van de Vijver, Kris Van Dijck, Bart Van Malderen, Eric Van Rompuy, Wilfried Vandaele, Jan Verfaillie, Goedele Vermeiren, Johan Verstreken, Mieke Vogels, Filip Watteeuw

ONTHOUDINGEN:

Irina De Knop, Joris Van Hauthem, Dirk Van Mechelen, Jurgen Verstrepen

■

Stemming nr. 10:

JA-stemmen:

Filip Anthuenis, Agnes Bruyninckx-Vandenhoudt, Patricia Ceysens, Frank Creyelman, Jean-Jacques De Gucht, Marnic De Meulemeester, Annick De Ridder, Gwenny De Vroe, Patricia

De Waele, Johan Deckmyn, Filip Dewinter, Marijke Dillen, Pieter Huybrechts, Chris Janssens, Marino Keulen, Katleen Martens, Fientje Moerman, Lydia Peeters, Jan Penris, Ivan Sabbe, Herman Schueremans, Stefaan Sintobin, Felix Strackx, Erik Tack, Bart Tommelein, Marleen Van den Eynde, Wim Van Dijck, Karim Van Overmeire, Sas van Rouveroi, Gerda Van Steenberge, Mercedes Van Volcem, Marc Vanden Bussche, Marleen Vanderpoorten, Lode Vereeck, Christian Verougstraete, Ulla Werbrouck, Wim Wienen

NEEN-stemmen:

Robrecht Bothuyne, Karin Brouwers, Ludwig Caluwé, Bart Caron, Vera Celis, Lode Ceysens, Sonja Claes, Griet Coppé, John Crombez, Philippe De Coene, Dirk de Kort, Kurt De Loor, Jos De Meyer, Else De Wachter, Bart De Wever, Carl Decaluwe, Kathleen Deckx, Tom Dehaene, Lieven Dehandschutter, Matthias Diependaele, Jan Durnez, Tine Eerlingen, Martine Fournier, Cindy Franssen, Veerle Heeren, Kathleen Helsen, Marc Hendrickx, Liesbeth Homans, Michèle Hostekint, Lies Jans, Vera Jans, Patrick Janssens, Ward Kennes, Jan Laurys, Marcel Logist, Chokri Mahassine, Bart Martens, Elisabeth Meuleman, Dirk Peeters, Fatma Pehlivan, Jan Peumans, Sabine Poleyn, Els Robeyns, Jan Roegiers, Tinne Rombouts, Hermes Sanctorum, Ludo Sannen, Katrien Schryvers, Willy Segers, Griet Smaers, Helga Stevens, Valerie Taeldeman, Güler Turan, Marc Van de Vijver, Kris Van Dijck, Bart Van Malderen, Eric Van Rompuy, Wilfried Vandaele, Jan Verfaillie, Goedele Vermeiren, Johan Verstreken, Mieke Vogels, Filip Watteeuw

ONTHOUDINGEN:

Irina De Knop, Joris Van Hauthem, Dirk Van Mechelen, Jorgen Verstrepen

■

Stemming nr. 11:

JA-stemmen:

Robrecht Bothuyne, Karin Brouwers, Ludwig Caluwé, Vera Celis, Lode Ceysens, Sonja Claes, Griet Coppé, John Crombez, Philippe De Coene, Dirk de Kort, Kurt De Loor, Jos De Meyer, Else De Wachter, Bart De Wever, Carl Decaluwe, Kathleen Deckx, Tom Dehaene, Lieven Dehandschutter, Matthias Diependaele, Jan Durnez, Tine Eerlingen, Martine Fournier, Cindy Franssen, Veerle Heeren, Kathleen Helsen, Marc Hendrickx, Liesbeth Homans, Michèle Hostekint, Lies Jans, Vera Jans, Patrick Janssens, Ward Kennes, Jan Laurys, Marcel Logist, Chokri Mahassine, Bart Martens, Fatma Pehlivan, Jan Peumans, Sabine Poleyn, Els Robeyns, Jan Roegiers, Tinne Rombouts, Ludo Sannen, Katrien Schryvers, Willy Segers, Griet Smaers, Helga Stevens, Valerie Taeldeman, Güler Turan, Marc Van de Vijver, Kris Van Dijck, Bart Van Malderen, Eric Van Rompuy, Wilfried Vandaele, Jan Verfaillie, Goedele Vermeiren, Johan Verstreken

NEEN-stemmen:

Agnes Bruyninckx-Vandenhoudt, Frank Creyelman, Johan Deckmyn, Filip Dewinter, Marijke Dillen, Pieter Huybrechts, Chris Janssens, Katleen Martens, Jan Penris, Stefaan Sintobin, Felix Strackx, Erik Tack, Marleen Van den Eynde, Wim Van Dijck, Gerda Van Steenberge, Christian Verougstraete, Wim Wienen

ONTHOUDINGEN:

Filip Anthuenis, Bart Caron, Patricia Ceysens, Jean-Jacques De Gucht, Irina De Knop, Marnic De Meulemeester, Annick De Ridder, Gwenny De Vroe, Patricia De Waele, Marino Keulen, Elisabeth Meuleman, Fientje Moerman, Dirk Peeters, Lydia Peeters, Ivan Sabbe, Hermes Sanctorum, Herman Schueremans, Bart Tommelein, Joris Van Hauthem, Dirk Van Mechelen, Karim Van Overmeire, Sas van Rouveroi, Mercedes Van Volcem, Marc Vanden Bus-

sche, Marleen Vanderpoorten, Lode Vereeck, Jorgen Verstrepen, Mieke Vogels, Filip Watteeuw, Ulla Werbrouck

■

Stemming nr. 12:

JA-stemmen:

Filip Anthuenis, Agnes Bruyninckx-Vandenhoudt, Patricia Ceysens, Frank Creyelman, Jean-Jacques De Gucht, Marnic De Meulemeester, Annick De Ridder, Gwenny De Vroe, Patricia De Waele, Johan Deckmyn, Filip Dewinter, Marijke Dillen, Pieter Huybrechts, Chris Janssens, Marino Keulen, Katleen Martens, Fientje Moerman, Lydia Peeters, Jan Penris, Ivan Sabbe, Herman Schueremans, Stefaan Sintobin, Felix Strackx, Erik Tack, Bart Tommelein, Marleen Van den Eynde, Wim Van Dijck, Karim Van Overmeire, Sas van Rouveroi, Gerda Van Steenberge, Mercedes Van Volcem, Marc Vanden Bussche, Marleen Vanderpoorten, Lode Vereeck, Christian Verougstraete, Ulla Werbrouck, Wim Wienen

NEEN-stemmen:

Robrecht Bothuyne, Karin Brouwers, Ludwig Caluwé, Bart Caron, Vera Celis, Lode Ceysens, Sonja Claes, Griet Coppé, John Crombez, Philippe De Coene, Dirk de Kort, Kurt De Loor, Jos De Meyer, Else De Wachter, Bart De Wever, Carl Decaluwe, Kathleen Deckx, Tom Dehaene, Lieven Dehandschutter, Matthias Diependaele, Jan Durnez, Tine Eerlingen, Martine Fournier, Cindy Franssen, Veerle Heeren, Kathleen Helsen, Marc Hendrickx, Liesbeth Homans, Michèle Hostekint, Lies Jans, Vera Jans, Patrick Janssens, Ward Kennes, Jan Laurys, Marcel Logist, Chokri Mahassine, Bart Martens, Elisabeth Meuleman, Dirk Peeters, Fatma Pehlivan, Jan Peumans, Sabine Poleyn, Els Robeyns, Jan Roegiers, Tinne Rombouts, Hermes Sanctorum, Ludo Sannen, Katrien Schryvers, Willy Segers, Griet Smaers, Helga Stevens, Valerie Taeldeman, Güler Turan, Marc Van de Vijver, Kris Van Dijck, Bart Van Malderen, Eric Van Rompuy, Wilfried Vandaele, Jan Verfaillie, Goedele Vermeiren, Johan Verstreken, Mieke Vogels, Filip Watteeuw

ONTHOUDINGEN:

Irina De Knop, Joris Van Hauthem, Dirk Van Mechelen, Jorgen Verstrepen

■

Stemming nr. 13:

JA-stemmen:

Robrecht Bothuyne, Karin Brouwers, Ludwig Caluwé, Vera Celis, Lode Ceysens, Sonja Claes, Griet Coppé, John Crombez, Philippe De Coene, Dirk de Kort, Kurt De Loor, Jos De Meyer, Else De Wachter, Bart De Wever, Carl Decaluwe, Kathleen Deckx, Tom Dehaene, Lieven Dehandschutter, Matthias Diependaele, Jan Durnez, Tine Eerlingen, Martine Fournier, Cindy Franssen, Veerle Heeren, Kathleen Helsen, Marc Hendrickx, Liesbeth Homans, Michèle Hostekint, Lies Jans, Vera Jans, Patrick Janssens, Ward Kennes, Jan Laurys, Marcel Logist, Chokri Mahassine, Bart Martens, Fatma Pehlivan, Jan Peumans, Sabine Poleyn, Els Robeyns, Jan Roegiers, Tinne Rombouts, Ludo Sannen, Katrien Schryvers, Willy Segers, Griet Smaers, Helga Stevens, Valerie Taeldeman, Güler Turan, Marc Van de Vijver, Kris Van Dijck, Bart Van Malderen, Eric Van Rompuy, Wilfried Vandaele, Jan Verfaillie, Goedele Vermeiren, Johan Verstreken

ONTHOUDINGEN:

Filip Anthuenis, Agnes Bruyninckx-Vandenhoudt, Bart Caron, Patricia Ceysens, Frank Creyelman, Jean-Jacques De Gucht, Irina De Knop, Marnic De Meulemeester, Annick De Ridder,

Gweny De Vroe, Patricia De Waele, Johan Deckmyn, Filip Dewinter, Marijke Dillen, Pieter Huybrechts, Chris Janssens, Marino Keulen, Katleen Martens, Elisabeth Meuleman, Fientje Moerman, Dirk Peeters, Lydia Peeters, Jan Penris, Ivan Sabbe, Hermes Sanctorum, Herman Schueremans, Stefaan Sintobin, Felix Strackx, Erik Tack, Bart Tommelein, Marleen Van den Eynde, Wim Van Dijck, Joris Van Hauthem, Dirk Van Mechelen, Karim Van Overmeire, Sas van Rouveroi, Gerda Van Steenberge, Mercedes Van Volcem, Marc Vanden Bussche, Marleen Vanderpoorten, Lode Vereeck, Christian Verougstraete, Jurgén Verstrepen, Mieke Vogels, Filip Watteeuw, Ulla Werbrouck, Wim Wienen

■

Stemming nr. 14:

JA-stemmen:

Agnes Bruyninckx-Vandenhoudt, Bart Caron, Frank Creyelman, Johan Deckmyn, Filip Dewinter, Marijke Dillen, Pieter Huybrechts, Chris Janssens, Katleen Martens, Elisabeth Meuleman, Dirk Peeters, Jan Penris, Hermes Sanctorum, Stefaan Sintobin, Felix Strackx, Erik Tack, Marleen Van den Eynde, Wim Van Dijck, Gerda Van Steenberge, Christian Verougstraete, Filip Watteeuw, Wim Wienen

NEEN-stemmen:

Robrecht Bothuyne, Karin Brouwers, Ludwig Caluwé, Vera Celis, Lode Ceysens, Sonja Claes, Griet Coppé, John Crombez, Philippe De Coene, Dirk de Kort, Kurt De Loor, Jos De Meyer, Else De Wachter, Bart De Wever, Carl Decaluwe, Kathleen Deckx, Tom Dehaene, Lieven Dehandschutter, Matthias Diependaele, Jan Durnez, Tine Eerlingen, Martine Fournier, Cindy Franssen, Veerle Heeren, Kathleen Helsén, Marc Hendrickx, Liesbeth Homans, Michèle Hostekint, Lies Jans, Vera Jans, Patrick Janssens, Ward Kennes, Jan Laurys, Marcel Logist, Chokri Mahassine, Bart Martens, Fatma Pehlivan, Jan Peumans, Els Robeyns, Jan Roegiers, Tinne Rombouts, Ludo Sannen, Katrien Schryvers, Willy Segers, Griet Smaers, Helga Stevens, Valerie Taeldeman, Güler Turan, Marc Van de Vijver, Kris Van Dijck, Bart Van Malderen, Eric Van Rompuy, Wilfried Vandaele, Jan Verfaillie, Goedeke Vermeiren, Johan Verstreken

ONTHOUDINGEN:

Filip Anthuenis, Patricia Ceysens, Jean-Jacques De Gucht, Irina De Knop, Marnic De Meulemeester, Annick De Ridder, Gweny De Vroe, Patricia De Waele, Marino Keulen, Fientje Moerman, Lydia Peeters, Ivan Sabbe, Herman Schueremans, Bart Tommelein, Joris Van Hauthem, Dirk Van Mechelen, Karim Van Overmeire, Sas van Rouveroi, Mercedes Van Volcem, Marc Vanden Bussche, Marleen Vanderpoorten, Lode Vereeck, Jurgén Verstrepen, Mieke Vogels, Ulla Werbrouck

■

Stemming nr. 15:

JA-stemmen:

Robrecht Bothuyne, Karin Brouwers, Ludwig Caluwé, Vera Celis, Lode Ceysens, Sonja Claes, Griet Coppé, John Crombez, Philippe De Coene, Dirk de Kort, Kurt De Loor, Jos De Meyer, Else De Wachter, Bart De Wever, Carl Decaluwe, Kathleen Deckx, Tom Dehaene, Lieven Dehandschutter, Matthias Diependaele, Jan Durnez, Tine Eerlingen, Martine Fournier, Cindy Franssen, Veerle Heeren, Kathleen Helsén, Marc Hendrickx, Liesbeth Homans, Michèle Hostekint, Lies Jans, Vera Jans, Patrick Janssens, Ward Kennes, Jan Laurys, Marcel Logist, Chokri Mahassine, Bart Martens, Fatma Pehlivan, Jan Peumans, Sabine Poley, Els Robeyns, Jan Roegiers, Tinne Rombouts, Ludo Sannen, Katrien

Schryvers, Willy Segers, Griet Smaers, Helga Stevens, Valerie Taeldeman, Güler Turan, Marc Van de Vijver, Kris Van Dijck, Bart Van Malderen, Eric Van Rompuy, Wilfried Vandaele, Jan Verfaillie, Goedele Vermeiren, Johan Verstreken

NEEN-stemmen:

Filip Anthuenis, Agnes Bruyninckx-Vandenhoudt, Patricia Ceysens, Frank Creyelman, Jean-Jacques De Gucht, Marnic De Meulemeester, Annick De Ridder, Gwenny De Vroe, Patricia De Waele, Johan Deckmyn, Filip Dewinter, Marijke Dillen, Pieter Huybrechts, Chris Janssens, Marino Keulen, Katleen Martens, Fientje Moerman, Lydia Peeters, Jan Penris, Ivan Sabbe, Herman Schueremans, Stefaan Sintobin, Felix Strackx, Erik Tack, Bart Tommelein, Marleen Van den Eynde, Wim Van Dijck, Karim Van Overmeire, Sas van Rouveroi, Gerda Van Steenberge, Mercedes Van Volcem, Marc Vanden Bussche, Marleen Vanderpoorten, Lode Vereeck, Christian Verougstraete, Ulla Werbrouck, Wim Wienen

ONTHOUDINGEN:

Bart Caron, Irina De Knop, Elisabeth Meuleman, Dirk Peeters, Hermes Sanctorum, Joris Van Hauthem, Dirk Van Mechelen, Jurgen Verstrepen, Mieke Vogels, Filip Watteeuw

■

Stemming nr. 16:

JA-stemmen:

Filip Anthuenis, Robrecht Bothuyne, Karin Brouwers, Agnes Bruyninckx-Vandenhoudt, Ludwig Caluwé, Bart Caron, Vera Celis, Patricia Ceysens, Lode Ceysens, Sonja Claes, Griet Coppé, Frank Creyelman, John Crombez, Philippe De Coene, Jean-Jacques De Gucht, Irina De Knop, Dirk de Kort, Kurt De Loor, Marnic De Meulemeester, Jos De Meyer, Annick De Ridder, Gwenny De Vroe, Else De Wachter, Patricia De Waele, Bart De Wever, Carl Decaluwe, Johan Deckmyn, Kathleen Deckx, Tom Dehaene, Lieven Dehandschutter, Paul Delva, Filip Dewinter, Matthias Diependaele, Marijke Dillen, Jan Durnez, Tine Eerlingen, Martine Fournier, Cindy Franssen, Sven Gatz, Veerle Heeren, Kathleen Helsen, Marc Hendrickx, Liesbeth Homans, Michèle Hostekint, Pieter Huybrechts, Yamila Idrissi, Lies Jans, Vera Jans, Chris Janssens, Patrick Janssens, Ward Kennes, Marino Keulen, Jan Laurys, Marcel Logist, Chokri Mahassine, Bart Martens, Katleen Martens, Elisabeth Meuleman, Fientje Moerman, Dirk Peeters, Lydia Peeters, Fatma Pehlivan, Jan Penris, Jan Peumans, Sabine Poleyn, Els Robeyns, Jan Roegiers, Tinne Rombouts, Ivan Sabbe, Hermes Sanctorum, Ludo Sannen, Katrien Schryvers, Herman Schueremans, Willy Segers, Stefaan Sintobin, Griet Smaers, Helga Stevens, Felix Strackx, Erik Tack, Valerie Taeldeman, Bart Tommelein, Güler Turan, Marc Van de Vijver, Marleen Van den Eynde, Luckas Van Der Taelen, Kris Van Dijck, Wim Van Dijck, Joris Van Hauthem, Bart Van Malderen, Dirk Van Mechelen, Karim Van Overmeire, Eric Van Rompuy, Sas van Rouveroi, Gerda Van Steenberge, Mercedes Van Volcem, Wilfried Vandaele, Marc Vanden Bussche, Marleen Vanderpoorten, Lode Vereeck, Jan Verfaillie, Goedele Vermeiren, Christian Verougstraete, Johan Verstreken, Jurgen Verstrepen, Mieke Vogels, Filip Watteeuw, Ulla Werbrouck, Wim Wienen

■

Stemming nr. 17:

JA-stemmen:

Robrecht Bothuyne, Karin Brouwers, Agnes Bruyninckx-Vandenhoudt, Ludwig Caluwé, Vera Celis, Lode Ceysens, Sonja Claes, Griet Coppé, Frank Creyelman, John Crombez, Philippe De Coene, Dirk de Kort, Kurt De Loor, Jos De Meyer, Else De Wachter, Bart De Wever, Carl Decaluwe, Johan Deckmyn, Kathleen Deckx, Tom Dehaene, Lieven

Dehandschutter, Paul Delva, Filip Dewinter, Matthias Diependaele, Marijke Dillen, Jan Durnez, Tine Eerlingen, Martine Fournier, Cindy Franssen, Veerle Heeren, Kathleen Helsen, Marc Hendrickx, Liesbeth Homans, Michèle Hostekint, Pieter Huybrechts, Yamila Idrissi, Lies Jans, Vera Jans, Chris Janssens, Patrick Janssens, Ward Kennes, Jan Laurys, Marcel Logist, Chokri Mahassine, Bart Martens, Katleen Martens, Fatma Pehlivan, Jan Penris, Jan Peumans, Sabine Poleyn, Els Robeyns, Jan Roegiers, Tinne Rombouts, Ludo Sannen, Katrien Schryvers, Willy Segers, Stefaan Sintobin, Griet Smaers, Helga Stevens, Felix Strackx, Erik Tack, Valerie Taeldeman, Güler Turan, Marc Van de Vijver, Marleen Van den Eynde, Kris Van Dijck, Wim Van Dijck, Joris Van Hauthem, Bart Van Malderen, Karim Van Overmeire, Eric Van Rompuy, Gerda Van Steenberge, Wilfried Vandaele, Jan Verfaillie, Goedele Vermeiren, Christian Verougstraete, Johan Verstreken, Wim Wienen

NEEN-stemmen:

Filip Anthuenis, Patricia Ceysens, Jean-Jacques De Gucht, Marnic De Meulemeester, Annick De Ridder, Gwenny De Vroe, Sven Gatz, Marino Keulen, Fientje Moerman, Lydia Peeters, Herman Schueremans, Bart Tommelein, Sas van Rouveroi, Mercedes Van Volcem, Marc Vanden Bussche, Marleen Vanderpoorten

ONTHOUDINGEN:

Bart Caron, Irina De Knop, Patricia De Waele, Elisabeth Meuleman, Dirk Peeters, Ivan Sabbe, Hermes Sanctorum, Luckas Van Der Taelen, Dirk Van Mechelen, Lode Vereeck, Jurgen Verstrepen, Mieke Vogels, Filip Watteeuw, Ulla Werbrouck

■

Stemming nr. 18:

JA-stemmen:

Robrecht Bothuyne, Karin Brouwers, Agnes Bruyninckx-Vandenhoudt, Ludwig Caluwé, Vera Celis, Patricia Ceysens, Lode Ceysens, Sonja Claes, Griet Coppé, Frank Creyelman, John Crombez, Philippe De Coene, Jean-Jacques De Gucht, Irina De Knop, Dirk de Kort, Kurt De Loor, Marnic De Meulemeester, Jos De Meyer, Annick De Ridder, Gwenny De Vroe, Else De Wachter, Bart De Wever, Carl Decaluwe, Johan Deckmyn, Kathleen Deckx, Tom Dehaene, Lieven Dehandschutter, Paul Delva, Filip Dewinter, Matthias Diependaele, Marijke Dillen, Jan Durnez, Tine Eerlingen, Martine Fournier, Cindy Franssen, Sven Gatz, Veerle Heeren, Kathleen Helsen, Marc Hendrickx, Liesbeth Homans, Michèle Hostekint, Pieter Huybrechts, Yamila Idrissi, Lies Jans, Vera Jans, Chris Janssens, Patrick Janssens, Ward Kennes, Marino Keulen, Jan Laurys, Marcel Logist, Chokri Mahassine, Bart Martens, Katleen Martens, Fientje Moerman, Lydia Peeters, Fatma Pehlivan, Jan Penris, Jan Peumans, Sabine Poleyn, Els Robeyns, Jan Roegiers, Tinne Rombouts, Ludo Sannen, Katrien Schryvers, Herman Schueremans, Willy Segers, Stefaan Sintobin, Griet Smaers, Helga Stevens, Felix Strackx, Erik Tack, Valerie Taeldeman, Bart Tommelein, Güler Turan, Marc Van de Vijver, Marleen Van den Eynde, Kris Van Dijck, Wim Van Dijck, Joris Van Hauthem, Bart Van Malderen, Dirk Van Mechelen, Karim Van Overmeire, Eric Van Rompuy, Sas van Rouveroi, Gerda Van Steenberge, Mercedes Van Volcem, Wilfried Vandaele, Marc Vanden Bussche, Marleen Vanderpoorten, Jan Verfaillie, Goedele Vermeiren, Christian Verougstraete, Johan Verstreken, Wim Wienen

ONTHOUDINGEN:

Bart Caron, Patricia De Waele, Elisabeth Meuleman, Dirk Peeters, Ivan Sabbe, Hermes Sanctorum, Luckas Van Der Taelen, Lode Vereeck, Jurgen Verstrepen, Mieke Vogels, Filip Watteeuw, Ulla Werbrouck

■

Stemming nr. 19:

JA-stemmen:

Robrecht Bothuyne, Karin Brouwers, Agnes Bruyninckx-Vandenhoudt, Ludwig Caluwé, Bart Caron, Vera Celis, Patricia Ceysens, Lode Ceysens, Sonja Claes, Griet Coppé, Frank Creyelman, John Crombez, Philippe De Coene, Jean-Jacques De Gucht, Irina De Knop, Dirk de Kort, Kurt De Loor, Marnic De Meulemeester, Jos De Meyer, Annick De Ridder, Gwenny De Vroe, Else De Wachter, Patricia De Waele, Bart De Wever, Carl Decaluwe, Johan Deckmyn, Kathleen Deckx, Tom Dehaene, Lieven Dehandschutter, Paul Delva, Filip Dewinter, Matthias Diependaele, Marijke Dillen, Jan Durnez, Tine Eerlingen, Martine Fournier, Cindy Franssen, Sven Gatz, Veerle Heeren, Kathleen Helsen, Marc Hendrickx, Liesbeth Homans, Michèle Hostekint, Pieter Huybrechts, Yamila Idrissi, Lies Jans, Vera Jans, Chris Janssens, Patrick Janssens, Ward Kennes, Marino Keulen, Jan Laurys, Marcel Logist, Chokri Mahassine, Bart Martens, Katleen Martens, Elisabeth Meuleman, Fientje Moerman, Dirk Peeters, Lydia Peeters, Fatma Pehlivan, Jan Penris, Jan Peumans, Sabine Poleyn, Els Robeyns, Jan Roegiers, Tinne Rombouts, Ivan Sabbe, Hermes Sanctorum, Ludo Sannen, Katrien Schryvers, Herman Schueremans, Willy Segers, Stefaan Sintobin, Griet Smaers, Helga Stevens, Felix Strackx, Erik Tack, Valerie Taeldeman, Bart Tommelein, Güler Turan, Marc Van de Vijver, Luckas Van Der Taelen, Kris Van Dijck, Wim Van Dijck, Joris Van Hauthem, Bart Van Malderen, Dirk Van Mechelen, Karim Van Overmeire, Eric Van Rompuy, Sas van Rouveroi, Gerda Van Steenberge, Mercedes Van Volcem, Wilfried Vandaele, Marc Vanden Bussche, Marleen Vanderpoorten, Lode Vereeck, Jan Verfaillie, Goedele Vermeiren, Christian Verougstraete, Johan Verstreken, Jurgen Verstrepen, Mieke Vogels, Filip Watteeuw, Ulla Werbrouck, Wim Wienen

■

Stemming nr. 20:

JA-stemmen:

Agnes Bruyninckx-Vandenhoudt, Bart Caron, Patricia Ceysens, Frank Creyelman, Jean-Jacques De Gucht, Marnic De Meulemeester, Annick De Ridder, Gwenny De Vroe, Patricia De Waele, Johan Deckmyn, Filip Dewinter, Marijke Dillen, Sven Gatz, Pieter Huybrechts, Chris Janssens, Marino Keulen, Katleen Martens, Elisabeth Meuleman, Fientje Moerman, Dirk Peeters, Lydia Peeters, Jan Penris, Ivan Sabbe, Hermes Sanctorum, Herman Schueremans, Stefaan Sintobin, Felix Strackx, Erik Tack, Bart Tommelein, Marleen Van den Eynde, Luckas Van Der Taelen, Wim Van Dijck, Karim Van Overmeire, Sas van Rouveroi, Gerda Van Steenberge, Mercedes Van Volcem, Marc Vanden Bussche, Marleen Vanderpoorten, Lode Vereeck, Christian Verougstraete, Filip Watteeuw, Ulla Werbrouck, Wim Wienen

NEEN-stemmen:

Robrecht Bothuyne, Karin Brouwers, Ludwig Caluwé, Vera Celis, Lode Ceysens, Sonja Claes, Griet Coppé, John Crombez, Philippe De Coene, Dirk de Kort, Kurt De Loor, Jos De Meyer, Else De Wachter, Bart De Wever, Carl Decaluwe, Kathleen Deckx, Tom Dehaene, Lieven Dehandschutter, Paul Delva, Matthias Diependaele, Jan Durnez, Tine Eerlingen, Martine Fournier, Cindy Franssen, Veerle Heeren, Kathleen Helsen, Marc Hendrickx, Liesbeth Homans, Michèle Hostekint, Yamila Idrissi, Lies Jans, Vera Jans, Patrick Janssens, Ward Kennes, Jan Laurys, Marcel Logist, Chokri Mahassine, Bart Martens, Fatma Pehlivan, Jan Peumans, Sabine Poleyn, Els Robeyns, Jan Roegiers, Tinne Rombouts, Ludo Sannen, Katrien Schryvers, Willy Segers, Griet Smaers, Helga Stevens, Valerie Taeldeman, Güler Turan, Marc Van de Vijver, Kris Van Dijck, Bart Van Malderen, Eric Van Rompuy, Wilfried Vandaele, Jan Verfaillie, Goedele Vermeiren, Johan Verstreken

ONTHOUDINGEN:

Irina De Knop, Joris Van Hauthem, Dirk Van Mechelen, Jorgen Verstrepen, Mieke Vogels

■

Stemming nr. 21:

JA-stemmen:

Robrecht Bothuyne, Karin Brouwers, Agnes Bruyninckx-Vandenhoudt, Ludwig Caluwé, Bart Caron, Vera Celis, Lode Ceyssens, Sonja Claes, Griet Coppé, Frank Creyelman, John Crombez, Philippe De Coene, Dirk de Kort, Kurt De Loor, Jos De Meyer, Else De Wachter, Bart De Wever, Carl Decaluwe, Johan Deckmyn, Kathleen Deckx, Tom Dehaene, Lieven Dehandschutter, Paul Delva, Filip Dewinter, Matthias Diependaele, Marijke Dillen, Jan Durnez, Tine Eerlingen, Martine Fournier, Cindy Franssen, Veerle Heeren, Kathleen Helsen, Marc Hendrickx, Liesbeth Homans, Michèle Hostekint, Pieter Huybrechts, Yamila Idrissi, Lies Jans, Vera Jans, Chris Janssens, Patrick Janssens, Ward Kennes, Jan Laurys, Marcel Logist, Chokri Mahassine, Bart Martens, Kathleen Martens, Elisabeth Meuleman, Dirk Peeters, Fatma Pehlivan, Jan Penris, Jan Peumans, Sabine Poleyn, Els Robeyns, Jan Roegiers, Tinne Rombouts, Hermes Sanctorum, Ludo Sannen, Katrien Schryvers, Willy Segers, Stefaan Sintobin, Griet Smaers, Helga Stevens, Felix Strackx, Erik Tack, Valerie Taeldeman, Güler Turan, Marc Van de Vijver, Marleen Van den Eynde, Luckas Van Der Taelen, Kris Van Dijck, Wim Van Dijck, Joris Van Hauthem, Bart Van Malderen, Karim Van Overmeire, Eric Van Rompuy, Gerda Van Steenberge, Wilfried Vandaele, Marc Vanden Bussche, Jan Verfaillie, Goedele Vermeiren, Christian Verougstraete, Johan Verstreken, Mieke Vogels, Filip Watteuw, Wim Wienen

NEEN-stemmen:

Patricia Ceysens, Jean-Jacques De Gucht, Marnic De Meulemeester, Annick De Ridder, Gwenny De Vroe, Sven Gatz, Marino Keulen, Fientje Moerman, Lydia Peeters, Herman Schueremans, Bart Tommelein, Sas van Rouveroi, Mercedes Van Volcem, Marleen Vanderpoorten

ONTHOUDINGEN:

Irina De Knop, Patricia De Waele, Ivan Sabbe, Dirk Van Mechelen, Lode Vereeck, Jorgen Verstrepen, Ulla Werbrouck

■

Stemming nr. 22:

JA-stemmen:

Robrecht Bothuyne, Karin Brouwers, Ludwig Caluwé, Bart Caron, Vera Celis, Patricia Ceysens, Lode Ceyssens, Sonja Claes, Griet Coppé, John Crombez, Philippe De Coene, Jean-Jacques De Gucht, Irina De Knop, Dirk de Kort, Kurt De Loor, Marnic De Meulemeester, Jos De Meyer, Annick De Ridder, Gwenny De Vroe, Else De Wachter, Patricia De Waele, Bart De Wever, Kathleen Deckx, Tom Dehaene, Lieven Dehandschutter, Paul Delva, Matthias Diependaele, Jan Durnez, Tine Eerlingen, Martine Fournier, Cindy Franssen, Sven Gatz, Veerle Heeren, Kathleen Helsen, Marc Hendrickx, Liesbeth Homans, Michèle Hostekint, Yamila Idrissi, Lies Jans, Vera Jans, Patrick Janssens, Marino Keulen, Jan Laurys, Chokri Mahassine, Bart Martens, Elisabeth Meuleman, Fientje Moerman, Dirk Peeters, Lydia Peeters, Fatma Pehlivan, Jan Peumans, Sabine Poleyn, Els Robeyns, Jan Roegiers, Tinne Rombouts, Ivan Sabbe, Hermes Sanctorum, Ludo Sannen, Katrien Schryvers, Herman Schueremans, Willy Segers, Griet Smaers, Helga Stevens, Valerie Taeldeman, Bart Tommelein, Güler Turan, Marc Van de Vijver, Luckas Van Der Taelen, Kris Van Dijck, Bart

Van Malderen, Dirk Van Mechelen, Karim Van Overmeire, Sas van Rouveroij, Mercedes Van Volcem, Wilfried Vandaele, Marc Vanden Bussche, Marleen Vanderpoorten, Lode Vereeck, Goedele Vermeiren, Johan Verstreken, Jurgen Verstrepen, Mieke Vogels, Filip Watteuw

NEEN-stemmen:

Agnes Bruyninckx-Vandenhoudt, Wim Wienen

ONTHOUDINGEN:

Frank Creyelman, Johan Deckmyn, Filip Dewinter, Marijke Dillen, Pieter Huybrechts, Chris Janssens, Ward Kennes, Katleen Martens, Jan Penris, Stefaan Sintobin, Felix Strackx, Marleen Van den Eynde, Joris Van Hauthem, Gerda Van Steenberge, Christian Verougstraete, Ulla Werbrouck

■

Stemming nr. 23:

JA-stemmen:

Bart Caron, Elisabeth Meuleman, Dirk Peeters, Hermes Sanctorum, Luckas Van Der Taelen, Filip Watteuw

NEEN-stemmen:

Robrecht Bothuyne, Karin Brouwers, Agnes Bruyninckx-Vandenhoudt, Ludwig Caluwé, Vera Celis, Lode Ceyssens, Sonja Claes, Griet Coppé, Frank Creyelman, John Crombez, Philippe De Coene, Dirk de Kort, Kurt De Loor, Jos De Meyer, Else De Wachter, Bart De Wever, Carl Decaluwe, Johan Deckmyn, Kathleen Deckx, Tom Dehaene, Lieven Dehandschutter, Paul Delva, Filip Dewinter, Matthias Diependaele, Marijke Dillen, Jan Durnez, Tine Eerlingen, Martine Fournier, Cindy Franssen, Veerle Heeren, Kathleen Helsen, Marc Hendrickx, Liesbeth Homans, Michèle Hostekint, Pieter Huybrechts, Yamila Idrissi, Lies Jans, Vera Jans, Chris Janssens, Patrick Janssens, Ward Kennes, Jan Laurys, Chokri Mahassine, Bart Martens, Katleen Martens, Fatma Pehlivan, Jan Penris, Jan Peumans, Els Robeyns, Jan Roegiers, Tinne Rombouts, Ludo Sannen, Katrien Schryvers, Willy Segers, Stefaan Sintobin, Griet Smaers, Helga Stevens, Erik Tack, Valerie Taeldeman, Güler Turan, Marc Van de Vijver, Marleen Van den Eynde, Kris Van Dijck, Joris Van Hauthem, Bart Van Malderen, Karim Van Overmeire, Eric Van Rompuy, Gerda Van Steenberge, Wilfried Vandaele, Goedele Vermeiren, Christian Verougstraete, Johan Verstreken, Wim Wienen

ONTHOUDINGEN:

Patricia Ceysens, Jean-Jacques De Gucht, Irina De Knop, Marnic De Meulemeester, Annick De Ridder, Gwenny De Vroe, Patricia De Waele, Sven Gatz, Marino Keulen, Fientje Moerman, Lydia Peeters, Ivan Sabbe, Herman Schueremans, Bart Tommelein, Dirk Van Mechelen, Sas van Rouveroij, Mercedes Van Volcem, Marc Vanden Bussche, Marleen Vanderpoorten, Lode Vereeck, Jurgen Verstrepen, Mieke Vogels, Ulla Werbrouck

■

Stemming nr. 24:

JA-stemmen:

Agnes Bruyninckx-Vandenhoudt, Frank Creyelman, Patricia De Waele, Johan Deckmyn, Filip Dewinter, Marijke Dillen, Pieter Huybrechts, Chris Janssens, Katleen Martens, Jan Penris, Ivan Sabbe, Stefaan Sintobin, Felix Strackx, Erik Tack, Marleen Van den Eynde,

Karim Van Overmeire, Gerda Van Steenberge, Lode Vereeck, Christian Verougstraete, Wim Wienen

NEEN-stemmen:

Robrecht Bothuyne, Karin Brouwers, Ludwig Caluwé, Bart Caron, Vera Celis, Patricia Ceysens, Lode Ceysens, Sonja Claes, Griet Coppé, John Crombez, Philippe De Coene, Jean-Jacques De Gucht, Irina De Knop, Dirk de Kort, Kurt De Loor, Marnic De Meulemeester, Jos De Meyer, Annick De Ridder, Gwenny De Vroe, Else De Wachter, Bart De Wever, Carl Decaluwe, Kathleen Deckx, Tom Dehaene, Lieven Dehandschutter, Paul Delva, Matthias Diependaele, Jan Durnez, Tine Eerlingen, Martine Fournier, Cindy Franssen, Sven Gatz, Veerle Heeren, Kathleen Helsen, Marc Hendrickx, Liesbeth Homans, Michèle Hostekint, Yamila Idrissi, Lies Jans, Vera Jans, Patrick Janssens, Marino Keulen, Jan Laurys, Chokri Mahassine, Bart Martens, Elisabeth Meuleman, Fientje Moerman, Dirk Peeters, Lydia Peeters, Fatma Pehlivan, Jan Peumans, Els Robeyns, Jan Roegiers, Tinne Rombouts, Hermes Sanctorum, Ludo Sannen, Katrien Schryvers, Herman Schueremans, Willy Segers, Griet Smaers, Helga Stevens, Valerie Taeldeman, Bart Tommelein, Güler Turan, Marc Van de Vijver, Luckas Van Der Taelen, Kris Van Dijck, Bart Van Malderen, Dirk Van Mechelen, Eric Van Rompuy, Sas van Rouveroi, Mercedes Van Volcem, Wilfried Vandaele, Marc Vanden Bussche, Marleen Vanderpoorten, Goedele Vermeiren, Johan Verstreken, Mieke Vogels, Filip Watteeuw

ONTHOUDINGEN:

Joris Van Hauthem, Jurgen Verstrepen, Ulla Werbrouck

■

Stemming nr. 25:

JA-stemmen:

Robrecht Bothuyne, Karin Brouwers, Ludwig Caluwé, Vera Celis, Patricia Ceysens, Lode Ceysens, Sonja Claes, Griet Coppé, John Crombez, Philippe De Coene, Jean-Jacques De Gucht, Dirk de Kort, Kurt De Loor, Marnic De Meulemeester, Jos De Meyer, Annick De Ridder, Gwenny De Vroe, Else De Wachter, Bart De Wever, Carl Decaluwe, Kathleen Deckx, Tom Dehaene, Lieven Dehandschutter, Paul Delva, Matthias Diependaele, Jan Durnez, Tine Eerlingen, Martine Fournier, Cindy Franssen, Sven Gatz, Veerle Heeren, Kathleen Helsen, Marc Hendrickx, Liesbeth Homans, Michèle Hostekint, Yamila Idrissi, Lies Jans, Vera Jans, Patrick Janssens, Ward Kennes, Marino Keulen, Jan Laurys, Chokri Mahassine, Bart Martens, Fientje Moerman, Lydia Peeters, Fatma Pehlivan, Jan Peumans, Els Robeyns, Jan Roegiers, Tinne Rombouts, Ludo Sannen, Katrien Schryvers, Herman Schueremans, Willy Segers, Griet Smaers, Helga Stevens, Valerie Taeldeman, Bart Tommelein, Güler Turan, Marc Van de Vijver, Kris Van Dijck, Bart Van Malderen, Dirk Van Mechelen, Eric Van Rompuy, Sas van Rouveroi, Mercedes Van Volcem, Wilfried Vandaele, Marc Vanden Bussche, Marleen Vanderpoorten, Goedele Vermeiren, Johan Verstreken, Jurgen Verstrepen

NEEN-stemmen:

Agnes Bruyninckx-Vandenhoudt, Frank Creyelman, Johan Deckmyn, Filip Dewinter, Marijke Dillen, Pieter Huybrechts, Chris Janssens, Katleen Martens, Jan Penris, Stefaan Sintobin, Felix Strackx, Erik Tack, Marleen Van den Eynde, Karim Van Overmeire, Gerda Van Steenberge, Christian Verougstraete, Wim Wienen

ONTHOUDINGEN:

Bart Caron, Patricia De Waele, Elisabeth Meuleman, Dirk Peeters, Ivan Sabbe, Hermes Sanctorum, Luckas Van Der Taelen, Joris Van Hauthem, Lode Vereeck, Mieke Vogels, Filip Watteuw, Ulla Werbrouck

■

